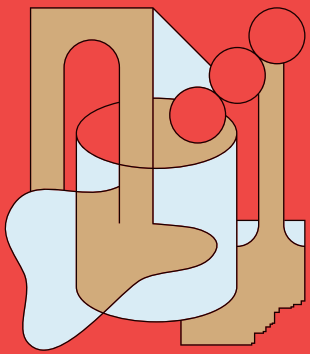

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIA

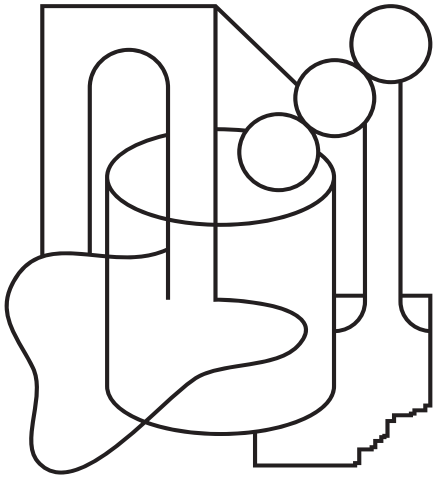
62 PAWILONY NARODOWE
RAPORT POLSKICH STUDENTÓW
-
15. Biennale Architektury w Wenecji

Mam wrażenie, że zawarte w końcowej publikacji „Udane przedsięwzięcia” podsumowanie, którego autorami są biorący udział w warsztatach studenci, może stać się drabiną, z której czubka lepiej widać biennale, a dzięki biennale: większą całość.
- Agata Twardoch

Warsztaty „Udane przedsięwzięcia” stały się punktem wspólnym. Połączyły równoległe, chaotyczne, często nieprzystające rzeczywistości w jeden zbiór, jednocześnie nie dążąc do ich unifikacji. Wyłapały jednostkowe sukcesy i nakreśliły bieżące problemy, nie ulegając pokusie interpretacji czy podsumowań. I właśnie to zdaje się kluczowe dla wyjątkowości całego przedsięwzięcia.
- Maciej Siuda

Chciałabym wierzyć, że dziś właśnie jest ta unikalna chwila, ten szczególny moment, gdy społeczności chcą się dzielić najlepszymi przykładami służącej ludziom architektury. Stąd pomysł, by zorganizować warsztaty, które pozwolą najlepszym studentom z Polski poznać wyjątkowe historie wszystkich uczestniczących w biennale krajów, i stworzyć raport.
Mam głęboką nadzieję, że będzie on przydatny międzynarodowej społeczności architektonicznej. Mam też nadzieję , że uczestniczący w warsztatach studenci nie poprzestaną na tym jednym wydarzeniu, ale że udział w tym wyzwaniu zachęci ich do pogłębiania wiedzy i dalszej pracy, tworzenia architektury jak najlepiej służącej ludziom.
Dziś historie różnych krajów legitymizują rozmaite spojrzenia na architekturę.
Uczmy się od siebie nawzajem najlepszych praktyk.
- Ewa P. Porębska

Na ile architektura może uczyć i inspirować? Wyniki przeszły nasze oczekiwania, pokazując bardzo szeroką paletę pomysłów i zwycięskich bitew o lepszą przestrzeń publiczną, o lepsze warunki mieszkaniowe, o lepszy świat.
- Michał Wiśniewski

SPIS TREŚCI:

WSTĘP **6**
- Na Biennale liczy się uważne spojrzenie 10
- Punkt wspólny 12
- Nowe ścieżki architektury 13
- Nasze udane przedsięwzięcie 14

RAPORT **16**

AMERYKA PÓŁNOCNA 18
Kanada 20
Meksyk 24
Stany Zjednoczone Ameryki 28

AMERYKA POŁUDNIOWA **32**
Argentyna 34
Brazylia 38
Chile 42
Peru 46
Urugwaj 50
Wenezuela 54

EUROPA **58**
Albania 60
Austria 64
Belgia 68
Chorwacja 72
Cypr 76
Czarnogóra 80
Czechy 84
Dania 88
Estonia 92
Finlandia 96
Francja 100
Grecja 104
Hiszpania 108
Holandia 112
Irlandia 116
Litwa 120
Luksemburg 124
Łotwa 128
Macedonia 132
Niemcy 136
Norwegia 140
Polska 144
Portugalia 148
Rumunia 152
Serbia 156
Słowacja 160
Słowenia 164
Szwajcaria 168
Szwecja 172
Węgry 176
Wielka Brytania 180
Włochy 184

AFRYKA **188**
Egipt 190
Nigeria 194
Republika Południowej Afryki 198
Seszele 202
Wybrzeże Kości Słoniowej 206

AUSTRALIA I OCEANIA **210**
Australia 212
Nowa Zelandia 216

AZJA **220**
Armenia 222
Bahrajn 226
Chiny 230
Filipiny 234
Iran 238
Izrael 242
Japonia 246
Jemen 250
Korea 254
Kuwejt 258
Rosja 262
Singapur 266
Tajlandia 270
Turcja 274
Zjednoczone Emiraty Arabskie 278

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIA W LICZBACH **282**

WNIOSKI KOŃCOWE **288**

SUMMARY **294**

AUTORZY I ORGANIZATORZY **298**

LEGENDA:

kontynent

stolica

ustrój

powierzchnia

religia

PKB (mld USD)

odsetek PKB - służba zdrowia

elektryczność

energia odnawialna

groźne zjawiska przyrodnicze

ciekawostka

WSTĘP

Idea warsztatów

„Chcielibyśmy, żeby ci, którzy przyjdą na 15. Międzynarodową Wystawę Architektury, zobaczyli udane przedsięwzięcia, o których warto opowiedzieć, i wyjątkowe przypadki, którymi warto się podzielić (…)" – zapowiedział Alejandro Aravena, dyrektor tegorocznego Biennale Architektury w Wenecji. Przewodniczący Biennale Paolo Baratta stwierdził, że „pora na biennale, które będzie poświęcone zgłębieniu granic realizacji, ukazujących witalność architektury". Podkreślił przy tym rolę najmłodszego pokolenia architektów oraz szeroki udział studentów architektury.

Idąc za tą myślą, redakcja miesięcznika „Architektura-murator" wraz z Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie zorganizowała wyjątkowe warsztaty studenckie. Polegały one na przeprowadzeniu ankiety we wszystkich pawilonach narodowych i zebraniu informacji o architekturze w każdym z krajów.

Do udziału w projekcie zgłosiło się ponad 100 studentów architektury, architektury wnętrz i kierunków pokrewnych. Jury, w skład którego weszli architekci Ewa P. Porębska, Michał Wiśniewski, Agata Twardoch, Maciej Siuda i Beata Tylec, wybrało spośród nich piętnastoosobowy zespół. Znaleźli się w nim studenci z całej Polski, reprezentujący wiodące uczelnie w kraju.

Ankieta

Na potrzeby projektu powstała też specjalna ankieta, której celem było uzyskanie odpowiedzi na temat dobrych praktyk w 63 krajach biorących udział w tegorocznej edycji wystawy. Kwestionariusz zawierał dziesięć pytań, między innymi o przełomową realizację, wydarzenie, które w ostatnim czasie wywarło największy wpływ na architekturę w danym kraju, cenionych architektów czy wyzwania, przed jakimi stoją architekci w poszczególnych państwach.

Twarde dane

Każdy student miał za zadanie znaleźć podstawowe informacje o czterech krajach, które wylosował w trakcie przygotowań do realizacji projektu (populacja, waluta, PKB na mieszkańca, bezrobocie, itp.).

Wystawa w pawilonie

Podczas warsztatów w Wenecji studenci mieli za zadanie dokładnie obejrzeć, sfotografować i zapoznać się z wystawami w wylosowanych wcześniej pawilonach narodowych.

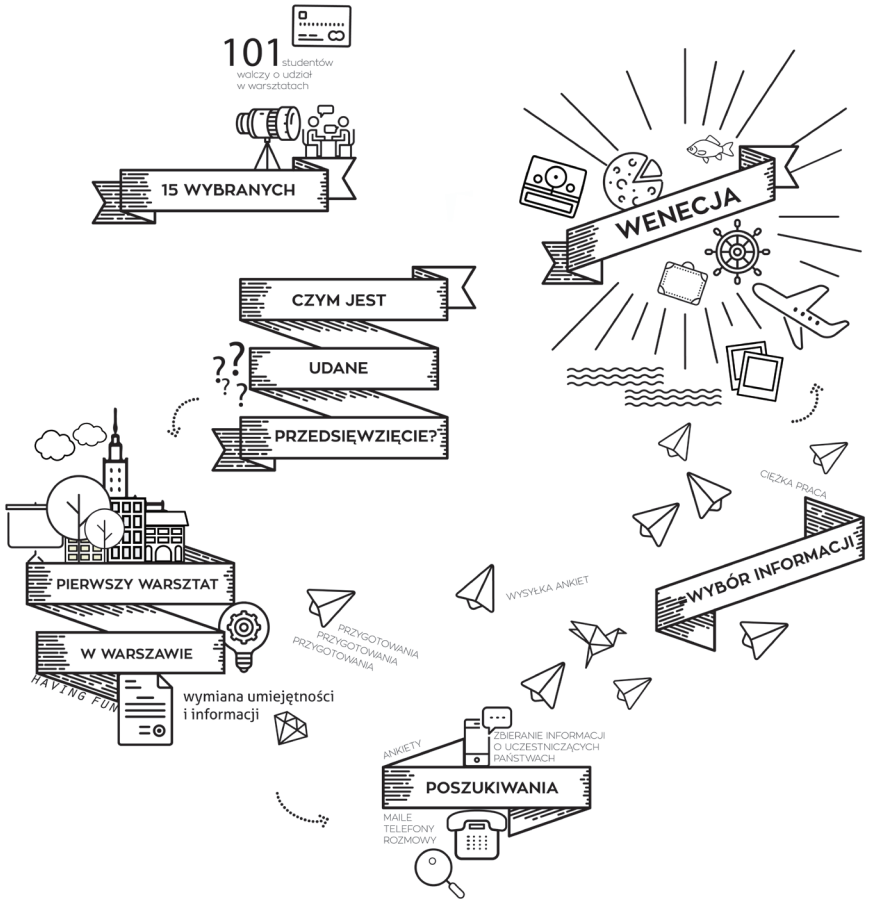
Udane przedsięwzięcie

Na podstawie odpowiedzi uzyskanych od kuratorów pawilonów, zebranych przez siebie wiadomości oraz obserwacji dokonanych podczas pobytu w Wenecji, uczestnicy przygotowali pierwszy globalny raport podsumowujący kondycję architektury na świecie. Szczególne miejsce znalazły w nim wybrane przez studentów Udane Przedsięwzięcia, charakterystyczne dla tych krajów.

Materiały zostały przedstawione w prezentowanej publikacji, która zawiera wszystkie pozyskane dane z poszczególnych krajów, statystyki, wnioski i odpowiedzi z ankiet.

Broszura dostępna na stronie:

www.success-stories.pl

Na Biennale liczy się uważne spojrzenie

Odwiedzam Biennale Architektury w Wenecji od wielu lat. Jestem głęboko przekonana, że to wydarzenie za każdym razem, niezależnie od tematu, pozwala nie tylko zapoznać się z aktualnymi problemami współczesnej architektury, ale także spojrzeć w przyszłość, odkryć istotne nurty. Każdy z kolejnych kuratorów przedstawia własne wizje architektury i stojące przed nią wyzwania, dodając nowy rozdział w tym fascynującym, żywym podręczniku współczesnej praktyki i myśli architektonicznej. Cóż z tego, że wiele wizji przechodzi szybko do lamusa – wszak Przyszłość to jedynie zwrot retoryczny, widmo myśli, by użyć słów Nabokova z Przejrzystości rzeczy – skoro łączą się we wspólne vademecum. Dlatego na Biennale tak liczy się uważne spojrzenie. Analiza. Czas na przemyślenia. W każdej z kolejnych wystaw tkwi już bowiem zwiastun zmian, choć rzadko czytelnych w głównym nurcie.

Przyjrzyjmy się dla przykładu IX Biennale. Oto rok 2004, przed kryzysem. Główny kurator, Kurt Forster, wypowiada się optymistycznie: Żyjemy w czasach wielkich przemian (…). W architekturze osiągnęły one tak wielki zakres, że możemy spodziewać się nadejścia nowej ery. Znaki tych czasów da się dostrzec wszędzie. Przedstawiona wówczas pod hasłem METAMORPH architektura przekraczała dawne bariery techniczne, dostosowywała się do wymogów krajobrazu i ekologii, ale unikała niewygodnych, a tak charakterystycznych dla minionego XX wieku dyskusji politycznych i marzeń o rozwiązywaniu społecznych problemów 1, kierując uwagę ku wizjom spektakularnych budowli dla „najbogatszych", tworzonych przez architektoniczne gwiazdy w ramach ogromnych budżetów. Ale poza głównym nurtem ujawniły się już zalążki Reporting from the front– tematu tegorocznego Biennale. Belgijska instalacja Kinszasa. Miasto Zmyślone, poświęcona dyskusji na temat postkolonialnego Konga, wykraczała poza granice tradycyjnie rozumianych ram architektury czy urbanistyki. Czy miasto może egzystować bez architektury? I co to jest architektura? (...) Na ile uniwersalne jest planowanie urbanistyczne? Czy miejskość/ogłada może być niematerialna/błaha? – zadane wówczas przez belgijskich kuratorów pytania wydają się oczywiste dla aktualnego Biennale; warto jednak pamiętać, że w 2004 roku wystawa przyjęta była chłodno przez sporą część międzynarodowej publiczności, która uznała jej nagrodzenie Złotym Lwem za wyraz przesadnej politycznej poprawności. 2, Tym bardziej trzeba podkreślać, jak na Biennale liczy się uważne spojrzenie – bowiem świadectwo zmian rzadko jest oczywiste. Chcielibyśmy, żeby ci, którzy przyjdą na XV Międzynarodową Wystawę Architektury, zobaczyli udane przedsięwzięcia,o których warto opowiedzieć i wyjątkowe przypadki, którymi warto się podzielić – czytając oświadczenie Alejandro Araveny, pragnę wierzyć, że dziś właśnie jest ta unikalna chwila, ten wyjątkowy moment, gdy społeczności chcą się dzielić wartościowymi przykładami służącej ludziom architektury. Stąd pomysł, by zorganizować warsztaty, które pozwolą najlepszym studentom z Polski poznać wyjątkowe historie wszystkich uczestniczących w Biennale krajów i stworzyć raport, który byłby pomocny w szerzeniu wiedzy o odpowiedzialnej architekturze.

Stoimy w obliczu przewartościowań w rozumieniu roli projektanta. Dziś silny nacisk kładzie się na współpracę z użytkownikami, działania oddolne, tworzenie przestrzeni publicznych. Na procesy, w których praca architekta jest rodzajem katalizatora. Powstały w ramach warsztatów raport nie jest klasycznym podręcznikiem, choć może pełnić taką rolę. Proces jego tworzenia można przyrównać do pisania haseł Wikipedii – tej zbiorowej pracy opierającej się na wysiłku licznych współpracowników, wolontariuszy. Mam głęboką nadzieję, że opracowanie będzie przydatne międzynarodowej społeczności architektonicznej oraz że uczestniczący w warsztatach studenci nie poprzestaną na tym jednym wydarzeniu, ale że utrwali ono potrzebę pogłębiania wiedzy niezbędnej w tym zawodzie. Na wystawie głównej w Arsenale umieszczono hasło: Tymczasowe krajobrazy ujawniają iluzję trwałości w miastach i legitymizują równoczesne występowanie trwałych i nietrwałych konfiguracji miejskich.3 Legitymizacja to słowo bardzo odpowiednie dla podsumowania naszych warsztatów. Historie różnych krajów legitymizują różne spojrzenia na architekturę, a tymczasowa architektura nie jest mniej ważna od tej trwałej. Uczmy się od siebie nawzajem najlepszych praktyk.

1. Pisałam o tym w artykule „Złote lwy i złota rybka, czyli biennale w Wenecji 2014", „Architektura-Murator" 12/2014
2 tamże
3. Cytat z wystawy „Ephemeral urbanism. Cities in constant flux" („Efemeryczna miejskość, Miasta w nieustannej zmianie, XV międzynarodowe biennale architektury w Wenecji)

- Ewa P. Porębska

Punkt wspólny

Za każdym budynkiem kryje się historia: ludzie, sytuacje, rozmowy, kłótnie, kompromisy; decyzje przemyślane i podejmowane pod presją czasu, twórcze uniesienia i momenty zwątpienia, sukcesy i rozczarowania, chwile radości i niedosytów, zmęczenia, zmiany, powroty, plany, improwizacje, krytyki i pochwały. Warsztaty Success Stories od początku miały być o tym – o rozumieniu architektury, które wykracza poza ramy budynków. Grupa 15 studentów z 12 uczelni z Polski przez 5 miesięcy prowadziła badania na temat 63 krajów, biorących udział w 15. Biennale Architektury w Wenecji. W dialogu z kuratorami poszczególnych pawilonów uczestnicy analizowali kondycję współczesnej architektury na świecie, by w efekcie stworzyć katalog opowieści architektonicznych. Niezwykle różnorodne historie – od kluczowych realizacji ostatniego piętnastolecia w danym kraju, przez „odkrycia" nieznanych architektów, po przykłady działań społecznych, politycznych i edukacyjnych – utworzyły mozaikę świata wielu prędkości. I nagle w całym tym bogactwie nieprzystających do siebie informacji warsztaty Success Stories stały się punktem wspólnym. Połączyły równoległe, chaotyczne rzeczywistości w jeden zbiór, jednocześnie nie dążąc do ich unifikacji. Wyłapały jednostkowe sukcesy i nakreśliły bieżące problemy, nie ulegając pokusie interpretacji czy podsumowań. I właśnie to zdaje się być kluczowe dla wyjątkowości całego przedsięwzięcia.

Warsztaty Success Stories pokazały jak stworzyć współczesne narzędzie edukacji. W postfordowskiej erze, gdzie struktury ekonomiczne całych miast ulegają przeobrażeniu, a współczesne formy architektoniczne w coraz większym stopniu kształtuje moda, internet i międzynarodowy kapitał, pozwoliły wybrzmieć w sposób globalny temu, co unikatowe, niepowtarzalne, skromne, ciche i lokalne.

- Maciej Siuda

Nowe ścieżki architektury

Warsztaty Success Stories były pierwszymi zupełnie nie projektowymi warsztatami architektonicznymi w jakich brałam udział nie tylko jako tutor, ale także jako uczestnik. Z wielu rozmów poświęconych temu wydarzeniu, które odbyliśmy, wynika, że dla pozostałych było to podobnie nowe doświadczenie.

Pod tym względem warsztaty okazały się pokrewne Biennale Architettura 2016, którym się zajmowały. Podobnie wystawa pod kierunkiem Araveny stoi w pewnej kontrze do poprzednich biennale; mniej uwagi poświęcając dziełom i ich twórcom, a więcej ich odbiorcom i procesom, w trakcie których powstają. Zmiana paradygmatu jednak w żadnym z dwóch przypadków nie oznacza mniej kreatywności, mniej architektury, ani mniej zabawy. Mimo ustalonego przewodniego hasła, każdy pawilon przedstawia inną tego hasła interpretację, porusza inny temat, ma inną formę i inne środki wyrazu. Zwiedzanie biennale, o czym wie każdy, kto kiedykolwiek znalazł się na którejkolwiek z weneckich wystaw, dostarcza szczegółowych informacji lub silnych emocji, uruchamia sprzeczne myśli i łańcuchy skojarzeń, wyczerpuje, a czasem po prostu nudzi. Jednak uczestnikom warsztatów, dzięki dobrze zadawanym pytaniom, godzinom dyskusji, ścierania poglądów i ciężkiej pracy udało się znaleźć pewien wzór, wskazać główne ścieżki, którymi porusza się architektura w 63 zaprezentowanych na wystawie krajach.

W dzisiejszym świecie problemem nie jest brak informacji, a raczej ich nadmiar; sztuką nie jest zebranie informacji, ale ich selekcja, weryfikacja i synteza. Przez 0,67 sekundy na hasło „venice architecture biennale 2016", google wypluwa 6 740 000 wyników, prawie każdy pawilon uzupełnia wystawę tekstem, broszurą lub książką, a o biennale piszą gazety, blogi i portale społecznościowe. Dlatego wymyślając formułę warsztatów wiedzieliśmy, że nie stawiamy przed uczestnikami łatwego zadania. Byliśmy jednak sprawiedliwi, najpierw postawiliśmy bardzo trudne zadanie przed sobą, gdy z ponad stu dobrych zgłoszeń musieliśmy wybrać łącznie 15 studentek i studentów. Alejandro Aravena chciał, żeby jego biennale stało się drabiną, z której wierzchołka lepiej widać złożoność świata i różnorodność wyzwań na jakie musi odpowiadać współczesna architektura. Tak jak pokazana na plakacie reklamującym przedsięwzięcie niemiecka archeolożka Maria Reiche, dzięki noszonej po pustyni drabinie, odkrywa znaczące wzory w pozornie chaotycznych kamieniach z Nazca, tak Aravena chciał zamienić nadmiar informacji w *bigger picture*.

Mam wrażenie, że zawarte w końcowej publikacji Success Stories podsumowanie, którego autorami są biorący udział w warsztatach studenci, może stać się drabiną, z której czubka lepiej widać biennale, a dzięki biennale: większą całość.

- Agata Twardoch

Nasze udane przedsięwzięcie

Warsztaty Success Stories to nowy projekt w działaniach edukacyjnych Międzynarodowego Centrum Kultury. Dotychczas większość programów tego typu realizowanych przez MCK dotyczyła obiektów dziedzictwa kulturowego. Problematyka architektoniczna zawsze była w nich obecna, ale odnosiła się przede wszystkim do budynków zabytkowych. Dzięki współpracy z „Am" mogliśmy poszerzyć doświadczenia i skupić uwagę na zagadnieniach związanych z architekturą najnowszą. Warsztaty pozwoliły MCK także podjąć współpracę z wyjątkowymi postaciami polskiej sceny architektonicznej – Agatą Twardoch i Maciejem Siudą oraz z grupą zdolnych studentów i studentek z całej Polski. W nawiązaniu do motta biennale zadaniem grupy było poszukiwanie udanych przedsięwzięć, które stały się w ostatnich latach elementem działań architektonicznych w różnych zakątkach świata.

Na ile architektura może uczyć i inspirować? Wyniki przeszły nasze oczekiwania, pokazując szeroką paletę pomysłów i zwycięskich bitew o lepszą przestrzeń publiczną, o lepsze warunki mieszkaniowe, o lepszy świat. Pokazały też potrzebę dyskusji na te tematy wśród polskich studentów i studentek, którzy coraz śmielej angażują się w kreowaniem własnego środowiska i coraz chętniej uczestniczą w międzynarodowej wymianie. Efekty pracy wykonanej podczas warsztatów stanowią lustro odbijające nasze problemy i dyskusje w szerokim globalnym ujęciu. Tego typu spojrzenie powinno pomagać w refleksji nad „tu i teraz" oraz nad przyszłością. Liczymy, że ten podjęty po raz pierwszy w 2016 roku wspólny projekt znajdzie kontynuację i stanie się inspiracją dla architektów i architektek z Polski, będąc w długiej perspektywie dobrym przykładem udanego przedsięwzięcia.

- Michał Wiśniewski

RAPORT:
62 PAWILONY NARODOWE

RAPORT:
AMERYKA PÓŁNOCNA

KANADA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Komin Inco Superstack (Sudbury): najwyższy komin w zachodniej hemisferze (380 m), drugi co do wysokości na świecie. Biurowiec Royal Bank Plaza Building (Toronto): fasada z największą zawartością złota (70 kg) na świecie.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Imperium Brytyjskie. Włączenie Kanady w dominację Wielkiej Brytanii, razem z ponad 60 innymi krajami. Udział w kolonizacji ponad jednej czwartej populacji świata między 1815 a 1914 rokiem.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Wiele rzeczy, szczególnie zasobów, jest pod ziemią.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Budynek parlamentu (Ottawa). Jego ukończenie zajmie 29 lat (2001-2030) i będzie kosztowało 3 miliardy dolarów.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Kopalnia diamentów Diavik (Terytoria Północno-Zachodnie): największa kopalnia kanadyjska.

„Największym wyzwaniem dla architektów będzie przezwyciężanie ich słabnącego znaczenia."

Pierre Bélanger

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Mobilna i modułowa górnicza przyczepa kempingowa.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Królowa Wiktoria. Jest najpotężniejszą kobietą, jaka kiedykolwiek rządziła na ziemi, w czasach świetności Imperium Brytyjskiego, w latach 1837-1901.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Ropa. Ponieważ kanadyjski dolar jest dolarem naftowym.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Haiti. Pierwszy niezależny czarnoskóry naród na ziemi. Osiem milionów mieszkańców, z których każdy jest architektem. Nie ma ani jednego profesjonalnego architekta czy szkoły architektury.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Przezwyciężanie ich [architektów] słabnącego znaczenia.

PIERRE BÉLANGER

kraj	Kanada, Stany Zjednoczone
zawód	architekt krajobrazu, urbanista
miejsce pracy	Harvard Graduate School of Design

KANADA
PODSTAWOWE DANE

Ameryka Północna

Ottawa

monarchia konstytucyjna

9 976 140 km^2

pluralizm

1550,54 mln USD

10,4%

100%

12,4%

trzęsienia ziemi, susze, aktywność wulkaniczna, tsunami

W 2001 roku w Kanadzie żyło 900 tysięcy osób pochodzenia tubylczego.

Fot. Agnieszka Chromiec

EXTRACTION

Pawilon, a w zasadzie antypawilon kanadyjski jest historią i kulturą Kanady skondensowaną w ośmiominutowym filmie, wyświetlanym pod powierzchnią ziemi, pomiędzy pawilonem brytyjskim oraz francuskim. Film można zobaczyć tylko indywidualnie, klękając i przykładając oczy do otworu. Oprócz wspomnianej interwencji przestrzennej oraz filmu, została wydana również książka dokumentująca dzieje Kanady - części lądu zasiedlonego przez Brytyjczyków, w celu wydobycia źródeł naturalnych. Zdobyte z łatwością ogromne tereny, w opinii publicznej funkcjonują do dziś jako pustkowia, dzicz. Jednak są domem dla półtora miliona ludów tubylczych, które przez wieki były zmuszane do przemieszczania się ze względu na nowe inwestycje w obszarze wydobycia surowców. Zespół kuratorski radykalnie wzywa do zerwania z monarchią, która usprawiedliwia wiele haniebnych decyzji i metod działania. Temat pawilonu kanadyjskiego, jakkolwiek może się wydawać odległy, dotyczy każdego z nas. Nasze życie zależy bezpośrednio od miejsc wydobycia zasobów i sposobu ich transportu w rejony konsumpcji.

Kuratorzy: OPSYS/Pierre Langer

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
SZUKANIE TOŻSAMOŚCI: RDZENNE LUDY KANADY

W Kanadzie żyje ponad 900 milionów osób pochodzenia tubylczego, w tym 600 tysięcy Indian, 290 tysięcy Metysów i 45 tysięcy Inuitów, należących do około 630 uznanych formalnie przez władze ludów tubylczych (dane z 2001 roku). Wystawa „Extraction", oprócz poruszenia innych zagadnień, zmusza do zastanowienia się, jakim krajem jest Kanada. Wskazuje, że Kanadyjczycy nie żyją w postkolonializmie, tubylcze ludy nie są traktowane jak regularni obywatele kraju. Zwrócenie uwagi na ten problem na arenie międzynarodowej wydaje się dużym krokiem uświadamiającym zarówno Kanadyj-czykom, jak i reszcie świata rzeczywistość. Rdzenni mieszkańcy Kanady na przestrzeni ostatnich lat zaczęli się jednoczyć, głównie dzięki mediom społecznościowym. Powstało kilka organizacji pozarządowych promujących tożsamość rdzennych mieszkańców Kanady; jedną z nich jest Indigenous Place Making Council. W maju 2017 roku w Ottawie po raz pierwszy odbędzie się Sympozjum Architektury i Projektowania Rdzennych Mieszkańców, organi- zowane przez Royal Architectural Institute of Canada. Tematem wydarzenia będzie „Pojednanie, tworzenie miejsc, tożsamość". Rozpoczęcie tej dyskusji na forum jest ogromnym sukcesem i przyczynia się do zachowywania cennego dziedzictwa kultury.

Opracowanie: Agnieszka Chromiec

EXTRACTION

Fot. http://extraction.ca [dostęp 15.09.2016 12:00]

Fot. http://www.ipmcouncil.com/ [dostęp 15.09.2016 12:00]

MEKSYK

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Wiele z prac w Pawilonie Meksyku w Wenecji w tym roku jest przełomowych, nawet jeśli nie wszystkie są spektakularne, media poświęciły im wiele uwagi. Na przykład Mujeres de Arcilla, projekt koordynowany przez Arquitectos Artesanos w którym kobiety pracowały razem przy budowie własnych domów. W Adobe zmodyfikowano role płci. W regionie Mixteca pokazuje się na przykład jak zbiorowiska laików mogą się zorganizować i wspólnie budować. Podobnie działa Cooperación comunitaria- oferta alternatyw wobec rządowych programów mieszkaniowych poprzez wprowadzenie wiedzy i praktyki dla lokalnych organizacji społecznych by dla nich budować mieszkania, które odpowiadają na lokalne warunki, na podstawie tradycyjnych typologii. Pokazując te prace w Wenecji mamy nadzieję, że będą one inspirować innych uczestników do pracy od dołu do góry, skupionych na doświadczeniach budowlanych. Te i podobne prace sugerują, że procesy są chyba bardziej przełomowe niż pojedyncze dzieła architektury.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Być może największe transformacje w architekturze wynikały z przejścia od fundacji architektury przez społeczeństwo do prywatnego mecenatu. Przez większą część XX wieku meksykańscy architekci ściśle współpracowali z władzami federalnymi przy budowaniu projektów mieszkaniowych, zapleczy sanitarnych, szkół i rynków. Począwszy od lat osiemdziesiątych, ze względu na decentralizację polityczną i zmiany gospodarcze, lokalne organizacje i przedsiębiorstwa podjęły się roli patronów. Jakość budowanych na dużą skalę tanich mieszkań działała drastycznie na obniżenie się poziomu jakości mieszkalnictwa, ponieważ firmy deweloperskie wyceniają lepiej działania specjalistów od marketingu niż pracę architektów i planistów. Ta zmiana również położyła podwaliny do powstania lokalnej architektury i rozwiązań urbanistycznych. Liczne tryby zaangażowania społecznego prowadzone przez architektów w Meksyku można dzisiaj odczytać jako próby uzupełnienia ich nieobecności w przeszłości.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Od lat trzydziestych, meksykańscy architekci brali udział w produkcji podręczników - samouczków budowlanych. Niektóre z wczesnych dokumentów były pomocne dla nauczycieli wiejskich; inne były próbami nadrobienia bezradności architektów i instytucji państwowych jako reakcję na szybki wzrost liczby ludności i urbanizacji w połowie stulecia. Wszyscy byli zaangażowani politycznie, jako stratedzy by dać ludziom wiedzę przydatną w działaniach samorządu. Współcześni architekci wykonują instrukcje, które przenoszą wnioski z przeszłości do teraźniejszości, i odpowiadają na charakterystykę samodzielnego budynku we współczesnych meksykańskich miastach. Wśród podręczników które prezentujemy w Wenecji jest jeden przygotowany przez Palomę Vera i Juana Carlos Cano dla swoich klientów w osiedlach podmiejskich w Meksyku; zapewnia on praktyczne informacje dla rodzin by mogły zaprojektować, zbudować oraz przekształcić funkcjonalnie, ekonomicznie i nośnie własne domy. Inne podręczniki wprowadzają ludzi do konkretnych technik budowlanych. CapaLab, z Los Cabos, przygotował podręcznik, który wprowadza używanie technik ziemnych

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Zamiast zidentyfikować strukturę meksykańskiego społeczeństwa jako całość, z której mogę czuć się dumny, chciałbym zwrócić się do struktur, które łączą lokalne społeczności. W pawilonie w Wenecji pokazujemy dokumentację zawierającą time-lapse wideo tymczasowej areny w Tunkas, na Jukatanie, która jest budowana i co roku rozbierana przez mieszkańców tego miasta. Konstrukcja wykonana jest z drewna i liści palmowych, ma sześć metrów wysokości i trzy perspektywy z których ludzie mogą patrzeć na walki byków, koncerty i inne spektakle. Architekci Luis José Carlos i Peniche Lavalle zidentyfikował 106 miast na Yucatanie, by budować podobne struktury dla badań prowadzonych w ramach Biennale. Areny - nienagannie zbudowane z lokalnych materiałów i w lokalnej technice, są kwestią dumy regionalnej, jak również wyrazem społeczności, które je budują . Każda rodzina jest odpowiedzialna za konkretne odcinki; by areny były funkcjonalne i nośne, każda sekcja musi być na swoim miejscu. Proces, forma i budowa tych struktur jest nierozerwalnie połączona z organizacją społecznej solidarności.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Wydaje się, że większość prac, które wykazują potencjał społeczny w architekturze z ostatnich lat w kraju nie były promowane przez władze państwowe. Większość prac pokazanych w meksykańskim pawilonie w Wenecji było promowanych, finansowanych i zbudowanych przez osoby prywatne, zorganizowane grupy i organizacje pozarządowe. Wyjątek stanowią szkoły wiejskie zbudowane wspólnie przez studentów i profesorów UNAM i społeczności lokalne w Xilitla i Sabino de San Ambrosio, przy wykorzystaniu środków z Ministerstwa Edukacji. Innym wyjątkiem jest klatka schodowa i seria przestrzeni publicznych zaprojektowanych przez studio Covachita, które zamieniły Canteras - biedną dzielnice w Monterrey w bardziej dostępne, bezpieczniejsze i zintegrowane z innymi częściami miasta miejsce. Klatka schodowabyła promowana przez mieszkańców i Covachita i była finansowana przez gminy. Prace te są przykładami, które mogą sprawić, że władze będą dumne i posłużą jako modele przyszłych interwencji. Warto zauważyć, że oba przypadki wynikły ze współpracy pomiędzy architektami, organami i ich beneficjentami, a nie były odgórnie narzucane przez zewnętrznych ekspertów.

> Może era wielkich architektów się skończyła i teraz powinniśmy skupić się na trybach pracy grupowej, które oferują miejscowe reakcje na wyzwania społeczne.
>
> **Pablo Landa**

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Najbardziej udanymi konstrukcjami niskobudżetowymi w Meksyku są miliony domów, budowane samodzielnie przez ich mieszkańców. Często są one mocno powiązane ze skomplikowanymi formacjami społecznymi, a ich budowniczowie muszą pracować razem, aby podłączyć się do instalacji wody i energii. Architekt Alejandro Suárez Pareyón wraz z kolegami w UNAM, współpracował z mieszkańcami przy tego typu projektach. Godnym uwagi przykładem jego pracy jest El Molino-Cananea, projekt mieszkaniowy w Mexico City.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Może era „wielkich architektów" się skończyła i teraz powinniśmy skupić się na trybach pracy grupowej, które oferują miejscowe reakcje na wyzwania społeczne. Meksykańscy architekci, którzt współpracowali ze społecznościami to między innymi Valeria Prieto, Oscar Hagerman, Jorge Andrade, Enrique Ortiz i Alejandro Suárez Pareyón.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

W 1984 roku Tolteca, firma produkujaca cement, opublikowała podręczniki o samodzielnym budowaniu. Badanie wykazało, że większość ogzemplarzy została wykupiona przez ludzi, którzy sami budowali swoje domy w peryferiach miast, a nie przez duże firmy budowlane. Instrukcja miała pomóc ludziom poprawić swoje umiejętności budowlane. Choć wiele się zmieniło, przeważająca większość mieszkań w Meksyku nadal jest własną konstrukcją właścicieli i zawodowi architekci mają niewielki wpływ na większość architektury tego kraju. Samo budowanie jest siłą, która napędza meksykańskie miasta.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Może lepiej jest szukać „sukcesu" w miastach, miasteczkach i regionach, a nie w krajach jako całości. Rozwój architektury krajowej był celem samym w sobie w połowie XX wieku; dziś trudno nam myśleć o stanach jako homogenicznych, spójnych jednostkach, a architektura jest coraz bardziej zorientowana na praktykę, która wyłania się ręka w rękę ze społecznościami lokalnymi. Lokalne inicjatywy na całym świecie obejmują te, które chronią historyczne budynki, dają pierwszeństwo pieszym i rowerzystom. To inicjatywy, dzięki którym ludzie z różnych społeczno-ekonomicznych, etnicznych i religijnych środowisk mogą żyć obok siebie. Takie działania sprawiły że partycypacja społeczna jest integralną częścią projektowania i budowy.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Dla meksykańskich architektów wyzwaniem jest brak pracy, przy ogromnej ilości osób kończących szkoły architektoniczne. Oznacza to, że mniejszość absolwentów będzie projektować budynki. Alternatywą dla typowej pracy architekta jest współpraca z rodzinami, które budują własnymi rękami. W przeważającej większości powiatów oferują one zarówno zatrudnienie i możliwości, aby coś zmienić w miejscach często zaniedbywanych przez specjalistów i władze państwowe.

PABLO LANDA

kraj	Meksyk
zawód	antropolog, naukowiec
miejsce pracy	Princeton University of Technology

MEKSYK
PODSTAWOWE DANE

Ameryka Północna

Mexico CIty

republika federalna

1 943 945 km²

chrześcijaństwo

1144,33 mln USD

6,3%

99,1%

9,4%

cyklony, sztormy, trzęsienia ziemi, susze, aktywność wulkaniczna

Meksyk jest 11 krajem pod względem liczby ludności na świecie.

Fot. Anna Gajowiec

UNFOLDINGS AND ASSAMBLAGES

Wystawa opowiadała historię partycypacji społecznej w Meksyku. Za pomocą fragmentów, modułów, regionalnych materiałów zaprezentowano rodzimą architekturę oraz taktykę i technologię budowy. Ekspozycja skupiała się na pracy i doświadczeniu, zwracając uwagę na to, że istotą skutecznej architektury jest nieustanne dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców.

Pawilon umożliwiał zwiedzającym poznanie podstawowych narzędzi, jakich ludzie używają do konstruowania domów. Można było zobaczyć podręczniki o technikach budowlanych z różnych okresów historycznych, przeznaczone dla rozmaitych grup wiekowych, również w formie komiksów czy opowiastek, a także klocki do budowy makiet, pozwalające na samodzielne modelowanie swojego lokum.

Kurator: Pablo Landa Ruiloba

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
PRACA U PODSTAW

Wystawa dotyczyła procesu edukowania społeczności w zakresie bycia swoim własnym architektem i wykonawcą. Miała za zadanie wyposażyć jednostkę w każdym wieku w narzędzia pozwalające na realizację podstawowego schronienia. Udane przedsięwzięcie Meksyku polega na oddolnych próbach znalezienia odpowiedzi na trzy najbardziej palące problemy, z którymi boryka się ten kraj – zbyt dużą liczbę architektów w stosunku do zapotrzebowania na ich usługi, ogromny głód mieszkaniowy przy jednoczesnym braku funduszy na materiały oraz brak systemowych rozwiązań i zainteresowania ze strony władz. Samorządy starają się znaleźć zadania dla architektów, aktywiści szkolą mieszkańców, jak w niewielkich grupach samodzielnie zbudować dom, przedstawiciele zaś oświaty starają się wpoić dzieciom zasady, które pozwolą im lepiej radzić sobie w przyszłości.

Opracowanie: Anna Gajowiec

Fot. Anna Gajowiec

Fot. Anna Gajowiec

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Szczególnie przełomowym projektem w USA jest podniebny park High Linie, długi na 1,45 mil park zbudowany na opuszczonej części torowiska wyniesionej ponad poziom chodnika- Central Railroad Park przecinającej Manhattan. Stał się magnesem dla nowych inwestycji mieszkaniowych w okolicy, a także przykładem jak można wykorzystać istniejącą infrastrukturę w innych amerykańskich miastach.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Terroryzm. Włożono wiele wysiłku, aby stworzyć budynki bardziej solidne - "bombo-odporne"- a kwestie bezpieczeństwa odcisnęły swoje piętno na sposobie projektowania i na rozwiązaniach materiałowych.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Biorąc pod uwagę globalne społeczeństwo Ameryki, z którego wywodzą się tutejsi architekci, nie da się wskazać jednej unikalnej cechy we współczesnej architekturze Stanów Zjednoczonych [...]. Jedyną różnicę stanowią użyte materiały, które określają wygląd budynku.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Statua Wolności, która odzwierciedla amerykańskie ideały. Nie sądzę, aby w tak zróżnicowanym społeczeństwie dało się znaleźć przykład realizacji z ostatnich lat, z której wszyscy są dumni. Być może Narodowe Muzeum Historii i Kultury Afroamerykańskiej, zaprojektowane przez Davida Adjaye, które zostanie otwarte tej jesieni okaże się takim budynkiem.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Władze amerykańskie będą się chwalić odbudową World Trade Center na Dolnym Manhattanie i nowej wieży World Trade Center jako oznaki siły USA.

"Najlepsza niskobudżetowa realizacja to społeczne projekty Rural Studio w Alabamie"

Cynthia Davidson

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Społeczne projekty Rural Studio w Alabamie.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Jest wielu ważnych/inspirujących/znaczących architektów w USA- począwszy od Franka Gehry'ego w Los Angeles, Jeanne Gang w Chicago, Diller Scofidio + Renfro, Annabelle Selldorf i Bernarda Tschumiego w Nowym Jorku, tacy architekci jak Greg Lynn, Stan Allen i Mónica Ponce de León kładą nacisk na różne sposoby projektowania, które wykorzystują nowe technologie. Uznane już postacie jak Steven Holl czy Peter Eisenman wciąż korzystają z innowacyjnych rozwiązań.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Zmiana technologii obliczeniowych, materiałowych i metod konstrukcji.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Nie sądzę, aby jakikolwiek kraj mógł służyć za przykład architektonicznego sukcesu. Natomiast Niemcy wydają się krajem, który w ciągu ostatnich 25 lat wzniósł najwięcej wysokiej jakości budynków.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Wychodzenie naprzeciw oczekiwaniom — nie tylko klientów, ale użytkowników i ogółu społeczeństwa.

CYNTHIA DAVIDSON

kraj	Stany Zjednoczone Ameryki
zawód	redaktor
miejsce pracy	Obserwacja Architektury i Współczesnych Miast

STANY ZJEDNOCZONEJ AMERYKI

PODSTAWOWE DANE

Ameryka Północna

Waszyngton

republika konstytucyjna

9 629 091 km^2

protestantyzm

1 794,000 mln USD

17,1%

100%

7,9%

trzęsienia ziemi, powodzie, cyklony, susze

Największa liczba laureatów Nagrody Nobla na świecie.

Fot. Bartosz Gutek Girek

THE ARCHITECTURAL IMAGINATION

Wystawa w pawilonie amerykańskim, zatytułowana „Wyobraźnia architektoniczna", prezentowała zbiór czysto teoretycznych projektów próbujących zmierzyć się z problemem Detroit – miasta, które niegdyś stanowiło ucieleśnienie amerykańskiego snu, a dziś stało się symbolem porażki. Dwanaście propozycji – każda przygotowana przez inną pracownię architektoniczną – koncentrowało się na czterech wybranych fragmentach miasta, definiując lokalne problemy, a potem starając się znaleźć rozwiązanie. Śmiałe, acz utopijne projekty prezentowały całe spektrum pomysłów, które niejednokrotnie daleko wykraczały poza ramy powszechnie pojmowanej architektury.

Kuratorzy: Cynthia Davidson, Mónica Ponce de León

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
SIŁA INICJATYWY LOKALNEJ

New Bern jest niewielkim miasteczkiem w zachodniej Alabamie, zamieszkałym przez niespełna 180 osób. Z roku na rok mieszkańców ubywało, czego jednym z powodów był brak stacji straży pożarnej w promieniu kilkudziesięciu kilometrów, przez co koszty obowiązkowego ubezpieczenia domów stały się niebotycznie wysokie. Coraz mniej ludzi mogło pozwolić sobie na posiadanie domu w takim miejscu. Sytuacja zaczęła się zmieniać, gdy w sprawę zaangażował się pobliski oddział Uniwersytetu Auburn – Rural Studio, mający już spore doświadczenie w realizacji projektów architektonicznych przy zaangażowaniu studentów i lokalnej społeczności. Z publicznej zbiórki udało się pozyskać ponad 100 tysięcy dolarów, które pozwoliły wolontariuszom na zbudowanie nowej siedziby straży pożarnej w ciągu dwóch lat. Był to pierwszy budynek publiczny w New Bern od przeszło 400 lat.

Stacja okazała się wielkim sukcesem, stając się nie tylko siedzibą straży pożarnej, ale także centrum życia jego mieszkańców, którzy wkrótce zgromadzili środki na budowę następnej publicznej instytucji – nowej biblioteki. Tymi małymi krokami do uśpionego dotąd miasteczka zaczęło powracać życie.

Opracowanie: Bartosz Gutek Girek

Fot. Timothy Hursley

Fot. Timothy Hursley

RAPORT:
AMERYKA POŁUDNIOWA

ARGENTYNA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Kaplica San Bernardo de Nicolás Campodonico. Dzięki materiałom i tradycyjnym technikom charakterystycznym dla Argentyny architekt osiągnął niespodziewane rezultaty, przekroczył granice znanego, tworząc wyjątkowe, wrażliwe miejsce, gdzie dominuje światło.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Ważne są biennale organizowane w kraju i za granicą. Oczywiście w tym Biennale w Wenecji. Uniwersytet Torcuato Di Tella ma różne cykle rozmów architektów, które są również doskonałym wkładem w architekturę.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Nakładające się na siebie tożsamości, które generują nową i unikalną tożsamość - choć bardzo trudne do interpretacji. Naszego społeczeństwa nie można łatwo zdefiniować, ani jego architektury. Jesteśmy potomkami Latynosów i Europejczyków - głównie Hiszpanów i Włochów. Sięganie do zasobów technicznych i przestrzennych w ramach architekto- nicznych eksperymentów jest czymś, co charakteryzuje naszą najlepszą architekturę.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Brak takich miejsc z wyjątkiem zabytków miejskich.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Ponownie- kaplica San Bernardo ze względu na genius loci tego miejsca.

> Musimy skoncentrować się na własnej architekturze, mamy wiele do odkrycia. Nie można patrzeć na zewnątrz.
>
> Anna Arlia

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Większość budynków jest niskobudżetowa. Grupa A77 - w szczególności - ma bardzo dobre projekty z materiałów pochodzących z recyklingu, które wspierają różne działania społeczne.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Paul Beitia. Czego by nie zbudował, w każdym z jego dzieł jest poezja.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Niestety własność. Najważniejsza jest ilość metrów kwadratowych, pomija się wartość, zabijajac niepowtarzalność architektury.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Musimy skoncentrować się na własnej, lokalnej architekturze, mamy wiele do odkrycia. To, co dzieje się w innych krajach nie powinno przyćmiewać charakteru naszej architektury. Nie mam na myśli tego, żeby przestać śledzić wielkich architektów i ich dzieła, ale nie sugerować się całkowicie ich rozwiązaniami.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

To nie jest zmiana, to jest konieczne wyzwanie: nie jest jeszcze nazwane, ale na pewno ma na celu utworzyć poetyckie, wrażliwe i nieznane przestrzenie.

ANNA ARLIA

kraj	Argentyna
zawód	architekt, projektant biżuterii
miejsce pracy	Buenos Aires

ARGENTYNA
PODSTAWOWE DANE

Ameryka Południowa

Buenos Aires

republika federacyjna

2 736 690 km^2

chrześcijaństwo

548,054 mln USD

4,8%

99,8%

8,8%

susze, trzęsienia ziemi, aktywność wulkaniczna

W Argentynie istnieje region, w którym mówi się w języku walijskim.

Fot. Anna Gajowiec

EXPERIMENTAR, POÉTICAS DESDE LA FRONTERA

Argentyński pawilon wyróżniał projekty architektoniczne, którym udało się wygrać codzienną walkę z przełamywaniem stereotypów, brakiem środków ekonomicznych i wymaganiami rynku. Ich autorzy, dzięki inteligencji, intuicji oraz ciężkiej pracy, stworzyli dość osobliwe, oryginalne obiekty, które często kontrastują z otoczeniem oraz przesuwają granice akceptacji społecznej. Otwierają szerzej oczy na funkcjonalną architekturę. Wystawa została wykonana w formie samonośnej, drewnianej konstrukcji przypominającej labirynt, w którym zaprezentowano poszczególne projekty, genezę ich powstania oraz kontekst, w jakim się znajdują.

Kurator: Atilio Pentimalli

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
AKUPUNKTURA GRANIC SPOŁECZNYCH

Eksperymenty przestrzenne i architektoniczne mające za zadanie nieustannie poszerzać granice akceptacji nowych rozwiązań przez Argentyńczyków i stymulować ich do wytworzenia spajających społeczeństwo zmian. Ze względu na trudną sytuację gospodarczą w Argentynie, podobnie jak w innych krajach Ameryki Środkowej, problematyczny jest niewielki odsetek nowych inwestycji budowlanych. Choć jeszcze niecałe sto lat temu Argentyna była najbogatszym państwem regionu, dziś dominują tam tanie realizacje charakteryzujące się kiepskim wykonawstwem, które przede wszystkim muszą cenowo odpowiadać mieszkańcom. Sytuacja ta odbija się nie tylko na niewielkim metrażu kupowanych mieszkań czy domów, ale także na ich układach funkcjonalnych i trwałości, nie wspominając już o walorach estetycznych. Dlatego też historią sukcesu tego kraju jest to, że pomimo wszystko architekci i aktywiści walczą nie tylko o przywrócenie wspólnej przestrzeni miejskiej, ale też o realizacje, które udowodniłyby, że „się da". Można mieć nadzieję, że poszerzając granice świadomości społecznej, krok po kroku doprowadzą do momentu, gdy mieszkańcy z dumą będą odnosić się do tych obiektów, które teraz stanowią jeszcze eksperyment.

Opracowanie: Anna Gajowiec

Fot. Anna Gajowiec

Fot. Anna Gajowiec

BRAZYLIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Przebudowa Muzeum Sztuki Pinacoteca do Estado de São Paulo, której dokonał architekt Paulo Mendes da Rocha, która zmieniła sposób patrzenia na interwencje w historycznych budynkach.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Wydarzenie o nazwie The Urban Age 2008, które odbyło się w São Paulo.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Mieszankę modernistycznej (z brazylijskimi mistrzami takimi jak Paulo Mendes da Rocha i Vilanova Artigas) i współczesnej architektury.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Społeczeństwo jest dumne z MASP (Muzeum Sztuki w Sao Paulo, zaprojektowane przez Linę Bo Bardi). To ikona znajdująca się przy alei Gaulista, na skrzyżowaniu przy którym spotyka się ze sobą wielu ludzi.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Budynkami Parque do Ibirapuera w São Paulo, zaprojektowanymi przez mistrza Oscara Niemeyera. Ogromny kompleks składający się na muzea, audytoria jest czymś, z czego można być dumnym. Wiele międzynarodowych wydarzeń odbywa się tam, takich jak biennale sztuki.

> Zachowanie balansu pomiędzy jakością i kosztem obiektu jest jednym z najważniejszych wyzwań architektury.
>
> Mario Biselli

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Mamy trochę obiektów o charakterze socjalnym, które wspaniale działają. Nie potrafię podać nazwy jednego, konkretnego obiektu, ale sądzę, że o tego typu zabudowę chodzi.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Paulo Mendes da Rocha, który nie skupia się jedynie na budynku, ale również na jego otoczeniu.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Brazylia każdego dnia coraz bardziej ulega wpływom międzynarodowych trendów.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Chile i Kolumbię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Zachowanie balansu pomiędzy jakością, a kosztem obiektu jest jednym z najważniejszych wyzwań architektury.

MARIO BISELLI

kraj	São Paulo, Brazylia
zawód	architekt
miejsce pracy	Biselli Katchborian Arquitetos Associados

BRAZYLIA
PODSTAWOWE DANE

Ameryka Południowa

Brasília

republika federalna

8 515 767 km²

katolicyzm

1,774,700 mln USD

8,3%

99,5%

43,6%

powodzie, susze

São Paulo jest pierwszym miastem na świecie, w którym usunięto wszystkie reklamy na ulicach.

Fot. Grzegorz Krzemień

JUNTOS

Brazylijski pawilon poruszał temat historii i wspólnoty. Podzielony został na dwie części: pierwszą dotyczącą przeszłości oraz drugą przedstawiającą obecnie realizowane projekty społeczne. Tytuł wystawy, „Juntos" (razem), stał się hasłem łączącym wiele oddolnych inicjatyw, które miały miejsce na terenie Brazylii. Przedstawione zostały w formie arkuszy przypominających wycinki z gazet, sugerując bliskość i dostępność zaprezentowanych projektów, oraz w postaci modeli (niektóre były tworzone na potrzeby konsultacji społecznych). Przekrój inicjatyw był ogromny: zaczynając od drobnych napraw i remontów, przez proste zagospodarowania terenów zielonych, aż po całościowe projekty obiektów użyteczności publicznej.

Kurator: Washington Fajardo

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE

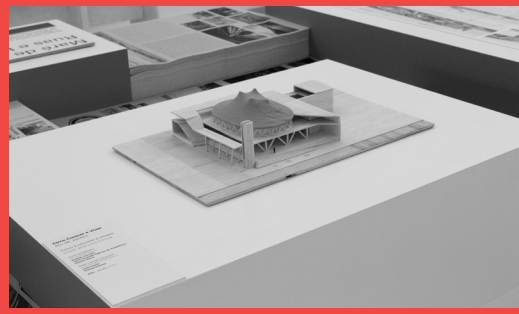
SPŁACANIE DŁUGU Z PRZESZŁOŚCI POPRZEZ RÓŻNE INICJATYWY SPOŁECZNE

W czasach kolonialnych na tereny obecnej Brazylii przywieziono ogromną liczbę niewolników. Brazylia postanowiła spłacić ten moralny dług z przeszłości poprzez przeprowadzenie wielu oddolnych inicjatyw. Jedną z najciekawszych jest „Programa vivienda". Inicjatywa ta polega na drobnych interwencja remontowych w regionie M'Boi Mirim. „Programa vivenda" w dosłownym tłumaczeniu oznacza program mieszkaniowy. Ma on służyć najbiedniejszym mieszkańcom miast, pomagając im podnieść jakość życia. Zakłada trzy kroki:

1. zgłoszenie mieszkania i jego wizytacja w celu ustalenia szczegółów;
2. przedstawienie koncepcji zmian i akceptacja projektu;
3. realizacja, która rozpoczyna się średnio 10 dni po akceptacji projektu.

W ten sposób wyremontowanych zostało wiele łazienek, kuchni, salonów. W sumie dokonano 210 interwencji. Projekt zmienił życie ponad 800 osobób. Przy wykonywaniu remontów zatrudniano lokalnych pracowników i wykorzystywano miejscowe materiały oraz sposoby budowy, zmniejszając koszty i wspierając drobne przedsiębiorstwa. Ta historia to zbiór wielu małych interwencji, które być może nie brzmią imponująco, ale w zdecydowany sposób poprawiają jakość życia najbiedniejszych.

Opracowanie: Grzegorz Krzemień

Fot. Grzegorz Krzemień

Fot. Grzegorz Krzemień

CHILE

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Interesuję się domem, który Mathias Klotz wykonał dla swojej matki w Tongoy, w północnym Chile w 1991 roku. Wydaje się, że ten mały dom jest przełomowy w historii. Od tego czasu praca chilijskich architektów zdobyła międzynarodową sławę. Ten obiekt łączy małą skalę, krajobraz i materiał będąc niskobudżetową realizacją.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Nie ulega wątpliwości, że najważniejszym było uhonorowanie Alejandro Araveny nagrodą Pritzkera w 2016 roku, w momencie, kiedy już dostąpił zaszczytu być kuratorem tegorocznego biennale. Wszystko to pozwoliło chilijskiej architekturze i chilijskim architektom stać się niezwykle rozpoznawalnymi głównie poza krajem.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Powiedziałbym, że są to poetycka aura, która wyrasta z krajobrazu i sposób w jaki tworzy swoje własne warunki dla pracy architektonicznej. Oczywiście, że nie dotyczy to jedynie Chile, ale wciąż jest to coś, co można zweryfikować tak często, że przyciąga uwagę.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Nie wskażę żadnej realizacji z ostatnich lat, jeśli pytanie dotyczy jedynie Chile. Myślę, że w tej chwili zbyt przesadnie poświęcamy wiele uwagi tradycji. Wszystko jest dziedzictwem, w ten sposób nie jesteśmy w stanie zobaczyć teraźniejszości, może z powodu stylistycznej nostalgii.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Nie znam osobiście władz mojego kraju. Może mogliby wspomnieć o budynku Centrum Innowacji na Uniwersytecie Katolickim w Santiago autorstwa Araveny, dzięki jego międzynarodowej sławie zdobytej w 2016 roku.

> Wyzwaniem dla młodych architektów jest zdolność do przezwyciężania luki pomiędzy uczelnią a miejscem pracy.
>
> Juan Román

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Nie powinienem być tym, który o tym mówi, ale wciąż wierzę, że są nimi realizacje Wydziału Architektury Uniwersytetu w Talce. Część z nich była zaprezentowana w chilijskim pawilonie na tegorocznym Biennale Architektury, który przedstawia prace dyplomowe studentów architektury.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Działalność Smiljana Radića nieustannie przyciąga moją uwagę. Może dlatego, że jego projekty są wciąż od siebie różne. Każdy jego nowy projekt zaskakuje mnie, ponieważ jest niepodobny do poprzednich i wciąż wykorzystuje myśli, które pozostają ponadczasowe.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Wydaje mi się, że jest to miejsce, w którym należy wspomnieć o ogromnych nierównościach wśród chilijskiego społeczeństwa i ogólnie w krajach Ameryki Łacińskiej. Pokazują one wysokiej jakości architekturę dla bogatych i niskiej jakości architekturę dla ubogich.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Podoba mi się Medellín w Kolumbii. Nie tak bardzo z powodu budynków, lecz ze względu na projekt miasta, które się rozrasta i idzie w parze z potrzebami społeczeństwa.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Wyzwaniem dla architektów może być zdolność do przezwyciężania frustracji wynikającej z praktyki zawodowej. Staje się to jasne, gdy zauważymy ogromną lukę pomiędzy teorią, którą studenci poznają na uniwersytecie, a miejscem pracy, które wymaga od nich tak niewiele ich zdolności.

JUAN ROMÁN

kraj	Chile
zawód	profesor uniwesytecki, architekt
miejsce pracy	Universidad de Talca

CHILE
PODSTAWOWE DANE

Ameryka Południowa

Brasília

republika federalna

8 515 767 km²

katolicyzm

1,774,700 mln USD

8,3%

99,5%

43,6%

powodzie, susze

Chile leży w czterech strefach klimatycznych i znajduje się tam najsuchsze miejsce na ziemi, pustynia Atakama.

Fot. Filip Strzelecki

AGAINST THE TIDE

Wystawa opowiadała o roli edukacji architektonicznej w Chile. Prezentowała, w jaki sposób jedna z tamtejszych uczelni, Uniwersytet w Talce, mierzy się z ogólnoświatowymi trendami architektonicznymi, w których dominują kwestie miejskie, a prawie zupełnie pomijane są problemy dotyczące terenów rolnych. Odpowiedzią są przede wszystkim działania punktowe. W pawilonie pokazane na przykładzie prac studentów, realizowanych głównie w okolicy miasta Talca. Obiekty te powstają z poszanowaniem krajobrazu, z lokalnych materiałów (czasem lokalnie znalezionych odpadów). Dzięki interwencjom w widoczny sposób podnosi się poziom życia w zapomnianych dotąd obszarach Doliny Centralnej Chile.

Kuratorzy: Jose Luis Uribe, Juan Roman

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE.
EDUKACJA. REALIZACJA DYPLOMÓW MAGISTERSKICH

Brak atencji dla obszarów niezurbanizowanych jest zauważalny na terenie całego kraju. W związku z tym młodzi architekci często realizują projekty dyplomowe, które polegają na pomocy lokalnym społecznościom.
Co powoduje, że edukacja architektoniczna w Chile, a w szczególności na Uniwersytecie w Talce jest tak skuteczna? Można wskazać trzy czynniki, które są obecne w całym okresie edukacji. Przede wszystkim lokalność. Studenci Uniwersytetu w Talce pochodzą z okolicznych miejscowości. Już na początku dobrze znają więc kontekst, a w trakcie nauki zgłębiają jeszcze jego specyfikę. Po drugie- materiały. Mają z nimi kontakt już w trakcie pierwszych ćwiczeń na wydziale architektury. Z zebranych z okolic uczelni materiałów tworzą rzeźbę. Poznają materiał. Uczą się go. Zaczynają go rozumieć. Po trzecie- społeczność. Ostatecznie, gdy przychodzi czas dyplomów, studenci, mając już rozbudowaną świadomość materiału i kontekstu, muszą zaprojektować obiekt służący ludziom z ich najbliższego otoczenia. Projektują, wyceniają, szukają inwestorów, wykonawców, budują i realizują obiekt. Dzięki temu, rozpoczynając karierę zawodową, mają już za sobą doświadczenia praktyczne.
Podsumowując, chilijskim sukcesem jest sukces wielopłaszczyznowej edukacji architektonicznej. Dzięki niej studenci dostają możliwość zrealizowania swoich projektów.
Pomagają ludziom.

Opracowanie: Filip Strzelecki

Fot. Filip Strzelecki

Fot. Filip Strzelecki

PERU

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Najważniejszym budynkiem zrealizowanym po 2000 roku jest Centrum Kulturalne Palace of Remembrence. Obiekt ten jest centrum kulturalnym poświęconym pojednaniu społeczności Peruwiańczyków po trwającym 20 lat okresie terroryzmu, który spowodował śmierć ponad 70 tysięcy ludzi. W związku z tym projektem odbył się pierwszy po 20 latach konkurs architektoniczny.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Największy wpływ na peruwiańską architekturę miało cofnięcie obowiązku przetargu (konkursu) na projekty budynków użyteczności publicznej z 1990 roku. Spowo - dowało to pogorszenie jakości tych budynków i związało architektów z prywatnym sektorem budowlanym.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Otwartość oraz - wynikające z klimatu - nieskrępowanie konstrukcją (Brak izolacji, brak systemów ogrzewania i chłodzenia, brak ochrony przed deszczem). Możliwość uniezależnienia komfortu użytkowników od skomplikowanej technologii budowlanej.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Najczęściej odwiedzanymi i fotografowanymi budowlami w Peru jest miasto Machu Picchu. Uznaje się, że jest to najbardziej emblematyczny zabytek dla Peruwiańczyków.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Wyłącznie obiektami zabytkowymi. Władze Peru nie wydają się postrzegać ani nowoczesnych, ani współczesnych realizacji jako przykładów sztuki i architektury, które mogą być zaprezentowane za granicą.

> Tworzenie sensownej architektury jest prawdopodobnie najważniejszym zadaniem, któremu należy dziś sprostać będąc architektem.
>
> Jean Pierre Crousse

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Dla setek tysięcy ludzi uciekających przed biedą z andyjskich wiosek słomiane domy w slamsach były najlepszymi niskobudżetowymi realizacjami. Takie konstrukcje na przedmieściach dużych miast zapewniły nowo przybywającym przynajmniej pierwszą formę schronienia.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Henri Ciriani jest moim zdaniem najbardziej inspirującym peruwiańskim architektem. Nie poprzestał na zaprojektowaniu najważniejszych obiektów wielomieszkaniowych w Limie. Przeniósł się do Paryża, gdzie stał się jednym z najważniejszych wykładowców w tym kraju. Obecnie jest on postrzegany, jako autorytet moralny w moim kraju.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Blogosfera, czasopisma internetowe poświęcone architekturze, jak również strategia marketingowa prowadzona w lokalnych mediach przez zagraniczne firmy z obszaru konstrukcji i materiałów.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Kolumbię, Hiszpanię i Szwajcarię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

W czasach, kiedy właściwie jedynym ograniczeniem są pieniądze, myślę, że najważniejszym wyzwaniem jest zdać sobie sprawę, że nie wszystko ma taką samą wartość. To zatem tworzenie sensownej architektury jest prawdopodobnie najważniejszym zadaniem, któremu należy dziś sprostać, będąc architektem.

JEAN PIERRE CROUSSE

kraj	Peru
zawód	architekt
miejsce pracy	Barclay & Crousse

PERU
PODSTAWOWE DANE

Ameryka Południowa

Lima

republika

1 285 220 km²

katolicyzm

192,084 mln USD

5,5%

91,2%

28,3%

trzęsienia ziemi, tsunami, powodzie, pożary

Uniwersytet Świętego Marka w Limie jest najstarszą uczelnią wyższą w Ameryce Południowej.

Fot. Anna Gajowiec

OUR AMAZON FRONTLINE

Projekt „Our Amazon Frontline" odnosił się bezpośrednio do obszarów na terenie Puszczy Amazońskiej w Peru. Wystawa przedstawiała Amazonię jako źródło peruwiańskiego dziedzictwa, którego wyjątkowość i piękno należy chronić w szczególny sposób. Lasy deszczowe, pokrywające ponad 60% powierzchni tego kraju, zostały wraz ze swoimi mieszkańcami uwiecznione na zdjęciach, jakie można było oglądać w pierwszej części wystawy. Dalsza część skupiała się na przedstawieniu problemów, z jakimi należy się zmierzyć, a także planowanych i realizowanych rozwiązaniach. Kuratorzy w szczególny sposób starali się podkreślić, że Peru stoi przed poważnym zadaniem znalezienia pomysłów na to, by zachować tę krainę jako ostatni front rdzennej kultury kraju.

Kuratorzy: Sandra Barclay, Jean Pierre Crousse

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
KROK PIERWSZY: EDUKACJA

Młody mieszkaniec Amazonii musi spędzić codziennie kilka godzin na wędrówce do szkoły, a kiedy już tam się znajdzie, spotyka nauczyciela, który zwykle nie mówi jego dialektem. Dzień mija, wiele zrozumieć się nie da, zwłaszcza gdy warunki wokół nie przypo¬minają tego, co można nazwać „miejscem nauki". Powrót do domu to dla niego kolejne godziny. Jednak sytuacja w Peru właśnie się zmienia. W celu ochrony terenów Amazonii, będących nie tylko rezerwatem przyrody o wyjątkowym znaczeniu, ale również ostoją dziedzictwa i niezwykłej kultury tego kraju, rząd postanowił wprowadzić wiele reform. Zebrane wspólnie mają sprawić, że Amazonia i jej rdzenni mieszkańcy będą mogli stać się częścią nowoczesnego Peru na swoich własnych zasadach. „Plan Selva" to jeden z kroków, który ku temu prowadzi. Reforma edukacyjna zakłada budowę specjalnych placówek oświatowych włączonych w życie istniejącej społeczności od początku powstania, reformę systemu szkolnictwa oraz zapewnienie wsparcia, również wtedy, gdy budowta się zakończy. To wszystko w walce o młode pokolenie. Zagrożone dziś wartości mają zostać zachowane i mają stanowić dalej fundament kultury i siły całego kraju.

Opracowanie: Agata Skórka

Fot. Agnieszka Chromiec

Fot. Agata Skórka

URUGWAJ

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

W dzisiejszych czasach trudno wybrać jedną. Wolałbym raczej wybrać całą twórczość architekta i jego myśl - Rem Koolhaas.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Rewolucja komunikacyjna i globalizacja. Architektura jest zjawiskiem kulturowym, zawsze będzie odzwierciedlała warunki i powody, które doprowadziły do jej powstania.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Architektura Urugwaju jest bardzo eklektyczna, ulegała wpływom wielu miejsc i nurtów. Urugwaj był zawsze na czasie z trendami międzynarodowymi.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Stadion piłkarski Estadio Centenario. Stadion zbudowany w związku z przyznaniem Urugwajowi organizacji pierwszych Pucharów Świata w 1930 roku. Powstał w ciągu sześciu miesięcy, może pomieścić ponad 65 tysięcy widzów. Tym bardziej jest to realizacja szczególna, gdyż tego roku Urugwaj został zwycięzcą Pucharu Świata.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Międzynarodowe Lotnisko Carrasco w Montevideo, zaprojektowane przez architekta Rafaela Viñoly'ego. Oprócz tego Zakłady Celulozy UPM niedaleko miasta Fray Bentos. Dwie bardzo odmienne realizacje, które usytuowały Urugwaj na mapie świata.

„Największym wyzwaniem dla architektury jest to, że musimy ją wciąż definiować na nowo w świecie ciągłych zmian."

Marcelo Danza

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Biuro coworkingowe Synergia Co – Work. Zaprojektowany przez architektów Emilia Magnonego i Marcosa Guiponiego niskobudżetowy budynek, który rozpoczął erę wspólnego systemu pracy — to pierwsza tego typu inicjatywa w Urugwaju.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Eladio Dieste. Jego głównym osiągnięciem było tworzenie niezwykle przestrzennej architektury przy użyciu minimalnych ilości materiału. Korzystał z bardzo podstawowej technologii budowania oraz jednego materiału — cegły.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Internet. Komunikacja. Wiem, że ten fenomen jest powszechny dla wszystkich krajów, nie tylko dla mojego.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Chile. Architekci z Chile są dobrze rozpoznawalni na świecie.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Definiować architekturę na nowo w świecie ciągłych zmian. Na przykład, trzeba zrozumieć, że miasto i wieś są nieodłącznie ze sobą związane. Musimy myśleć o tym, jak o uzupełniającym się systemie, całości. Jeśli interweniujemy w miastach, musimy także podjąć działanie na wsi, aby zachować balans.

MARCELO DANZA

kraj	Urugwaj
zawód	architekt, profesor na Facultad de Arquitectura - UdelaR
miejsce pracy	Montevideo

URUGWAJ
PODSTAWOWE DANE

Ameryka Południowa

Montevideo

republika

176 200 km²

katolicyzm

53,443 mln USD

8,6%

99,5%

43%

powodzie, susze

Ponad połowa Urugwajczyków mieszka w stolicy.

Fot. Agnieszka Chromiec

REBOOT

Wystawa w pawilonie urugwajskim została w tym roku przygotowana bez budżetu. Fakt ten zainspirował jej twórców do zainicjowania performance'u podczas otwarcia biennale – uczestnicy otrzymywali „peleryny niewidki" i ubrani w nie mogli kraść elementy innych pawilonów. Wystawa w ciekawy sposób odnosiła się do znaczenia architektury. Jej tytuł, „Zrozumiemy, czym jest architektura, kiedy od tego będzie zależeć nasze życie", odnosił się do zaprezentowanych w pawilonie historii: katastrofy lotniczej w Andach oraz działalności partyzanckiej organizacji Tupamaros. Obie historie obrazowały spontaniczne przyjmowanie roli architekta przez ludzi zmuszonych do tego sytuacją.

Kurator: Marcelo Danza

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
SYNERGIA CO-WORK

„Synergia Co-work", pierwsza przestrzeń co-workingowa w Montevideo, zapoczątkowała inne tego typu projekty. Ze względu na stosunkowo wysokie ceny wynajmu biura, małe firmy mają w Urugwaju dość utrudnione zadanie. Szczególnie początkowy etap działalności jest okupiony ogromnymi kosztami, bez gwarancji, że kiedykolwiek się zwrócą. Z tego powodu założenie własnej firmy w Urugwaju uchodzi za karkołomne przedsięwzięcie, nie istnieją formy wsparcia młodych przedsiębiorców. Macarena Botta, dyrektor i założycielka „Synergia Co-work", miała trudne zadanie – przekonać ludzi chcących rozpocząć przygodę z własnym biznesem, że jest to możliwe. Botta promuje współpracę wśród młodych przedsiębiorców. W „Synergia Co-work" szczególne wsparcie poprzez „Synergia's Incubator" otrzymują przedsiębiorcy społeczni, gdyż rozwiązują oni problemy u dołu piramidy potrzeb (zdrowie, edukacja).Sam budynek projektu Emilia Magnonego i Marcosa Guiponiego to 1400 m² biur, dających możliwość pracy w elastycznym środowisku. Są tu przestrzenie prywatne, otwarte, sale konferencyjne, sala rekreacyjna, kawiarnia i mieszkania do pracy. „Współpraca jest sposobem na życie. Chcę uczynić świat lepszym. Jednym ze sposobów, w jaki można to zrobić, jest pokazanie innym, co się dzieje, kiedy ludzie ze sobą współpracują" – mówi Macarena Botta.

Opracowanie: Agnieszka Chromiec

Fot.Marcos Guiponi

Fot.Marcos Guiponi

WENEZUELA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

wielofunkcyjny budynek El Helicoide. Stała się symbolem beznadziejnej idei modernistycznej architektury.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Zjawiska społeczne oraz własne inicjatywy.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

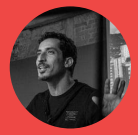
To, jak następuje schyłek modernizmu.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Uniwersytet Andyjski - główny uniwersytet Wenezueli. Jest to modelowy przykład urbanizacji oparty na kulturze, istniejącej infrastrukturze, który wtapia się w krajobraz miasta.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Stacjami metra na terenie slumsów w Caracas.

„Za unikalny we współczesnej architekturze mojego kraju postrzegam schyłek idei modernistycznej."

Alejandro Haiek Coll

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Wszystkie miejskie interwencje.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Carlos Raúl Villanueva — ze względu na jego projekty związane z budownictwem mieszkalnym, założeniami urbanistycznymi oraz infrastrukturą publiczną.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Czynniki społeczne, kulturowe oraz sport.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Japonię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Odpowiednia organizacja pracy.

ALEJANDRO HAIEK COLL

kraj	Wenezuela
zawód	architekt
miejsce pracy	Lab.Pro.Fab.

WENEZUELA
PODSTAWOWE DANE

Ameryka Południowa

Caracas

republika federalna

912 050 km²

katolicyzm

371,336 mln USD

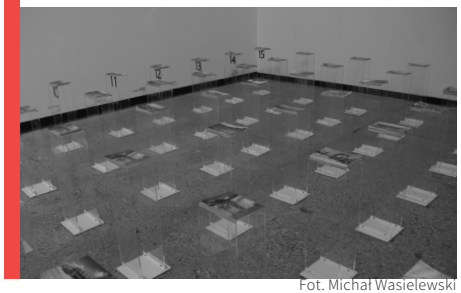
5,3%

100%

11,2%

powodzie, osuwiska ziemi

Caracas jest najbardziej niebezpieczną stolicą na świecie.

Fot. Michał Wasielewski

URBAN FORCES

Wystawa „Urban Forces" składała się z dwóch pomieszczeń. W pierwszym zaprezentowano wiele aktywizujących społeczność interwencji, które na przestrzeni lat udało się zrealizować w Wenezueli. Pomimo wielu urzędowych komplikacji powstały dzięki wspólnej pracy organizacji pozarządowych oraz mieszkańców. W drugiej części wystawy obrazy z kamer ukazywały, jak funkcjonują dane obiekty dziś. Głównym założeniem kuratorów było przeciwstawienie się paradygmatom modernizmu, który zaistniał w Wenezueli na bardzo szeroką skalę.

Kurator: Rolando J. Carmona

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
OGRÓDKI DZIAŁKOWE JAKO REMEDIUM NA KRYZYS W KRAJU

Fot. Tomwsculcer, Wikimedia Commons licencja CC0 1.0

Wenezuela, kraj, który obecnie słynie z największej inflacji na świecie, ze stolicą o najwyższym na świecie współczynniku zabójstw, zmagający się z kryzysem żywieniowym, rozpoczął nowy projekt, który w zamyśle ma zapewnić mu niezależność w regionie i wyżywienie wszystkim swoim mieszkańcom.

Polityka wewnętrzna oraz spadające ceny ropy naftowej doprowadziły Wenezuelę do największego kryzysu ekonomicznego od lat. Zaowocowało to między innymi najwyższą obecnie inflacją na świecie oraz pustymi półkami w sklepach. Prac zaprzestały też koncerny żywieniowe z racji braku surowców.

Na początku roku prezydent Nicolás Maduro utworzył specjalne ministerstwo miejskich ogrodów, które ma prowadzić prace nad przywróceniem rolnictwa w Wenezueli. Jako że wskaźnik urbanizacji kraju wynosi aż 83%, musi to być rolnictwo niekonwencjonalne, rolnictwo miejskie. Maduro wezwał wszystkich mieszkańców do uprawy warzyw oraz hodowli zwierząt na balkonach oraz dachach, nie tylko w swoich domach, ale również w szkołach, jednostkach militarnych, a także w więzieniach. „Urodziliśmy się w miastach i w miastach przyzwyczailiśmy się do konsumpcji tego, co ktoś wyprodukował", powiedział prezydent, rozpoczynając program. Projekt spotkał się z dużym sprzeciwem ze strony opozycji. Wytyka ona, że problem braku wyżywienia leży gdzie indziej. Ostatnie szacunki przedstawiają następujące dane: 135 tysięcy Wenezuelczyków zdołało wyprodukować około 273 ton warzyw, co daje ponad dwa kilogramy na jedną osobę. Z biegiem czasu uprawy wzrastają, zmienia się również nastawienie do projektu. Nikt już nie łudzi się, że uprawą na balkonie zdoła wyżywić rodzinę, jednak większość przyznaje, że dzięki własnym plonom zdecydowanie poprawiła się jakość żywienia.

Opracowanie: Michał Wasielewski

RAPORT: EUROPA

ALBANIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Brak ankiety.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Brak ankiety.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Brak ankiety.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Brak ankiety.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Brak ankiety.

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Brak ankiety.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Brak ankiety.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Brak ankiety.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Brak ankiety.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Brak ankiety.

ALBANIA

PODSTAWOWE DANE

Europa

Tirana

republika konstytucyjna

28 748 km^2

islam

11,455 mln USD

5,9%

100%

38,2%

trzęsienia ziemii, susze

Albańczycy przytakują głową, by zaprzeczyć, oraz kręcą by, potwierdzić.

Fot: Wojciech Motyka

I HAVE LEFT YOU THE MOUNTAIN

Albański pawilon znajdujacy się w Arsenale należy do grupy tych najbardziej nieoczywistych. Jest to pawilon w którym trudno doszukań się architektury. Oddzielony od reszty gumowymi kotarami skrywa w swoim wnętrzu historię zapisaną w iso-polifonicznych pieśniach ludowych. Pieśni te są dobrem narodowym wpisanym na listę unesco jako dobro kultury. Sa to pieśni spiewane na 8 głosów, przepełnione w swoim brzmieniu smutkiem i tęsknotą. W pawilonie który szczelnie wypełnia muzyka znajduja sie tylko proste meble nieoczywiste w swojej formie, system audio składajacy się z osmiu głosników oraz postument na którym znajduje się nagrany specjalnie na tegoroczne Biennale vinyl w gramofonie. Jest to jedyny pawilon któwy w swojej formie sprawia wrażnie pustego lecz emocjonalnie jest wypełniony do granic swoich możliwości.

Kuratorzy: Simon Battisti, Leah Whitman-Salkin

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
PROBLEMY MIGRACYJNE

Kuratorzy albańskiej ekspozycji w odróżnieniu od większości kuratorów nie prezentują nam architektonicznego sukcesu. Nie prezentują nam nawet problemu, chociaż na pierwszy rzut oka związanego z architekturą. Pawilon jest prostą instalacją głośników odtwarzających tradycyjne, poliizofoniczne pieśni, które będąc rodzajem muzyki ludowej, są chronione przez UNESCO jako albański ewenement na skalę światową. Treści pieśni napisane współcześnie poruszają problem emigracji, ponieważ jak wynika z danych, około 45% Albańczyków znajduje się na emigracji. Sama kuratorka pawilonu Leah Whitman-Salkin poproszona o udzielenie odpowiedzi do ankiety poruszającej tematy kondycji architektury, dobrych praktyk, wpływowych architektów, otwarcie powiedziała, że nie może udzielić mi odpowiedzi na te pytania, ponieważ jej pawilon mówi o czymś zupełnie innym. Mówi on o problemie kraju, którego prawie połowa obywateli znajduje się poza granicami własnej ojczyzny, mówi o tragedii rozdzielonych rodzin, o żalu, który towarzyszy rozstaniu. Oby problem tak gigantycznego współczynnika obywateli na obczyźnie doczekał się w przyszłości swojego Success Stories.

Opracowanie: Wojciech Motyka

Fot. Beata Tylec

AUSTRIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Prawdopodobnie najbardziej przełomowe były obiekty Adolfa Loosa, ponieważ sprowokowały wiele debat i znacząco wpłynęły na nowoczesną architekturę. Z nowszych realizacji wskazałbym Dachbodenausbau i Atelier Baumann ze względu na ich radykalizm i globalne oddziaływanie.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Obalenie żelaznej kurtyny w 1989 roku, które dzięki imigracji zmieniło Austrię w rosnące państwo generujące dochody. Dzięki temu Austria zrozumiała jak działają inwestycje i biznes w krajach wschodnich.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Ciągłość tradycji mieszkalnictwa publicznego. Chociaż w niektórych aspektach Austria może wydawać się bardzo konserwatywna, mamy wiele awangardowych i radykalnych realizacji w tym zakresie.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Pałac Schönbrunn stworzony przez Fischera von Erlacha. Wspaniały kompleks, łącznie z ogrodami. Nie tylko został on wpisany na Listę światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego UNESCO, ale jest również ważną atrakcją turystyczną państwa. Austria jest bardzo dumna z centrum Wiednia, które też znajduje się na tej liście.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Hungerburgbahn oraz skocznia narciarska autorstwa Zahy Hadid. Są to bardzo ważne obiekty w Innsbrucku nie tylko dla odwiedzających, ale również często pojawiające się też w mediach. Są one nieocenione w kontekście promocji miasta.

> Były one (kwartały mieszkaniowe) wznoszone przez mieszkańców, infrastruktura również powstawała kolektywnie.
>
> Bart Lootsma

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Większość kwartałów mieszkaniowych powstałych w ramach ruchu Settlement w Wiedniu i reszcie kraju. Były one wznoszone przez mieszkańców, infrastruktura również powstawała wspólnymi siłami. Z bardziej współczesnych realizacji — Kunsthalle w Wiedniu Ottona Kapfingera oraz prace Richter-Gerngrosz.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Nawet jeśli jest to kontrowersyjne: Coop Himmelb(l)au. Są jedyną gwiazdą Austrii od czasów Hansa Holleina. Jest to ważne, ponieważ otwierają oni nowe perspektywy dla innych. Poza tym ich prace wprowadziły Wiedeń na ważną drogę w dyskursie międzynarodowym.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Obalenie żelaznej kurtyny w 1989 roku i jego konsekwencje, jak również wstąpienie Austrii do Unii Europejskiej. Poza tym globalizacja i medializacja architektury.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Małe kraje europejskie: Szwajcarię, Holandię, Austrię, Danię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym jakie stoi przed architektami?

W Europie to, że architekci są coraz częściej zmuszani do pracy jako biura konkurujące ze sobą na rynku w ramach coraz mniejszych budżetów. Deregulacja i prywatyzacja przyczyniają się do tego.

BART LOOTSMA

kraj	Austria
zawód	profesor uniwesytecki
miejsce pracy	University of Innsbruck

AUSTRIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Wiedeń

federalna republika parlamentarna

83 879 km^2

katolicyzm

374,055 mln USD

11,2%

100%

34,5%

powodzie, osuwiska

W Wiedniu znajduje się najstarszy ogród zoologiczny na świecie, Tiergarten Schönbrunn został założony w 1752 roku.

Fot,: Magdalena Brzuska

PLACES FOR PEOPLE

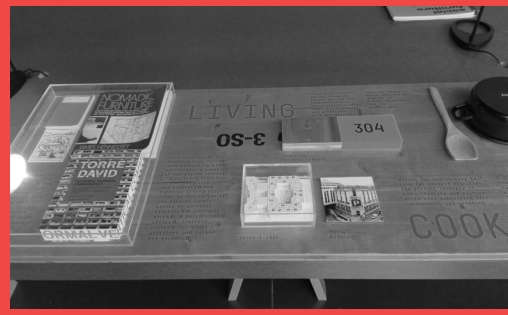
Wystawa w pawilonie austriackim przedstawiała, jak w skuteczny, ale też prosty sposób możemy zmierzyć się z „problemem" uchodźców w miastach. Do współpracy zaproszono trzy studia projektowe. Za pomocą trzech eksperymentalnych jednostek mieszkalnych pokazano rozwiązania przestrzenne, społeczne i gospodarcze w pełni zadowalające zarówno uchodźców, jak i miasta ich „goszczące". Dodatkowo zaprezentowano kilka projektów DIY, za pomocą których imigranci są w stanie wyposażyć swoje przestrzenie. Inspirująca jest również przygotowana dla odwiedzających pawilon publikacja, która dogłębnie przedstawia kwestie związane z emigracją oraz powiązanymi z nią problemami przestrzennymi.

Kurator: Liquid Frontiers (Sabine Dreher, Christian Muhr)

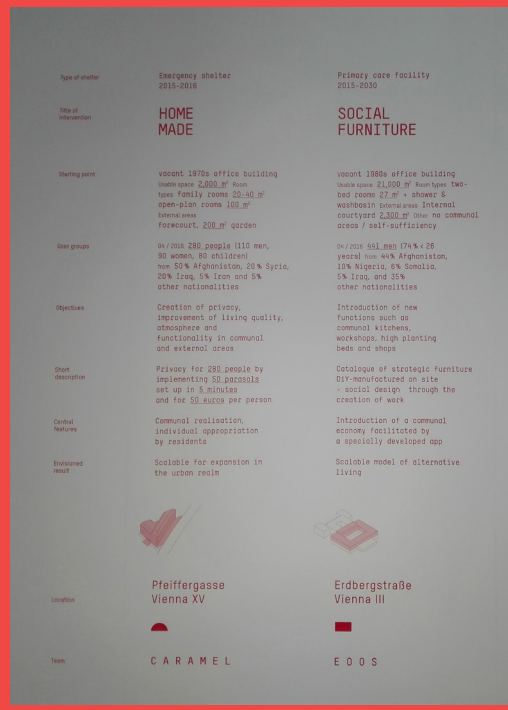
UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
UCHODŹCY W MIEŚCIE

Problem uchodźców jest obecnie bardzo często poruszanym tematem. Imigranci są zazwyczaj lokowani poza centrami miast, co sprzyja tworzeniu się gett. W Wiedniu zdecydowano się na całkowicie odmienne podejście. Podczas gdy reszta Europy prowadziła debaty na temat tego, jakie skutki niesie za sobą tak wielka migracja, Austria postanowiła wypróbować swoje pomysły w praktyce. Wybrano trzy opuszczone obiekty publiczne i oddano je w ręce projektantów. Ci natomiast postawili na design skoncentrowany na użytkowniku. Skupiając się na relacjach międzyludzkich i zapewnieniu możliwości samodzielnego dostosowania przestrzeni do swoich potrzeb, stworzyli trzy całkowicie odmienne jednostki mieszkalne. Każda z nich pokazuje, jak za pomocą różnorodnych środków możemy rozwiązać problemy związane z nadmierną imigracją. Nie jest to projekt teoretyczny. Przez parę miesięcy prowadzono badania, w jaki sposób nowi mieszkańcy – imigranci – odnajdują się w tych przestrzeniach. Efekty tego eksperymentu mogą stanowić wzór dla innych państw.

Opracowanie: Magdalena Brzuska

Fot. Magdalena Brzuska

Fot. Magdalena Brzuska

BELGIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która była przełomowa Twoim zdaniem, i określ, jaką zmianę wniosła.
Secesyjna architektura Victora Horty.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Inicjatywa Vlaams Bouwmeester i konkursy „open call".

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Rzemiosło. Dobrym przykładem jest układanie cegieł, które ma wymiar zarówno socjologiczny, jak i społeczny. Poza tym w belgijskiej architekturze panuje duża różnorodność.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Hala targowa w Gandawie zaprojektowana przez Robrecht & Daem i Marie- José van Hee.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Budynek MAS w Antwerpii, zaprojektowany przez Neutelings Riedijk Architects.

„W dzisiejszych czasach rozprzestrzenianie się obrazów architektury w internecie stało się niezwykle szybkie i popularne. Można powiedzieć, że ludzie po prostu zbierają te obrazki."

Fatme Hassan

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Poprzez wybory materiałowe wiele realizacji GAPFA są niskobudżetowymi projektami. Na przykład domek weekendowy w Wachtebeke oraz przebudowa przemysłowego budynku w dom ze studiem i ogrodem wertykalnym.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Robbre & Daem tworzy bardzo istotną architekturę na rynku międzynarodowym. Młode biura jak KGDVS oraz 51N4E też mają swoją rolę na arenie międzynarodowej, co zawdzięczają swojej wielkomiejskiej filozofii. Myślę, że jest jeszcze wielu

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
W dzisiejszych czasach rozprzestrzenianie się obrazów architektury w internecie stało się niezwykle szybkie i popularne. Można powiedzieć, że ludzie po prostu zbierają te obrazki. Myślę ,że to jest pewnego rodzaju medium architektury, które może oddziaływać na trendy w danym miejscu.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Szwajcarię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Znalezienie równowagi pomiędzy poprawnością ekonomiczną a zróżnicowanym rozwojem architektury, jednocześnie zachowując czystość projektu.

FATME HASSAN

kraj	Belgia
zawód	architekt
miejsce pracy	B-ILD

BELGIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Bruksela

monarchia konstytucyjna

30 510 km^2

katolicyzm

454,000 mln USD

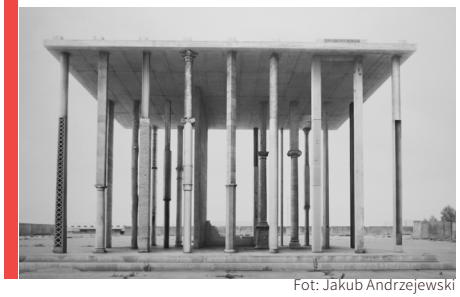
10,6%

100%

7,4%

brak

Największa różnica terenu w Belgii jest mniejsza niż wysokość najwyższego budynku na świecie.

Fot: Jakub Andrzejewski

BRAVOURE

Wystawa opowiadała o współczesnej architekturze Belgii, o tym, że architekci stali się cierpliwymi słuchaczami rozwiązującymi codzienne ludzkie problemy. Na ekspozycji znalazło się kilka historii opowiedzianych za pomocą cytatów, modeli w skali 1:1 oraz fotografii. Wystawa była konsekwencją poszukiwań, jakie kuratorzy przeprowadzili wśród belgijskich architektów rzemieślników.

Kuratorzy: The Bravouare team

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
KULT CODZIENNOŚCI

Belgia jest małym państwem w zachodniej Europie. W dzisiejszych czasach belgijscy architekci nie zmagają się z większymi problemami architektonicznymi. Głównym wyzwaniem, jakie stawia przed nimi współczesna sytuacja społeczno-gospodarcza, jest przede wszystkim poprawa jakości otaczającej przestrzeni.
Do tego typu zadań podchodzą niczym profesjonalni rzemieślnicy, bez potrzeby tworzenia manifestów oraz zmieniania świata. Taki sposób zaangażowania wymaga dojrzałości zarówno od nich, jak i ich klientów, co świadczy o bardzo wysokiej świadomości architektonicznej narodu belgijskiego. Przykładem tego typu podejścia jest projekt skrzynki na listy w Antwerpii autorstwa pracowni The Eagles of Architecture. Obiekt powstał w odpowiedzi na problem jednego z właścicieli tamtejszych domów, który nie miał skrzynki, a nie chciał montować kolejnego przedmiotu do ogrodzenia. Architekci mieli więc zaproponować coś, co nie zmieniłoby wizualnego stanu przestrzeni. Jeden ze słupków ogrodzeniowych został przez nich powiększony do takich rozmiarów, aby zmieściła się w nim skrzynka na listy. Co więc jest sukcesem belgijskiej architektury? Przede wszystkim wzajemne zrozumienie między architektami a osobami, dla których projektują; umiejętność znalezienia właściwej odpowiedzi na potrzeby tych osób, a nie chęć realizacji za wszelką cenę wielkich idei architektonicznych.

Opracowanie: Jakub Andrzejewski

Fot. katalog pawilonu belgijskiego

Fot. katalog pawilonu belgijskiego

CHORWACJA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Pływający pawilon na Biennale w Wenecji w 2010 roku stworzony przez 15 chorwackich architektów i komisarza. Był to eksperyment w ramach współpracy i negocjacji bardziej nad wspólnymi wartościami niż nad samodzielną architekturą.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Legalizacja. Bezkrytyczny proces legalizacji prawie miliona nielegalnych budowli, skoncentrowany na ustaleniu statusu budynków i uniknięciu szansy na poprawę środowiska. Ponadto kryzys w Chorwacji był dla architektów momentem szczególnym i trudnym jednocześnie.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Bezpośredniość. Większość przykładów jakości jest prosta w swoich koncepcjach, nie uwzględniając wielu koncepcyjnych i estetycznych uzupełnień oraz subtelnych warstw znaczeniowych.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Dziedzictwo starego budownictwa, związane z silnym ożywieniem konserwatyzmu i tradycjonalizmu, które niesie się na skrzydłach marketingu turystycznego. Społeczeństwo chorwackie jest z założenia krytycznie nastawione do nowych struktur architektonicznych.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Nowo otwarte Morskie organy (Zadar), ze względów marketingowo-turystycznych. Ponadto miejsca publiczne oraz morze.

> Jakość architektury chorwackiej nadal opiera się na zagadnieniach przestrzeni publicznej, wspólnych wartościach i delikatnych rozwiązaniach kontekstowych.
>
> **Dinko Peračić**

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Pogon Jedinstvo w Zagrzebiu, który jest zmodernizowaną starą fabryką i pozwala na zorganizowanie 400 wydarzeń w roku.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Idis Turato, ze względu na zabawny rozwój jego indywidualnego podejścia, które odchodzi od głównego nurtu ustalonych stylów.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Przeszłość. Jakość architektury chorwackiej nadal opiera się na zagadnieniach przestrzeni publicznej, wspólnych wartościach i delikatnych rozwiązaniach kontekstowych, które wydają się nie na czasie w obecnym społecznym i ekonomicznym świecie.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Chiny — ze względu na nowe możliwości, jakie ze sobą niosą. Hiszpanię, za szeroko rozwinięty duch kreatywności.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Rozpoznawanie i uaktywnianie potencjału kulturowego ich pracy.

DINKO PERAČIĆ

kraj	Chorwacja
zawód	architekt
miejsce pracy	PLATFORMA 9.81

CHORWACJA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Skopje

republika parlamentarna

56 542 km²

katolicyzm

48,732 mld USD

7,8%

100%

16,5%

brak

Najstarszy w Europie teatr publiczny znajduje się w Hvarze. Został zbudowany w 1612 roku.

Fot. Dagmara Pasińska

WE NEED IT - WE DO IT

Projekt zatytułowany „Potrzebujemy tego – robimy to" skupiał się na przebudowie trzech budynków: Pogon Jedinstvo w Zagrzebiu, przyszłego Muzeum Sztuki Współczesnej w kompleksie Rikarda Benčića w Rijece oraz centrum młodzieżowego w Splicie. Niskobudżetowe rewitalizacje dotyczą wnętrz budynków postindustrialnych, którym nadano nową funkcję. Przestrzenie te stały się miejscem działania kultury niezależnej oraz organizacji pozarządowych. Ideą kuratorów było przedstawienie procesu projektowania jako dyscypliny o charakterze społecznym. Architekt, dzięki dyskusji z przyszłymi użytkownikami, pomaga w zdefiniowaniu rozwiązań. Wynikiem przeplatania praktyki architektonicznej ze społeczną jest wspólne zaangażowanie szerokiego grona odbiorców. Mamy tu do czynienia z przestrzeniami, które są używane przez instytucje artystyczne, kulturalne i społeczne. Multidyscyplinarność stała się głównym tematem ekspozycji. Prezentowane kubatury wnętrz budynków zostały wypełnione dokumentacją aktywności, jakie mają miejsce w obiektach. Wystawa składała się z licznych zdjęć, artefaktów, wideo oraz modeli wzbogaconych o teksty ekspertów i praktyków, zapewniające szerszy kontekst.

Kurator: Dinko Peračić

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
FABRYKA KULTURY NIEZALEŻNEJ

Pogon stanowi przykład sukcesu, który osiągnęły inicjatywy pozarządowe w walce o pozyskanie miejsca na działalność społeczno-kulturalną. Po czterech latach okupowania opuszczonej fabryki rząd Chorwacji zgodził się na zmianę jej przestrzeni w wielofunkcyjny portal kultury niezależnej i lokalnej społeczności. Miejsce to nie jest definiowane przez program, ale przez potrzeby użytkowników. Obecnie 80 niezależnych grup pracuje na terenie obiektu. Procesu adaptacji starej fabryki podjął się duet architektoniczny Dinko Peračić i Miranda Veljačić, którzy są założycielami biura PLATFORMA 9.81. Prace rozpoczęli od zdefiniowania potrzeb użytkowników. Głównym założeniem było stworzenie wielofunkcyjnej, otwartej formy z uwzględnieniem różnorodnych sposobów wykorzystania. Budynek-hybryda to udany eksperyment prezentujący nowy model projektowania, zarządzania oraz finansowania. Partnerstwo publiczno-prywatne promuje innowacyjny model zarządzania i wykorzystywania publicznej infrastruktury poprzez współfinansowanie i współzarządzanie.

Opracowanie: Dagmara Pasińska

Fot. oficjalny katalog wystawy "We need to do it - we do it"

CYPR

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

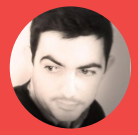
1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Wieża Jeana Nouvel w Nikozji, ponieważ ustaliła wysokie standardy dla drapaczy chmur, w okresie, kiedy wiele zmian tego samego rodzaju jest na etapie projektowania lub w toku i będzie kształtować krajobraz naszych miast w najbliższej przyszłości.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Pozytywny wpływ - konkursy architektoniczne.
Negatywny wpływ - najniższa cena wśród architektów uzasadnia wybór pracowni dla zaprojektowania budynków użyteczności publicznej.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Przesadę.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Przywrócenie w Nikozji starego miasta w obrębie murów, ponieważ jest to coś, co społeczeństwo może zrozumieć i zaakceptować, i jest też częścią codziennego życia ludzi pełniących różne funkcje, obsługujących ten obszar (w zakresie kulturowym, mieszkaniowym, edukacjnym, rozrywkowym itp.).

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Plac Eleftheria w Nikozji, ponieważ jest najważniejszym placem na Cyprze zaprojektowanym przez architektów Zahy Hadid.

„Największym wyzwaniem architektonicznym jest Utrzymywanie wysokich standardów profesjonalizmu w obecnym stanie rynku"

Philippos Zannettos

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Kioski, mini markety.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Herakles Papachristou, bo jest laureatem wielu konkursów architektonicznych.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Social media.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Hiszpanię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Utrzymywanie wysokich standardów profesjonalizmu w obecnym stanie rynku (jak również przedsięwzięcia publiczne i prywatne).

PHILIPPOS ZANNETTOS

kraj	Cypr
zawód	architekt
miejsce pracy	AMSA architects, Nikozja

CYPR
PODSTAWOWE DANE

Europa

Nikozja

republika federacyjna

9 241 km²

prawosławie

19,31 mln USD

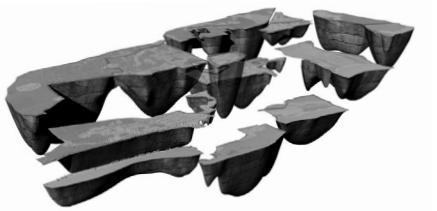
7,4%

100%

8,4%

susze

Największy bank na Cyprze jest własnością Kościoła prawosławnego.

Fot. dzięki uprzejmości pawilonu cypryjskiego

CONTESTED FRONTS: COMMONING PRACTISES FOR CONFLICT

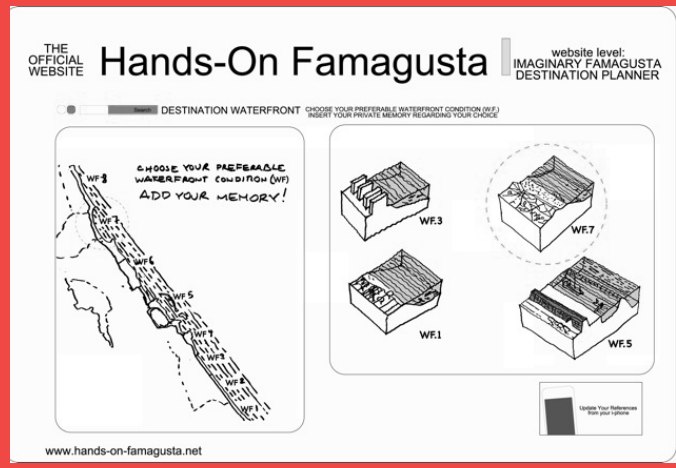
Wystawa skupiała się na historii miasta Famagusta w tureckiej części Cypru, gdzie wciąż trwa konflikt z wrogo nastawioną turecką mniejszością. W pomieszczeniach pawilonu można było zobaczyć liczne makiety analizujące różne aspekty miasta, symulacje komputerowe, wykresy oraz gry wzorowane na popularnych planszówkach, które przypominały o konflikcie zbrojnym Famagusty. Kulminacyjnym punktem wystawy była prezentacja wniosków płynących z doświadczeń miasta, które przetłumaczono na trzy języki: grecki, turecki i angielski, by w nowym świetle mogli je dostrzec zarówno wszyscy mieszkańcy Famagusty, jak i odwiedzający pawilon.

Kurator: Socrates Stratis

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
PRZETŁUMACZYĆ WIEŻĘ BABEL

Historią sukcesu w przypadku Cypru jest wiara w utopię pomysłu zażegnania konfliktów między nacjami poprzez ich nagłośnienie oraz wykorzystanie formy zabawy w celach edukacyjnych. Kuratorzy wyszli z założenia, że dzięki przykładowi podzielonej Famagusty miasta w podobnej sytuacji nie popełnią w przyszłości jej błędów. Proponują drobiazgowe przebadanie problemu na podstawie analiz społecznych, gospodarczych, politycznych czy historycznych i sprowadzenie ich do narzędzi o najprostszej formie.

Opracowanie: Anna Gajowiec

Fot. Materiały ze strony projektu Hands on Famagusta

Fot. Materiały pawilonu cypryjskiego

CZARNOGÓRA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Powiedziałabym, że jest to budynek, lub raczej jego projekt, który nie został jeszcze ukończony, mianowicie projekt rewitalizacji i rekonstrukcji Domu Rewolucji (Dom Revolucije) w Nikšić. Budynek miał stać się Memoriałem o powierzchni 22 tysiące metrów kwadratowych. Zaprojektowany przez Marko Music i wznoszony w latach 1979-1989, nigdy nie został wykończony. Po ponad 30 latach odbył się konkurs na przebudowę tego obiektu. Założenia wstępne podkreślały jego potencjał i zalecały inteligentne podejście i innowacyjne rozwiązania dla tego budynku uznawanego dotychczas za niebezpieczną lukę w środku miasta. Zwycięski projekt zespołu Sadar+Vuga oraz HHF Architects przekształca ten niedokończony budynek w bezpieczną, zadaszoną przestrzeń publiczną, dostępną dla różnych grup wiekowych. 10% budynku zostało ocieplone i wykończone jako wydzielona z całości przestrzeń, 20% stanowią ścieżki i przestrzenie publiczne, a 70% to po prostu przestrzeń zadaszona.
Co jest szczególnie ważne zarówno w tym projekcie, jak i w całej inicjatywie, to podejście do zaniedbanej przestrzeni i architektury oraz jednoczesne kwestionowanie roli, programu funkcjonalnego, potencjału, oraz pozycji takiej architektury w strukturze miasta i społeczeństwa. Jest to podejście RE-USE, które stawia na ponowne wykorzystanie obiektów, i które ja osobiście uważam za kluczowe dla dzisiejszego planowania zarówno architektury, jak i miast. Temat ten poruszaliśmy nie tylko na tegorocznej wystawie w Pawilonie Narodowym Czarnogóry, ale również na wystawie „Treasures in Disguise" z 2014 roku oraz od 2012 roku na programie warsztatów KotorAPSS. Projekty takie jak te mogą w realny sposób wpłynąć na obywateli i społeczeństwo, czyniąc ich bardziej odpowiedzialnymi w odniesieniu do przestrzeni oraz wrażliwszymi na potencjał i prawdziwe wartości architektoniczne i urbanistyczne.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

KotorAPSS – Letnia Szkoła Architektoniczna „Kotor Architectual Prison", która ma miejsce w obrębie przepięknej Zatoki Kotorskiej, obszarze chronionym UNESCO. Jestem głęboko przekonana, że te warsztaty w największym stopniu przyczyniają się do pozytywnych zmian w architekturze Czarnogóry. I wcale nie uważam tak dlatego, że to ja je zainicjowałam.
Kotor APSS stara się przedefiniować podejście do urbanistyki i projektowania w całym regionie. Jednak jakiego właściwie pozytywnego wpływu potrzebuje architektura Czarnogóry? Prosta odpowiedź brzmi: potrzebujemy przyzwoitego środowiska architektonicznego. A najważniejszym krokiem w tym kierunku jest edukacja. Od 2012 roku KotorAPSS przyciąga myślicieli i naukowców związanych z architekturą z całego świata, angażując ich nie tylko w proces edukacji przyszłych architektów regionu Bałkanów, ale również w publiczną dyskusję i komunikację, która ma za zadanie wywołać zmiany na wielu poziomach.
KotorAPSS zaczęło się od reaktywacji masywnego, opuszczonego budynku w środku strefy światowego dziedzictwa, które do dziś opiera się masowej turystyce. Dawne austro-węgierskie więzienie z XIX wieku znajduje swoje odzwierciedlenie w nazwie Szkoły Letniej. Zapewniające chłód grube mury budynku tworzą unikalną przestrzeń dla wytężonej pracy podczas gorącego, bałkańskiego lata.
Wywodząca się jeszcze z czasów akademickich spotkań na APSS grupa kuratorów, w składzie: Bostjan Vuga (Sadar+Vuga, Llubiljana), Simon Hartmann (HHF, Basel), Dijana Vucinic (DVARP, Podgorica), oraz niemieccy wydawcy Ilka I Andreas Ruby (Ruby Press, Berlin) zapoczątkowała tradycję pawilonu czarnogórskiego podczas 14-stych Biennale Architektonicznych w Wenecji. Wystawa Treasures in Disguise umożliwiła przestrzenne doświadczenie opuszczonych ruin niedawnej przeszłości, prezentując je w formie zdekontekstualizowanej i w oderwaniu od ich społeczno-historycznych powiązań. KotorAPSS zapoczątkował wiele inicjatyw, które naprawdę wpłynęły na zmiany we współczesnej architekturze Czarnogóry.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Szczerze uważam że środowisko architektoniczne w Czarnogórze jest niedojrzałe, i wierzę, że to właśnie jest jego największy potencjał. Współczesna architektura to znacznie więcej niż po prostu budynki. Wierzę, że ta dziedzina zwraca się dziś w różne strony, nie kłócąc się o styl czy formę, ale raczej ustanawiając język, który poddaje w wątpliwość i ulepsza istniejące relacje pomiędzy przestrzenią zabudowaną a pustą oraz sposób, w jaki korzystamy z architektury. W tym rozumieniu duch filozofii RE-USE, na której opieramy się w kilku projektach w Czarnogórze, jest czymś, co charakteryzuje współczesną architekturę tego kraju. Przestrzenie traktowane jako luki mają stać się miejscem dla coraz większej grupy ludzi zaangażowanych w publiczną debatę na temat tego, jak ta architektura może stać się inkubatorem nieprzerwanej ewolucji zmian kulturowych, politycznych i ekonomicznych.

4. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Byłyby to zewnętrzny basen Jordan w Herceg Novi, autorstwa Studia GRAD. To pierwszy obiekt, który wyróżnił się i zapoczątkował zwrot we współczesną architekturę w Czarnogórze.Trzeba przy tym wspomnieć, że zarówno architektoniczne, jak i urbanistyczne dziedzictwo powojennej Jugosławii jest czymś, co ludzie zaczynają postrzegać jako ważną infrastrukturę, która może znaleźć swój użytek również współcześnie.

> Wierzę, że po kilku dekadach bardzo intensywnej pracy w zakresie architektury, teraz przyszedł moment, w którym projektanci powinni na nowo zdefiniować jej rolę.
>
> Dijana Vučinić

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Wieża obserwacyjna w Parku Narodowym „Biogradska Góra", autorstwa Fritza Oettla z Pos Architekten.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Svetlana Kana Radević i Vukota Tupa Vukotić. Byli aktywnymi architektami w latach 60., 70., 80. i jestem przekonana, że to oni postawili kamień milowy w kontekście współczesnej architektury, którą również dziś staramy się realizować.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Niestety brak konkursów na obiekty użyteczności publicznej. Jestem przekonana, że to właśnie dlatego współczesna architektura pozostaje nierozwinięta. Gorąco wierzę też, że zmiana polegająca na ponownym włączeniu konkursów do procesu przetargu pozytywnie wpłynie na architekturę.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Jeżeli miałabym wziąć pod uwagę kraje o podobnych warunkach społecznych, to bez wahania wskazałabym Chorwację i Słowenię. W tych krajach udaje się utrzymać wysoki poziom architektury pomimo społecznych, politycznych czy ekonomicznych wyzwań, które z reguły nie mają pozytywnego wpływu.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Pozostanie realistami i obiektywistami. Do tej pory opowiedziałam sporo na temat mojego postrzegania dzisiejszej architektury. Teraz przyszedł moment w którym projektanci powinni na nowo zdefiniować jej rolę - być świadomymi prawdziwego wpływu, jaki ma ona na społeczeństwo, kulturę, politykę, środowisko i ekonomię.

DIJANA VUČINIĆ

kraj	Czarnogóra
zawód	architekt, kierownik Działu Ministerstwa , inicjator i organizator warsztatów
miejsce pracy	Ministerstwo Zrównoważonego Rozwoju i Turystyki, KotorAPSS

CZARNOGÓRA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Podgorica

republika parlamentarna

13 812 km²

prawosławie

3,993 mln USD

6,4%

100%

46,3%

trzęsienia ziemi, osuwiska, powodzie, pożary, susze

Jeden z ostatnich lasów deszczowych w Europie znajduje się w Parku Narodowym „Biogradska Gora”.

Fot. Agata Skórka

PROJECT SOLANA ULCNIJ

Czarnogóra w swoim pawilonie skupiła się na problematyce terenów znajdujących się niedaleko niewielkiej miejscowości wypoczynkowej Ulcinj, mieszczącej się na południowo-zachodnim krańcu kraju. To właśnie tam, przy ujściu rzeki Bojany, do 2012 roku produkowano sól. Kiedy zakład zamknięto, na jego teren zaprzestano wtłaczania wody. Ta zmiana w rażący sposób wpłynęła zarówno na okoliczny krajobraz, jak i rezerwat ptaków. Żyjące w ścisłej zależności ze sztucznie stworzonym przez człowieka środowiskiem zwierzęta straciły swoje siedlisko. Niewielki pawilon w centrum miasta skupiał się na prezentacji czterech możliwości rozwiązań tego problemu. Architekci z całego świata zaprezentowali kompleksowe projekty, które miałyby zapewnić ochronę unikalnej fauny oraz spowodować rozwój i promocje całego regionu, który po zamknięciu dużego zakładu znacząco podupadł.

Kuratorzy: Bart Lootsma, Katharina Weinberger

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
KONSEKWETNIE DO PRZODU

W roku 2011 w Czarnogórze zrealizowano projekt „Belvedere” – pierwszą tak wysoką (21 m), skomplikowaną, a jednocześnie tanią konstrukcję drewnianą. To wieża obserwacyjna, z której można zobaczyć jeden z największych skarbów Czarnogóry: Park Narodowy „Biogradska Gora”. Całość powstała w ramach programu wspierającego zrównoważony rozwój turystyki. Rok później w Herceg Novi zostaje ukończona realizacja „Otwartego basenu” zaprojektowanego przez pochodzące z Czarnogóry studio GRAD. Już w roku 2013 budynek otrzymał nominacje w konkursie o nagrodę im. Miesa van der Rohe, a dziś stanowi powód do dumy zarówno obywateli, jak i polityków. Jednak poza Herceg Novi, również Kotor wzbogacił się w tym samym roku. To właśnie tutaj powołano do życia letnie warsztaty architektoniczne „Kotor Architectural Prison Summer School”. Więzienie w nazwie to jedynie nawiązanie do chronionego przez UNESCO zabytku. Do niedawna zapomniane stare mury dzięki temu wydarzeniu zyskują promocję i nową funkcję. Tegoroczny występ Czarnogóry na biennale jest drugim w historii. Pawilon stanowił rodzaj niepokojącego alarmu, ale również nadzieję i pomysł na zmianę poprzez architekturę. Ta prezentacja nie rozwiązuje problemu, wskazuje jednak, że właśnie w architekturze pokłada się nadzieję na rozwój. Może zatem warto wejść na wieżę „Belvedere” i spojrzeć na rozwijające się środowisko architektoniczne, edukację i promocję tej dziedziny w Czarnogórze z perspektywy… czasu.

Opracowanie: Agata Skórka

Fot. Agata Skórka

Fot. Bart Lootsma

CZECHY

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Brak ankiety.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Brak ankiety.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Brak ankiety.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Brak ankiety.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Brak ankiety.

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Brak ankiety.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Brak ankiety.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Brak ankiety.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Brak ankiety.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Brak ankiety.

CZECHY
PODSTAWOWE DANE

Europa

Praga

republika

78 866 km^2

ateizm

181,811 mln USD

7,4%

100%

10,93%

powodzie

Najwyższy na świecie współczynnik liczby łóżek szpitalnych w stosunku do liczby mieszkańców kraju.

Fot. Karolina Tatar

THE CARE FOR ARCHITECTURE; ASKING THE ARCHÉ OF ARCHITECTURE TO DANCE

Czechy dzielą swój pawilon ze Słowacją. W tym roku wystawa, mimo że skupiona na opisie konkretnego, słowackiego budynku (Galerii Narodowej w Bratysławie) dotykała problematyki aktualnej również w Czechach. Stosunek, szacunek i przyszłość postsowieckiej architektury to problem we wszystkich krajach zza żelaznej kurtyny.

Kuratorzy i uczestnicy: Petr Hájek, Ján Studený, Marián Zervan, Monika Mitášová, Vit Halada, Marián Zervan, Benjamín Brádnansky, The Academy of Fine arts and Design in Bratislava, Trnava University

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
DAWNE Z NOWYM

Litomyśl to niewielkie miasteczko zamieszkiwane przez około 10 tysięcy osób znajdujące się mniej więcej w połowie odległości między Pragą a Brnem. Miejscowość ta od dawien dawna znana jest dzięki przepięknym zabytkom, takim jak renesansowy pałac wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Jednak to, co czyni Litomyśl prawdziwie wyjątkowym miejscem na czeskiej mapie, to fakt, że jest również głównym ośrodkiem nowoczesnej architektury. Począwszy od Miroslava Brýdla, kolejni czterej burmistrzowie prowadzili bardzo konsekwentną politykę odnośnie do rozwoju Miasta. Zapraszano najlepszych architektów do udziału w atrakcyjnych konkursach, które w Czechach z przełomu wieków wcale nie były normą. Architekci zarówno z Pragi, jak i Brna, którzy do tej pory działali niezależnie w rejonach swoich ośrodków, dostali po raz pierwszy możliwość architektonicznego dialogu na jednym neutralnym gruncie. Powstały realizacje na najwyższym poziomie, jak chociażby Dom Modlitwy autorstwa architekta Fránka Zdenka, czy basen pływacki pracowni DRNH. Litomyśl to w Czeskiej Republice zupełnie wyjątkowy przykład integracji zabytków z nowoczesną architekturą, ale też bardzo udanej strategii inwestowania w przestrzeń publiczną i wzorcowej wręcz współpracy miasta z architektami.

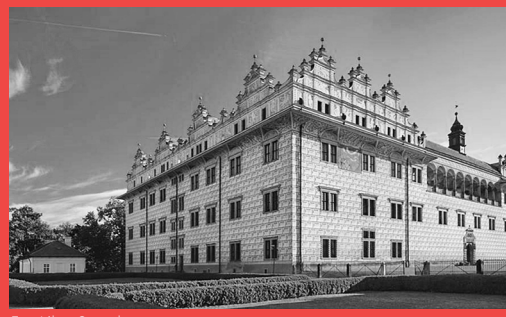
Opracowanie: Karolina Tatar

Fot. Simona Uselova

Fot. Simona Uselova

Fot. Libor Svacek

DANIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Nie wydaje mi się, żeby któraś z realizacji była w szczególności przełomowa, ale zdarzyło się kilka bardzo ciekawych projektów w ostatnich latach.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Może kanadyjskie kontrowersje!

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Swoje oddanie społeczeństwu.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Z naszych przestrzeni publicznych.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Po raz kolejny z naszych świetnych przestrzeni publicznych.

> Nasza wiadomość na biennale brzmiała „Sztuka wielu” efekt wspólnych wysiłków.
>
> Boris Brorman Jensen

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Nie mogę odpowiedzieć na to pytanie. Biennale nie miało na celu wytypowania najlepszych 10 czy 100 realizacji. Nasza wiadomosc brzmiała „Sztuka wielu” - efekt wspólnych wysiłków.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Nie wydaje mi się, żeby moje prywatne zdanie wyrażało pogląd ogółu. Dania ma wielu świetnych architektów, co bardzo dobrze wpływa na zachowanie odpowiedniej różnorodności w środowisku zabudowanym.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Pieniądze!

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Brak odpowiedzi.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Bycie poddawanym ciągłym kontrolom poprzez różnego rodzaju regulacje oraz rosnący brak zaufania do zawodów projektowych.

BORIS BRORMAN JENSEN

kraj	Dania
zawód	niezależny researcher, konsultant i architekt
miejsce pracy	Kopenhaga

DANIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Kopenhaga

republika

43 095 km^2

luteranizm

295,164 mln USD

10,8%

100%

27,6%

powodzie, susze

W 1947 roku Ole Kirk Christiansen rozpoczął produkcję znanych obecnie na całym świecie klocków LEGO. Nazwa wzięła się z połączenia słów „leg” i „godt”, co oznacza „baw się dobrze”.

Fot. Przemysław Chimczak

ART OF MANY AND THE RIGHT TO SPACE

W ramach wystawy w pawilonie narodowym Dania postawiła na kolektywizm i zaprezentowała zbiór makiet projektów, które w ostatnich latach odbiły się największym echem w kraju i za granicą. Przegląd osiągnięć duńskich architektów i urbanistów pozwalał zrozumieć ogrom wspólnych starań, które zebrane razem stworzyły panoramę współczesnych miast Danii. W drugiej sali mogliśmy zobaczyć film z Janem Gehlem, duńskim architektem i urbanistą, który opowiadał o drodze, jaką przebył, zmieniając Kopenhagę w jedno z najlepszych miast do życia.

Kuratorzy: Boris Brorman Jensen, Kristoffer Lindhardt Weiss

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
PRZESTRZENIE PUBLICZNE

Tytuł wystawy w duńskim pawilonie „The art of many and the right to space” opisuje prawdziwe udane przedsięwzięcie tego narodu. W przypadku Duńczyków ciężko mówić o sukcesie jednostek. Zamiast tego mamy wspólny sukces całego środowiska architektonicznego, które wykształciło w sobie poczucie odpowiedzialności za wspólne dobro – środowisko naturalne, przestrzenie publiczne, transport czy architekturę. Największą dumą Duńczyków są ich przestrzenie publiczne, które odzwierciedlają prawdziwą egalitarność tego narodu. Poprzez kreowanie wysokiej jakości placów, skwerów i ulic podkreślają rolę wspólnoty oraz czynią swoje miasta żywszymi i chętniej użytkowanymi – zarówno przez mieszkańców, jak i turystów. Dużą zasługę mają w tym światowej klasy specjaliści, którzy reprezentują niemal wszystkie zagadnienia związane z planowaniem miast przyjaznych użytkownikom. Znajduje się wśród nich chociażby Jan Gehl, od lat uczący o tym, jak tworzyć miasta w ludzkiej skali, czy Jan Christiansen, który mając za sobą doświadczenia głównego architekta Kopenhagi, dzisiaj opowiada o tym, jak powinna wyglądać modelowa współpraca pomiędzy wszystkimi uczestnikami „gry w miasto”. Równie dobrze ma się tam architektura. Duńscy projektanci zawsze podkreślają swoje dążenie do tworzenia architektury, która może przysłużyć się całemu społeczeństwu. Z tego powodu nawet przy prywatnych inwestycjach powstają dodatkowe przestrzenie publiczne, udostępniane są tarasy widokowe oraz obowiązkowo kładzie się duży nacisk na ekologiczne aspekty budownictwa. Jeśli dołożymy do tego niesamowitą ilość innowacji w sektorze budowlanym, otrzymamy prawdziwy obraz duńskiego udanego przedsięwzięcia – sukcesu całego środowiska pracującego razem dla wspólnego dobra.

Fot. Danmarks Designskole The Danish Design School / Creative Commons, licencja CC by 2.0

Fot. Forgemind Archimedia / Creative Commons, licencja cc by 2.0

Opracowanie: Przemysław Chimczak

ESTONIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
ERM- Narodowe Muzeum Estonii, duże finansowanie publicznego sektora.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Ostatni kryzys finansowy.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Lokalność.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Narodowe Muzeum Estonii.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Narodowe Muzeum Estonii.

> Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
> Lokalność.
>
> Johan Tali

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Ogromne drewniane megafony.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Rem Koolhaas — pomimo międzynarodowego szumu zdołał się przebić ponad lokalnych architektów, chociaż nigdy nie budował w Estonii.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Brak odpowiedzi.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Danię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Ignorowanie społeczeństwa.

JOHAN TALI

kraj	Estonia
zawód	architekt, kurator, researcher
miejsce pracy	Tallinn

ESTONIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Tallinn

republika federalna

45 339 km²

ateizm

22,7 mld USD

6,4%

100%

24,9%

powodzie, susze, pożary

Estonia posiada: 1500 wysp, 1000 jezior i 7000 rzek.

Fot. Natalia Piesik

THE BALTIC PAVILION

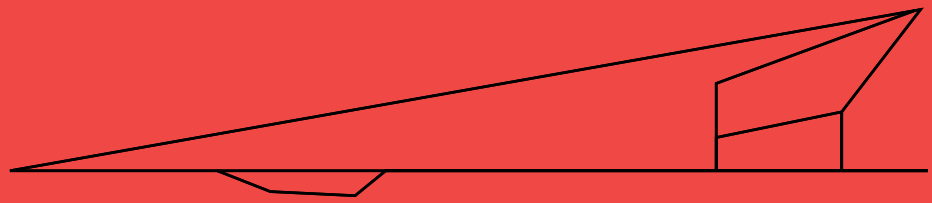
Pierwsza ekspozycja państw bałtyckich na Biennale Architektury w Wenecji znalazła swoje miejsce w zaprojektowanej przez Giobattę Gianquinto hali sportowej utrzymanej w stylu brutalizmu. Nad salą gimnastyczną rozwieszony został materiał z otworami, który nie naruszał jego struktury, lecz kadrował poszczególne elementy wystawy. Głównym tematem ekspozycji były projekty zmierzające ku zmianie infrastruktury z drugiej połowy XX wieku oraz historia najnowsza tych trzech państw.

Kuratorzy: Kārlis Bērziņš, Jurga Daubaraitė, Petras Išora, Ona Lozuraitytė, Niklāvs Paegle, Dagnija Smilga, Johan Tali, Laila Zariņa, Jonas Žukauskas

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
DIALOG Z PRZESZŁOŚCIĄ

Położone we wschodniej części Estonii miasto Tartu jest uznawane za kulturalną stolicę kraju. To właśnie tam, w byłej sowieckiej bazie lotniczej swoją siedzibę będzie mieć Estońskie Muzeum Narodowe projektu biura architektonicznego Dorell.Ghotmeh.Tane.
Bryła obiektu zawiera w sobie sprzeczności- z jednej strony zwarta i przypominająca o swojej trudnej historii (dopiero w 1991 roku Estonia odzyskała niepodległość), z drugiej- przez rozszerzające się wejście otwiera się na ludzi. Niewątpliwym sukcesem tego muzeum jest adaptacja budynku, a nie tworzenie nowego obiektu- architekci z francuskiego biura specjalnie odeszli od regulaminu konkursu ogłoszonego w 2005 roku, by w ten sposób rozpocząć dialog z przeszłością i zregenerować otaczającą ją okolicę. Po 107 latach Estonia może się pochwalić pierwszym w swojej historii muzeum narodowym, które ma być otwartym domem na wszystkie formy sztuki i nauki, miejscem interakcji, żywym pomnikiem przeszłości, przestrzenią dla odradzającej się kultury tego narodu. Szacunek dla tragicznych wydarzeń powinien stanowić inspirację, miejsce nacechowane złymi przeżyciami po kilkudziesięciu latach może zyskać nowe oblicze, służąc ludziom oraz nakreślając przy tym kierunek ich działań- ku przyszłości.

Opracowanie: Natalia Piesik

Il. Natalia Piesik

FINLANDIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Biblioteka Seinäjoki, biblioteka Kaisa, kampus Opinmäen (Espoo), biblioteka (Turku) Wartość artystyczna tych budynków jest wyjątkowa, w pewnym sensie wyznaczają one nowe standardy. Wszystkie są również efektem konkursów architektonicznych.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Założenie kolektywu UUsi Kaupunki. W kwestii mieszkalnictwa wprowadzenie wymagań energetycznych, które wymuszają tworzenie bezsensownych, „nadopiekuńczych" fasad budynków.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Architekturę w ludzkiej skali, jej jakość (rozumianą głównie jako walor technologiczny) i ponadczasowość.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Biblioteki w Turku i Seinäjoki jako sukces w tworzeniu przestrzeni dla wspólnoty.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Muzeum Fińskiej Architektury organizuje tego typu wystawy co dwa lata. Wydaje mi się, że w tej kwestii w zupełności wyczerpują temat.

„Ludzka skala, jakość i ponadczasowość."

Felix Laitinen

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Nie mam pojęcia.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

ALA Architects — za mocne wizje oraz ikoniczne, ponadczasowe realizacje.
Esa Ruskeepää Architects — za brak kompromisów oraz ponadczasową architekturę.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Mieszkalnictwo, realia ekonomiczne oraz współczesne trendy (do pewnego stopnia).

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Szwajcarię i Danię. Za holistyczne podejście do procesu projektowego, a nie jedynie tworzenie architektury na pokaz.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Zmniejszenie znaczenia naszego techniczno-artystycznego sposobu kształcenia i położenie większego nacisku na kwestie stylu i dobrego smaku.

FELIX LAITINEN

kraj	Helsinki, Finlandia
zawód	architekt
miejsce pracy	ALA Architects

FINLANDIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Helsinki

republika

337 030 km^2

luteranizm

229,81 mln USD

9,7%

100%

39,1%

susze

Finlandia posiada 188 888 jezior.

Fot. Przemysław Chimczak

FROM BORDER TO HOME HOUSING SOLUTIONS FOR ASYLUM SEEKERS

„Migracje są kamieniem węgielnym cywilizacji: łączą nas wszystkich. W naszej historii wszyscy skądś przychodzimy i dokądś zmierzamy". Tymi słowami zaczynał się opis kuratorski pawilonu fińskiego, którego autorzy postanowili rzucić nowe światło na problem masowych migracji. Wystawa analizowała ruchy migracyjne, jakie przechodzili sami Finowie, pokazując jednocześnie, jak może zmienić się perspektywa, kiedy zestawimy dane od początku istnienia ich kraju. Podobny wydźwięk mają projekty wybrane na wystawę – wszystkie zwracały uwagę na problem tymczasowości mieszkań dla uchodźców, które zwykle muszą pełnić funkcję ich schronienia przez lata lub nawet dekady. Aby mu zaradzić, Finowie poszukują nowego modelu dla mieszkań i osiedli tworzonych z myślą o uchodźcach.

Kurator: Marco Steinberg

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
POWRÓT DO KORZENI

Zmieniające się trendy, położenie nacisku na wpływ ekologiczny budynków oraz powrót do lokalności sprawia, że drewniana architektura Finlandii przeżywa dziś renesans.
„Drewno jest związane z ekologią, ale w szczególności dla Finów jest również bezpośrednio powiązane z naszą narodową tożsamością" – twierdzi Juha Ilonen, autor książek o architekturze Helsinek. „Zmiany klimatyczne sprawiają, że kładzie się coraz większy nacisk na konstrukcje i design z wykorzystaniem drewna". Finlandia postanowiła wykorzystać więc bycie najgęściej zalesionym krajem w Europie i sprawia, że drewno ponownie wkracza na salony. Centrum Fińskiej Przyrody „Haltia" autorstwa Lahdelma & Mahlamäki Architects było pierwszym budynkiem zrealizowanym w pełni z prefabrykatów drewnianych. Autorzy Centralnej Biblioteki w Helsinkach, projektanci z pracowni ALA Architects, również postawili na połączenie nowoczesnych rozwiązań z lokalnością i zaproponowali fasadę z fińskiego modrzewia syberyjskiego. Budynek ma być otwarty w 2017 roku, ale już dzisiaj uznawany jest za wyznacznik nowego trendu, w którym ekologia, lokalność i efektywność energetyczna materiałów zaczynają kształtować rynek producentów, co będzie mieć przełożenie na kształt architektury i designu. Finowie postanowili pójść jeszcze krok dalej w doskonaleniu mistrzostwa. Od niedawna Uniwersytet Alvara Aalto w Helsinkach oferuje specjalny roczny kurs pracy w drewnie, podczas którego studenci przechodzą przez wszystkie etapy projektowania, a następnie wykonywania obiektów z tego materiału. Kompleksowy program kursu i doskonale wyposażony warsztat sprawiają, że Finowie kształcą kolejną generację świetnych rzemieślników. Stąd już tylko krok do kolejnej drewnianej rewolucji.

Fot. Antti Bilund / Creative Commons licencja CC by 2.5

Fot. Paju / Creative Commons licencja CC by 3.0

Opracowanie: Przemysław Chimczak

FRANCJA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Jako kuratorzy francuskiego pawilonu nie chcemy utożsamiać się z jednym czy drugim budynkiem. Mówiąc więcej o „zwykłej" architekturze oznacza że chcemy rozszerzyć pole widzenia i uniknąć faworyzowania jednego projektu.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Powiedziałbym, że najwięcej wniosło pojawienie się w debacie publicznej zagadnień dotyczących ochrony środowiska i wyzwań społecznych – m.in. problemów osób w trudnej sytuacji socjalnej, pozbawionych dogodnych warunków mieszkaniowych. Zwiększa się aktywność społeczna i rośnie potrzeba obywateli, aby móc bardziej uczestniczyć w procesach transformacji.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Po latach dość wyjątkowych, często wysokobudżetowych realizacji obiektów użyteczności publicznej i sektora prywatnego uwaga skupia się teraz bardziej na „zwykłych" kwestiach: rozlewania się miast, obszarach wiejskich, tradycyjnej mieszkaniówce i tej dla rodzin o niskich dochodach.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Na wystawie poruszyliśmy kwestię dumy kilka razy. Gdy skupiliśmy się na relacji między projektami architektonicznymi a społecznością lokalną, zauważyliśmy, że wszystkie projekty, które pokazujemy, mogą napawać ludzi dumą – od stolarza po architekta, od polityka miejskiego po obywatela.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Ośrodki władzy państwowej starają się wspierać architekturę w bardziej zwyczajnych okolicznościach, we wszystkich regionach. Architektura zbyt często koncentruje się w ośrodkach decyzyjnych z dużym kapitałem. Staramy się pokazać, jak mogą się rozwijać rzeczy innowacyjne we wszystkich branżach, również tam, gdzie kapitał jest mniejszy.

> „Budowanie dla ludzi oznacza znalezienie odpowiedniego balansu ekonomicznego, a ograniczanie budżetu nie może być celem: fuszerka nie popłaca."
>
> Frédéric Bonnet

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Mimo że pokazujemy dosyć niskobudżetowy przykład z Saint-Denis, nie chcemy promować idei „im taniej, tym lepiej". Budowanie dla ludzi oznacza znalezienie odpowiedniego balansu ekonomicznego, a ograniczanie budżetu nie może być celem: fuszerka nie popłaca.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Wierzymy, że w pewien sposób wzrasta środowisko kolektywu, gdzie egoistyczne przyzwyczajenia powinny odejść w cień. Selekcja prezentowanych projektów daje obraz, jak wyobrażamy sobie to złożone, sieciowe środowisko.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Przemyślenie na nowo relacji między programem a projektowaniem. Refleksja nad tym, jak budujemy i jaki jest kontekst, czynniki ekonomiczne w każdym innowacyjnym procesie projektowym. Zmierzenie się wyzwaniami społecznymi, zwłaszcza z narastającymi nierównościami.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Osobiście odpowiedziałbym: Hiszpanię. Hiszpańska architektura nie odgadnęła ani nie przewidziała katastrofy osiem lat temu. Jest to odpowiedzialność, z którą być może nam wszystkim przyjdzie się zmierzyć: jak być architektonicznym rzemieślnikiem, innowacyjnym i zaangażowanym w naszej debacie politycznej?

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Być bardziej zaangażowanym w wyzwania społeczne, być innowacyjnym, nie tracąc architektonicznego rzemiosła, kultury, dziedzictwa.

FREDERIC BONET

kraj	Frédéric Bonnet
zawód	architekt, profesor akademicki
miejsce pracy	OBRAS, wykładowca w Paryżu i Mendrisio

FRANCJA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Paryż

republika

547 030 km²

ateizm

2421,68 mld USD

11,5%

100%

12,6%

brak

Największe państwo Unii Europejskiej.

Fot. Michał Wasielewski

NEW RICHES

Założeniem francuskiej wystawy było zwrócenie uwagi na potencjał małych miast, ponieważ – jak piszą organizatorzy – każdy region, każde miejsce ma swoje własne niepowtarzalne zasoby. Architektura dotyczy wszystkich i jest sprawą publiczną. W pawilonie, jak również w obszernym katalogu towarzyszącym ekspozycji, znalazło się około 500 przykładów francuskich realizacji z ostatniej dekady. Wybrano te, które najtrafniej wykorzystują lokalne zasoby, tradycje, rzemiosło czy materiały, są emanacją demokracji obywatelskiej bądź odrodzenia form kolektywnej pracy.

Kuratorzy: Frédéric Bonnet (OBRAS), Collectif AJAP14

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
LUDZIE, KTÓRYCH CHCEMY ZOBACZYĆ

Coraz większa część francuskiej populacji ma problem z uzyskaniem dostępu do mieszkań. Ich ceny w okolicach Paryża potrafią kształtować się na poziomie od 500 tysięcy do nawet 2 milionów euro. Lokale socjalne bardzo często są przepełnione, warunki te stygmatyzują i zmuszają do rezygnacji z życia społecznego. Jest to zresztą problem globalny.
Jednak na paryskich przedmieściach, w Saint Denis, zaproponowano model, który wymyka się sztywnej biurokracji. Powstały oddolnie, wykorzystujący materiały z recyklingu, jednak zachowujący wysoką jakość wykonania i uzyskanej przestrzeni. Stowarzyszenie Coup d'Main, które zrzesza głównie społeczność romską, w ścisłej współpracy z architektem Niclasem Dünnebacke'em zbudowało tzw. Emergency Housing. Konstrukcja opiera się na drewnie, starych oknach, użyciu wielu rozwiązań znanych wcześniej, tutaj połączonych w jedno. Nadzieją stowarzyszenia jest opracowanie know-how, które pozwoli innym nieformalnym grupom zapewnić sobie godne warunki mieszkaniowe. Projekt ma też kwestionować sposób współczesnej produkcji mieszkań. Czy to właśnie normy prawne, technologia BIM i przemysł są odpowiedzią na kryzys mieszkaniowy? Ogólny proces powstawania mieszkań pozostaje zbyt sztywny, a jego systemy nie są wystarczająco zróżnicowane, aby nadążyć za zmianami społecznymi.

Opracowanie: Magda Koźluk

Fot. Niclas Dünnebacke

Fot. Niclas Dünnebacke

GRECJA

ANKIETA

Czynnikiem, który w ostatnich latach miał największy wpływ na architekturę w Grecji i jednocześnie zawiera w sobie największe wyzwanie, przed jakim stoją architekci, jest drastyczny wzrost bezrobocia w zawodzie. Wywołały go światowy kryzys finansowy, który kilkakrotnie uderzył Grecję, nieadekwatna polityka i cięcia budżetowe zarządzone przez Troikę. Wszystko to doprowadziło do recesji gospodarczej, a w szczególności do zaniku małych czy jednoosobowych przedsiębiorstw, które charakteryzowały powojenną ekonomię Grecji, również samo środowisko architektów.

Nie pozwala to odpowiedzieć nam na wszystkie pytania w duchu zawodowej skrupulatności, a zwłaszcza na pytania o najbardziej znaczącego architekta, wyjątkowe czy przełomowe budynki jako takie (pyt. nr 1, 3-7). Widzimy, że na świecie toczy się dyskusja kwestionująca model niewielkiej elity architektów wspieranych przez globalny kapitał nieruchomości, budownictwa i mass mediów (które również kontrolują ten biznes). W pewnym sensie tegoroczne Biennale Architektury w Wenecji częściowo podziela tę krytykę. Z drugiej strony jesteśmy zdumieni, jak prasa architektoniczna w ostatnich ośmiu latach ocenzurowała problemy znacznego i wzrastającego bezrobocia w branży w Europie, m.in. w wyniku upadku dużych projektów budowlanych, co z kolei wywołało sporą falę migracji architektów na inne kontynenty.

Odpowiadając na pytanie, czym chcielibyśmy się szczególnie pochwalić, z czego jesteśmy dumni, czy coś jest najbardziej udaną realizacją niskobudżetową (nr 1- 6): jesteśmy bardzo dumni z reaktywacji różnych przestrzeni publicznych dzięki zaangażowaniu lokalnych grup społecznych. Jesteśmy dumni z wykorzystania opuszczonych przestrzeni na potrzeby zakwaterowania ludzi pozostawionych na bruku, zapewnienia usług, których rząd nie jest w stanie zapewnić.

> Zamierzamy promować kolektywne działanie w celu zapoczątkowania dyskursu o nowym paradygmacie politycznym architektury; takim, który stoi po stronie większości, a nie wybranej mniejszości naszych zróżnicowanych społeczeństw.
>
> **SADAS-PEA**

Jesteśmy dumni z odzyskania opuszczonych przestrzeni dla kilku znakomitych wydarzeń kulturalnych kierowanych głównie do młodych ludzi – tych, których kryzys uderzył najbardziej. Żaden z tych projektów nie jest spektakularny ani nie byłby promowany przez mainstreamowe media architektoniczne.
W sektorze architektoniczno-budowlanym widzimy postępującą prywatyzację publicznego majątku, co prowadzi do zmian w zasadach rynku: lokalny rynek pracy w architekturze jest przejmowany przez ponadnarodowe firmy architektoniczne, które podnajmują dotychczasowych głównych graczy na scenie krajowej. Co za tym idzie, indywidualna praca ważnych greckich architektów jest coraz mniej promowana (pyt. 7). Nawet dokonania historycznych postaci architektury w Grecji zaczynają być degradowane, gdyż różne ich dzieła są intensywnie przekształcane na rzecz programów prywatyzacyjnych (np. sieci hoteli). Można więc zaobserwować, że globalne asymetrie gospodarcze są narzucone i sterowane przez kapitał międzynarodowy, odpowiadający za różne przejawy produkcji architektonicznej w różnych krajach. Nie sądzimy, że sukces może być mierzony według kryterium cech narodowych (pyt. 9), ale poprzez zrozumienie źródeł takich nierówności, na które każdy kraj może reagować, aby ten sukces osiągnąć.

Nasz projekt #ThisIsACo-op na Biennale Architektury w Wenecji podkreśla społeczne i polityczne zrozumienie systemu wartości, który powinien zapanować w branży budowlanej. #ThisIsACo-op, zorganizowany przez Stowarzyszenie Architektów Greckich, zamierza promować kolektywne/spółdzielcze działanie w celu zapoczątkowania dyskursu o nowym paradygmacie politycznym architektury; takim, który stoi po stronie większości, a nie wybranej mniejszości naszych zróżnicowanych społeczeństw. I dla większości, nie mniejszości architektów.

STOWARZYSZENIE ARCHITEKTÓW GRECKICH, SADAS-PEA

kraj	Grecja
zawód	architekt
miejsce pracy	Ateny

GRECJA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Ateny

demokracja parlamentarna

131 940 km^2

prawosławie

195,212 mld USD

8,1%

100%

13,9%

brak

Po centrum stolicy Grecji w dni parzyste (od poniedziałku do piątku) mogą poruszać się tylko samochody z parzystymi numerami rejestracyjnymi.

Fot. Anna Ghiraldini, dzięki uprzejmości SADAS-PEA

#ThisIsACo-op

Wystawa w pawilonie greckim miała odzwierciedlać zasady demokracji w możliwie najbardziej wielowymiarowy sposób. Przy obecnym kryzysie demokracji w wielu krajach, głos Grecji, jej kolebki, miał wybrzmieć bardzo mocno. Przy powstawaniu wystawy uczestniczyło 131 członków Greckiego Stowarzyszenia Architektów, którzy swoje propozycje mogli zgłaszać w trakcie otwartego naboru. Strukturę ekspozycji zbudowano wokół czterech głównych problemów, które dotknęły kraj w ostatnim czasie, tj. kryzysu ekonomicznego, kryzysu urbanistycznego miast, kryzysu zawodu architekta i kryzysu tysięcy uchodźców i uchodźczyń przybywających na greckie wyspy, gdzie bardzo często pozostają „uwięzieni" na długie miesiące. Centralną przestrzeń wystawy stanowiła współczesna agora. Tu przynajmniej raz w miesiącu odbywały się dyskusje na temat wyzwań, przed jakimi stanęła Grecja i jej mieszkańcy.

Kuratorzy: Stowarzyszenie Architektów Greckich

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
NAJLEPSZY HOTEL W EUROPIE

Grecja na przestrzeni ostatnich lat stale mierzy się z kolejnymi kryzysami, począwszy od trudności ekonomicznych, które odbiły się również na kondycji urbanistycznej miast (opuszczone obiekty użyteczności publicznej, porzucone majątki), po ostatni, najtragiczniejszy kryzys migracyjny. Polityka lokalnych władz wobec uchodźców nie przynosi spodziewanych efektów. Znamiennym przykładem jest opuszczone lotnisko Hellinikon na przedmieściach Aten. Zostało tam ulokowanych kilka tysięcy osób, jednak warunki, w jakich żyją, są zupełnie niedostosowane do ich potrzeb. W przestrzeni wielkich hal odpraw ludzie żyją w namiotach. W obliczu tak tragicznej sytuacji mocno wybrzmiewa historia hotelu City Plaza w Atenach. Po generalnym remoncie w 2010 roku obiekt ten stał opuszczony, co zarówno dla grupy aktywistów, lewicowych działaczy politycznych, jak i części mieszkańców Aten wydawało się skandaliczne, gdy tuż obok setki ludzi cierpią z powodu braku przyzwoitego dachu nad głową. W kwietniu 2016 roku zwrócono społeczeństwu opuszczony od sześciu lat hotel, w którym schronienie znalazło około 300 uchodźców, m.in. z Syrii, Iraku, Pakistanu. Budują tam razem wspólnotę, współodpowiedzialną za nowy dom – razem sprzątają, gotują, dzielą się obowiązkami. Tworzą społeczność, dzięki której po traumie wojny i prześladowań odzyskują godność, wiarę i włączają się w życie greckiego społeczeństwa. Na początku tego roku 150 dzieci mieszkających w City Plaza wznowiło naukę w greckich szkołach.

Opracowanie: Magda Koźluk

Fot. Stowarzyszenie Architektów Greckich

Fot. Stowarzyszenie Architektów Greckich

Fot. Stowarzyszenie Architektów Greckich

HISZPANIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
To jest bardzo trudne do zdefiniowania, ale architektura bez architektów jest jedną z tych rzeczy, które zrobiły ogromy krok w stronę zmiany paradygmatu.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Kontrkultury na całym świecie, prowadzone przez młodych ludzi, którzy dorastali w powojennej scenerii.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Zapał i wiedza w budownictwie.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Peine de los Vientos w San Sebastián. Jest to przestrzeń publiczna, która naprawdę działa.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Prawdopodobnie każdym budynkiem, który na to nie zasługuje.

„W moim kraju architektura jest postrzegana jako społeczność.”

Nuria Prieto

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Każda tradycyjna konstrukcja.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
W moim kraju architektura jest postrzegana jako społeczność, więc nie ma tylko jednego niezwykłego architekta, ale gdybym miała wybrać, byłby to Manolo Gallego.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Pieniądze.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Portugalię. Ma bardzo długą tradycyję architektoniczną, wrażliwą i spokojną.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Wrażliwość. Mam na myśli szczerość i spokój, persfazję zamiast walki.

NURIA PRIETO

kraj	Hiszpania
zawód	architekt, samozatrudniony
miejsce pracy	Madryt

HISZPANIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Madryt

monarchia parlamentarna

504 782 km²

katolicyzm

1 199,7 mld USD

9%

100%

15,8%

susze, pożary

Drugi największy kraj w Europie.

Fot. Jakub Andrzejewski

UNFINISHED

Hiszpańska wystawa otrzymała w tym roku Złotego Lwa. Opowiadała o wpływie kryzysu ekonomicznego na architekturę oraz krajobraz Hiszpanii. Ekspozycję podzielono na trzy części – w centralnej znalazły się fotografie nieukończonych budynków, które stały się nieodłącznym elementem przestrzeni hiszpańskich miast. W bocznych salach pawilonu zaprezentowano projekty zrealizowanych budynków, których autorzy w jakiś sposób odnieśli się do problemów związanych z kryzysem, oraz projekty renowacji, które zostały zaniedbane ze względu na brak środków.

Kuratorzy: Iñaqui Carnicero , Carlos Quintáns

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
UCZYĆ SIĘ OD KRYZYSU

Hiszpański rynek architektoniczny znacznie ucierpiał na skutek kryzysu ekonomicznego. Wiele rozpoczętych inwestycji nigdy nie doczekało się końca, a wielu architektów straciło pracę. Czy można zatem powiedzieć, że kryzys ma pozytywny wpływ na architekturę?
Świadomość recesji sprawiła, że zaczęto budować odpowiedzialnie i rozważnie, starając się przewidzieć przyszłe problemy. Architekci zaczęli się zastanawiać, jaka będzie rola budynku, gdy przestanie on pełnić swoją przewidzianą funkcję, oraz w jaki sposób architektura będzie mogła się przysłużyć ludziom, gdy jej przeznaczenie się zdezaktualizuje. W odpowiedzi na te pytania hiszpańscy architekci w ciągu kilku ostatnich lat zrealizowali wiele projektów. Jednym z nich jest Cyclopean House, czyli „dom bez miejsca". Jest to budynek, który składa się prawie wyłącznie z prefabrykowanych elementów. Każdy można transportować w kontenerze oraz przewieźć wózkiem widłowym, co ma ułatwić realizację. Największą zaletą projektu jest to, że prefabrykowane elementy można ze sobą łączyć na wiele sposobów, co oznacza, że według tego modelu można budować obiekty o bardzo zróżnicowanych funkcjach w różnych lokalizacjach. Hiszpania wyniosła lekcję z katastrofy, jaka ją dotknęła. Kryzys miał wpływ zarówno na jakość architektury, jak i na świadomość społeczeństwa. Bardzo istotny jest też fakt, że hiszpańska szkoła architektoniczna dostosowała swój program do problemów, z jakimi mierzyła się Hiszpania.

Opracowanie: Jakub Andrzejewski

Fot. oficjalna strona pawilonu hiszpańskiego

Fot. oficjalna strona pawilonu hiszpańskiego

HOLANDIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

The Netherlands Institute of Ecology (NIOO-KNAW) znajdujące się w Wageningen powstałe na początku 2011 roku. Niegdyś leżące w tym miejscu dwie gałęzie instytów NIOO i Nieuwersluis zostały połączone w ramach jednego kompleksu. [...] *W skład całego kompleksu oprócz głównego budynku wchodzi budynek główny z laboratoriami i biurami oraz różnorodne budynki mieszkalne.*

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Kryzys finansowy. Kryzys uderzył w Holandię w 2008 roku, doprowadzając niemal do upadku całego przemysłu budowlanego. W tym czasie liczba biur architektonicznych spadła prawie o połowę.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Holenderskie podejście do planowania „Dutch Approach", oznaczające bezpośrednie zaangażowanie przyszłych użytkowników i specjalistów wielu dziedzin; przewidywanie przyszłych potrzeb, wyzwań oraz szans. Projekt zazwyczaj wykracza poza ramy czasowe 20 - 30 lat. Proponowane rozwiązania uwzględniają długoterminową politykę oraz sposób wdrażania. „Dutch Approach" oznacza szukanie wielobranżowych rozwiązań [...]

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Market Hall (Rotterdam) - przyciąga pięć milionów turystów rocznie.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Ogólnie mówiąc - zarządzanie wodą i systemy tam. Holendrzy uchodzą za najlepszych specjalistów w tej dziedzinie na świecie.

„Dutch Approach oznaczające bezpośrednie zaangażowanie przyszłych użytkowników i specjalistów wielu dziedzin."

Freek Ingen Housz

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Niewielkie domy BouwEXPO.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Un Studio, OMA, MVRDV — wszystkie świetnie rozpoznawalne za granicą, ale również zaangażowane w prace teoretyczne nad kształtowaniem przestrzeni.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Kryzys ekonomiczny przyspieszył fundamentalne zmiany zarówno w społeczeństwie, jak i kulturze. System „szybkich pieniędzy" przestał działać raz na zawsze; nowa hierarchia wartości ukształtowała się bliżej społeczeństwa lokalnego. W dodatku, dzięki nowym technologiom, mediom społecznościowym, wezbrała fala zainteresowania kwestiami urbanistycznymi, wpływając na nasze myślenie o jakości i znaczeniu życia publicznego. To wymaga nowych umiejętności od projektantów. Nowo powstające strategie rozwijają koncepcje budynków tymczasowych czy adaptacji pustostanów.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Szwajcarię. Niemal dla każdego dużego przedsięwzięcia urbanistycznego czy architektonicznego Szwajcarzy organizują konkurs. Dzięki temu Szwajcaria ma bogato rozwiniętą kulturę planistyczną i architektoniczną, tworzącą dobre warunki dla rozwiązań wysokiej jakości.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Poradzenie sobie z rozwojem profesji. Architektura znajduje się w punkcie zwrotnym: zmiany technologiczne wymuszają zmianę sposobu pracy [...].
Specjalizacja — bycie ekspertem danej dziedziny [...]
Umiejętność pracy w specyficznych warunkach energetycznych, ekonomicznych, czy ekologicznych [...] *wydają się największymi wyzwaniami.*

FREEK (FJ) INGEN HOUSZ

kraj	Holandia
zawód	starszy doradca polityczny
miejsce pracy	Ministerstwo Kultury, Edukacji i Nauki Holandii

HOLANDIA

PODSTAWOWE DANE

Europa

Amsterdam

monarchia konstytucyjna

41 526 km^2

katolicyzm

752,547 mln USD

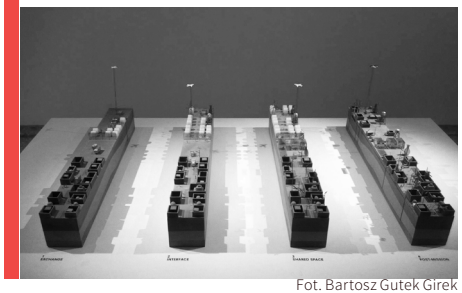
7,8%

100%

6,6%

powodzie, susze

Największa w Europie liczba mieszkańców na km^2.

Fot. Bartosz Gutek Girek

BLUE: ARCHITECTURE OF UN PEACEKEEPING MISSIONS

Wystawa w pawilonie holenderskim podejmowała problem architektury w strefach konfliktu, które jednocześnie są miejscami misji Organizacji Narodów Zjednoczonych. Kuratorka zaprezentowała typowy dla ONZ sposób pracy w samowystarczalnych obozach, zupełnie odciętych od lokalnych społeczności, lecz z nimi bezpośrednio sąsiadujących. Mimo że misje ONZ mają na celu łagodzenie konfliktów i pomoc ofiarom wojen, marnowany jest potencjał baz, do których miejscowi nie mają dostępu. Dzięki serii analiz i projektów teoretycznych pokazano, jak w prosty sposób infrastruktura wznoszona przez ONZ mogłaby służyć nie tylko „niebieskim hełmom", ale również żyjącym w pobliżu ludziom.

Kurator: Malkit Shoshan

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
MISTRZOWIE MIAST

Holandia jako jeden z najgęściej zaludnionych krajów świata ma za sobą wielowiekową tradycję planowania miast. Już w XVII stuleciu liczba mieszkańców ośrodków miejskich przewyższyła zaludnienie wsi. Zmagając się z wyjątkowo trudnymi warunkami naturalnymi, Holendrzy cenili każdy skrawek ziemi. Wymusiło to na nich wyjątkowo rozważne i wielowymiarowe planowanie wszystkich inwestycji. Dziś uchodzą za najlepszych na świecie planistów, a ich sposób pracy doczekał się specjalnego określenia – Dutch Approach, charakteryzujący się zaangażowaniem i współpracą ekspertów wielu branż, polityków, a także użytkowników, szukających najlepszych rozwiązań w imię wspólnego dobra. Plany przez nich tworzone wynikają z głębokiej analizy przeszłości, współczesnych warunków oraz trendów, skutkując dalekosiężną wizją obejmującą co najmniej 40 następnych lat. Nie jest to jednak utopia, ale precyzyjnie rozpisana strategia. Chociaż Holandia jest niewielkim krajem, Dutch Approach stało się towarem eksportowanym do metropolii na całym świecie. Dziś doświadczenie i wiedza tamtejszych ekspertów wykorzystywana jest przy tworzeniu strategii rozwoju dla istniejących i planowanych miast, m.in. w Chinach, Indiach czy Japonii.

Opracowanie: Bartosz Gutek Girek

Fot. Massimo Catarinella

Fot. Jai Dixit

IRLANDIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Bursas autorstwa Michaela Scotta - jeden z pierwszych przykładów modernistycznego stylu międzynarodowego w Dublinie. Stał się symbolem nowego kraju, pretendował do bycia nowoczesnym.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Irlandzki boom ekonomiczny z 1990 i początku 2000 roku , który przyczynił się do żywiołowego i bezprecedensowego okresu hossy budowlanej, w dobrym i złym znaczeniu. Ten okres oraz późniejsze kryzysy miały trwały wpływ na architekturę i sposób, w jaki jest postrzegana w Irlandii.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Istnieje często bagatelizowane podejście do taktyczności, materiału i ekspresji, które, jak czuję, charakteryzuje irlandzką architekturę.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

The Irish Museum of Modern Art mieści się tam, gdzie poprzednio był zlokalizowany Royal Hospital dla emerytowanych żołnierzy, zbudowany w XVII wieku. Celem architektury budynku jest zachowanie części naszej historii, gdy równolegle pokazywane są różnorodne dzieła współczesnych i inspirujących artystów. Jest to również przyjemne miejsce do spędzenia sobotniego popołudnia.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

The Irish Language Culture Centre w Derry - O'Donnell i Tuomey reprezentuje wartości, z których, uważam, że nasze władze mogłyby być dumne: kultura, pokój, architektura wysoka.

> Istnieje — często bagatelizowane — podejście do taktylności, materiału i ekspresji, które, tak czuję, charakteryzuje irlandzką architekturę.
>
> Claire McMenamin

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Irish Vernacular Dominica Stevensa.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Shane de Blacam od dawna ma duży wpływ — jego umiejętne podejście do kontekstu i materiału. Wiele z tego, co jest dobre w irlandzkiej architekturze, pochodzi od niego. Grafton Architects: Shelly McNamara i Yvonne Farrell mistrzowsko i pomysłowo aplikują myślenie o człowieczeństwie w procesie projektowym w różnych skalach i typologiach.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Kryzys budowlany i wstrzymanie budów w wyniku kryzysu gospodarczego z 2008r. Obecnie widoczna jest poprawa sytuacji, a także tendencja do budowania domów w nowy, efektywny sposób, aby uniknąć problemów z jakością, które były charakerystyczne dla tych budowanych wcześniej.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Hiszpanię - hiszpańscy architekci wydają się pracować zgodnie z ich bogatym dziedzictwem, okazując respekt, nie ulegając zbytnio tendencjom retrospektywnym, ale też nie uciekając od nowoczesności.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Zamknięcie w sobie. Czasem my, architekci, zbyt często mówimy do siebie samych.

CLAIRE MCMENAMIN

kraj Irlandia
zawód architekt
miejsce pracy Niall McLaughlin Architects

IRLANDIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Dublin

republika parlamentarna

70 280 km²

katolicyzm

238,020 mld USD

7,8%

100%

5,9%

powodzie, osuwiska

Więcej Irlandczyków mieszka poza Irlandią niż w niej samej.

Fot. Filip Strzelecki

LOSING MYSELF

Do przygotowania wystawy w irlandzkim pawilonie zostali zaproszeni prof. Niall McLaughlin oraz dr Yeoryia Manolopoulou, architekci wykładający na UCL Bartlett School of Architecture. Wspólnie podjęli się zrealizowania autorskiego, analitycznego pomysłu pawilonu, który miał nie tylko przedstawiać architekturę, ale też interdyscyplinarnie edukować. Wszystko to zostało wykonane na przykładzie jednego projektu, Centrum Alzheimera (Alzheimer's Respite Centre, Dublin), zrealizowanego przed laty przez biuro Niall McLaughlin Architects. Na wystawie zwiedzający mógł niejako na własnej skórze poczuć problemy, jakie wiążą się z chorobą Alzheimera i demencją. Atmosfera pawilonu, ilość bodźców wizualnych i dźwiękowych jedynie to podkreślała.

Kurator: Yeoria Manolopoulou

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE. ALZHEIMER. LEKCJA ARCHITEKTURY

Pewien zespół architektów dekadę temu zaprojektował centrum dla ludzi dotkniętych chorobą Alzheimera i demencją starczą. Po 10 latach postanowił poddać obiekt badaniom i stworzyć wytyczne dla przyszłych projektantów. Autorzy początkowo chcieli przeprowadzić dogłębną analizę obiektu przy współpracy z użytkownikami, niestety okazało się to niemożliwe, dlatego sami musieli się w nich wcielać. Zaczęli rysować plany. Mapy mentalne obiektu. Fragmenty tych map docelowo miały stworzyć pełen obraz Centrum Alzheimera. Wszystko to odbywało się przy współpracy z psychologami, socjologami. Równolegle cały proces powstawania wystawy był dokumentowany i publikowany na stronie internetowej projektu, która stała się platformą informacyjną o chorobie Alzheimera. Podsumowaniem pracy tego multidyscyplinarnego zespołu była wystawa na biennale. Stworzono również zestaw 16 wskazówek, które mogą pomóc przyszłym projektantom przy realizacji tego typu obiektów. Na przykładzie tego przedsięwzięcia można powiedzieć, że drugie życie budynku jest równie ważne, jak moment jego projektowania i wykonania. Proces „analiza – wnioski – projekt – realizacja – analiza – wnioski – wytyczne" jest gotowym wzorcem do naśladowania. Efekty badań stały się sukcesem całego zespołu projektowego, a nagrodą – edukacja przyszłych pokoleń projektantów.

Opracowanie: Filip Strzelecki

Fot. Filip Strzelecki

Fot. Filip Strzelecki

LITWA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

FSRU Independence pływający magazyn i terminal LNG. Uniezależnił on Litwę od monopolu gazowego Gazpromu oraz odmienił rynek gazu w regionie.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Inicjatywy w celu rekonfiguracji wciąż istniejącej architektury powstałej w zeszłym stuleciu, w czasach komunizmu na Litwie.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Otwartość na myślenie o ogólnym środowisku budowlanym.
Postrzeganie przestrzeni jako procesu publicznego jest zaproszeniem dla wszystkich architektów, aby mogli uczestniczyć w tworzeniu przyszłości regionu.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Niedawno zrealizowany kabel energetyczny NordBalt w Morzu Bałtyckim, łączący sieć elektryczną Szwecji i Litwy oraz Lit-Pol, łączący Polskę z Litwą.
Powstał on wskutek współpracy i starań dyplomatycznych zorientowanych na infrastrukturalną przestrzeń w przyszłości.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Wspomniany wcześniej FSRU Independence jako przykład, który nasz kraj chciałby promować za granicą Litwy jako model rekonfiguracji trwających procesów.
Daje on niezależność i geopolitycznie bezpieczne źródło energii.

Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Uczestniczyć w dyskusji, w której na większość pytań już odpowiedziano.

Jonas Žukauskas

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Może to być jeden z projektów odnowy sowieckich multiapartamentowców. Wiele takich projektów zostało u nas stymulowanych finansowo przez Komisję Europejską, np. program JESSICA oraz lokalne agencje odnowy. Zorientowane one są na najbardziej optymalne i efektowne montowanie izolacji cieplnej w budynkach, co redukuje rachunki za prąd i odpływ gotówki.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Valdas Ozarinskas (1961—2014) — był inspiracją dla większości obecnej generacji architektów. Projekty Ozarinskasa łączyły kulturalny i estetyczny charakter przestrzeni z funkcjonalnością i industrialnością.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Edukacja młodych architektów za granicą — wielu młodych architektów studiuje za granicą, ich doświadczenie pozwala rozwiązać pilne potrzeby przestrzenne Litwy i krajów bałtyckich.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Nasz projekt to próba postrzegania przestrzeni ponad narodowościowymi opisami, zatem jedyne sukcesy to te, które łączą wzajemne relacje, stymulując dobrobyt szerszych struktur. Przykładem tego może być Unia Europejska, oparta na wspólnej wymianie surowców, handlu i wspieraniu wolnego przepływu ludzi. ,

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Uczestniczenie w dyskusji, w której na większość postawionych pytań już odpowiedziano. Architektura może ulepszać istniejące warunki poprzez negocjowanie najlepszego rozwiązania na przyszłość.

JONAS ŽUKAUSKAS

kraj	Litwa
zawód	komisarz, kurator
miejsce pracy	The Baltic Pavilion, ARCHITEKTŪROS FONDAS

LITWA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Wilno

republika parlamentarna

65 300 km²

katolicyzm

41,2 mld USD

6,6%

100%

27,6%

powodzie, susze

Uniwersytet Wileński
jest najstarszym uniwersytetem
w Europie Wschodniej.

Fot. Natalia Piesik

THE BALTIC PAVILION

A co gdyby wszystko było możliwe? Wiele decyzji wymaga od nas odwagi i przezwyciężania nawyków. Na wystawie państw bałtyckich zaprezentowane zostały przykłady obiektów oraz projektów, które w różnym stopniu łączą ludzi, miejsca oraz idee, zrywając przy tym z istniejącymi schematami.

Kuratorzy: Kārlis Bērziņš, Jurga Daubaraitė, Petras Išora, Ona Lozuraitytė, Niklāvs Paegle, Dagnija Smilga, Johan Tali, Laila Zariņa, Jonas Žukauskas

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
PRZERWANIE PROCESU

FSRU Independence jest nośnikiem gazu LNG, dzięki któremu Litwa zmieniła schemat pozyskiwania energii.
Urządzenie może w pełni zaspokoić potrzeby energetyczne państwa, dając niezależność przy wydobywaniu surowca oraz możliwość wprowadzenia konkurencyjnych cen w sektorze energetycznym – ceny gazu na Litwie należą obecnie do najniższych w Europie. Sukces tego projektu polega na zerwaniu z istniejącymi dotąd schematami – poszukiwanie nowych rozwiązań w każdej dziedzinie jest zawsze krokiem naprzód. Gazowiec zakotwiczył w Kłajpedzie 27 października 2014 roku, po 3,5 roku przygotowań. Niemal 300-metrowy kolos wyposażony jest w cztery zbiorniki gazu LNG oraz w specjalny system regazyfikacji. Jest jednym z pięciu wykorzystywanych w różnych państwach statków tego typu. Symbolicznie nazwany Independence, ma zapewnić bezpieczeństwo energetyczne Litwie oraz sąsiadującym państwom bałtyckim. Powstanie FSRU Independence zapoczątkowało nowy rozdział w zakresie pozyskiwania gazu, ale może być także dobrym przykładem na zmiany, które z początku wydają się trudne, ale nie są niemożliwe.

Opracowanie: Natalia Piesik

Fot. Natalia Piesik

ŁOTWA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Brak ankiety.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Brak ankiety.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Brak ankiety.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Brak ankiety.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Brak ankiety.

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Brak ankiety.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Brak ankiety.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Brak ankiety.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Brak ankiety.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Brak ankiety.

ŁOTWA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Ryga

republika parlamentarna

64 573 km^2

protestantyzm

27,0 mld USD

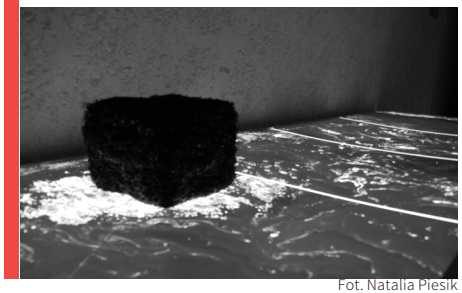
5,9%

100%

40,4%

powodzie, pożary

Łotewska flaga jest jedną z najstarszych na świecie.

Fot. Natalia Piesik

THE BALTIC PAVILION

Tegoroczne biennale architektury było niewątpliwie ważnym wydarzeniem dla Łotwy, Litwy i Estonii – państwa te zaprezentowały się bowiem w Wenecji po raz pierwszy. Zgodnie z ideą kuratorów, którzy wygrali konkurs na pawilon, wystawa nie miała wydzielonych części dla poszczególnych państw – zarówno eksponaty, jak i historie tych trzech narodów przenikały się i w pewnych momentach się ze sobą łączyły.

Kuratorzy: Kārlis Bērziņš, Jurga Daubaraitė, Petras Išora, Ona Lozuraitytė, Niklāvs Paegle, Dagnija Smilga, Johan Tali, Laila Zariņa, Jonas Žukauskas

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
KULTURA I NAUKA

Według Jonasa Žukauskasa, kuratora pawilonu państw bałtyckich, sukces osiągamy wtedy, gdy łączymy wzajemne relacje na dużej przestrzeni. Projekt „Rail Baltica" zakłada szybką komunikację pomiędzy pięcioma państwami i ich największymi miastami – Warszawą, Kownem, Rygą, Talinem i Helsinkami.
Podpisana przez przedstawicieli państw bałtyckich 28 października 2014 roku w Rydze umowa umożliwiła dalszy rozwój międzynarodowego korytarza transportowego. Dzięki porozumieniu możliwy będzie szybki transport towarów oraz składów pasażerskich. Sam projekt jest uznawany za jeden z kluczowych, jakie w latach 2014-2020 chce zrealizować Unia Europejska. W samej tylko Polsce w ramach przedsięwzięcia ma powstać nowa sieć trakcyjna o długości 183 km, zmodernizowane będą stacje oraz istniejące tory kolejowe. Zakłada się, że realizacja połączenia przyczyni się do powstania nowych stref przemysłowych, a obok największych stacji – wielofunkcyjnych węzłów komunikacyjnych.

Opracowanie: Natalia Piesik

Fot. Natalia Piesik

LUKSEMBURG

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Nie istnieje budynek, który określilibyśmy mianem przełomowym. Jeżeli jednak musimy wskazać takowy, przywołałabym Le Maison du Savoir de Baumschlager Eberle, który w moim odczuciu jest paradygmatem przejścia ze społeczeństwa przemysłowego do społeczeństwa wiedzy i biznesu.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Takim wydarzeniem w Luksemburgu był rok jako Europejska Stolicy Kultury w 1995. Od tego czasu zaczęły powstawać ważne instytucje kulturalne jak MUDAM I.M. Peia czy filharmonia Christiana de Portzamparca.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Oprócz bezgustownych, białych pudełek związanych z osiedlami mieszkaniowymi, występuje wielki potencjał, aby wykorzystać dekoracyjne tendencje i umiejętności personalizacyjne, które pojawiły sie wraz z kolorowymi domami jednorodzinnymi z lat 70-tych i 80-tych.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Dzielnica Kirchberg mieszcząca instytucje europejskie i wiele głównych siedzib międzynarodowych banków znana jest dla wielu jako miejsce prestiżowych realizacji sławnych architektów. Przykład: europejski sąd sprawiedliwości zaprojektowany przez Perrault.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Tak zwana „star-architektura" MUDAM I.M. Peia czy filharmonia Christiana de Portzamparca. Luksemburg jest dumny, gdy może pochwalić się byciem czymś więcej niż tylko bogatą centralą finansową.

> „Brak przestrzeni — głównie przestrzeni do życia — powoduje wzrost cen i napięcia."
>
> Panajota Panotopoulou, Serge Ecker

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Intergenerationen-Wohnbau projektu Arend & Thill Architects w Beggen.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Dwa biura: Polaris Architects i 2001. Oba studia poza niesamowitą architekturą proponują wiele odpowiedzi na problemy dotyczące przestrzeni i architektury.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Głównie pieniądze, ponieważ mimo że obecnie nie występuje prawie nic, co można nazwać przestrzenią do życia, to i tak przy ciągle rosnących cenach wszystko jest na sprzedaż.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Danię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Brak przestrzeni, głównie przestrzeni do życia w Luksemburgu powoduje wzrost cen i napięcia. Architekci muszą pracować nad nowymi koncepcjami i odpowiadać intensywniej na socjalne i społeczne problemy, zarazem znajdując nowe rozwiązania dla pojawiających się wyzwań.

PANAJOTA PANOTOPOULOU I SERGE ECKER

kraj	Luksemburg
zawód	Panajota Architect & Serge Artist; dyrektorzy artystyczni
miejsce pracy	Formsociety feat. Grid

LUKSEMBURG
PODSTAWOWE DANE

Europa

Luksemburg

monarchia konstytucyjna

2586 km²

katolicyzm

57,794 mln USD

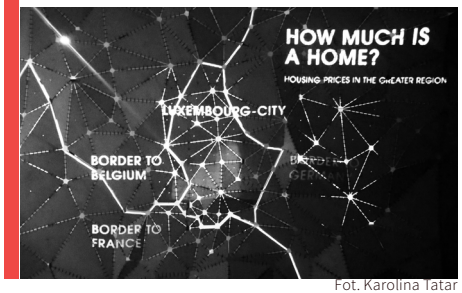
6,9%

100%

4,1%

powodzie, pożary

Około 40% populacji to imigranci.

Fot. Karolina Tatar

TRACING TRANSITIONS

Wystawa wprowadzała nas najpierw w realia Luksemburga i przybliżała problemy, z którymi obecnie mierzy się kraj. Stolica stała się główną siedzibą europejskiego biznesu i finansów. Luksemburg jest miejscem pracy dla ludzi z Niemiec, Belgii czy Francji, nie będąc jednak ich domem. Przez brak odpowiedniego zaplecza mieszkaniowego w korzystnych cenach wiele osób wraca do swojego kraju. Kuratorzy starali się pokazać potencjalne alternatywne rozwiązania, takie jak wykorzystanie terenów poprzemysłowych, których w Luksemburgu jest bardzo wiele, czy otwarcie się na nowe typy mieszkalnictwa zbiorowego. Przede wszystkim próbowano przedstawić proces zmian. Na wystawie architektura to aktywna dziedzina komunikująca problemy i szukająca właściwych rozwiązań.

Kuratorzy: Daniel Grünkranz, Claude Ballini, Panajota Panotopoulou, Serge Ecker

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
LEKARSTWEM CO-HOUSING

Ostatnią część wystawy poświęcono kooperatywie mieszkaniowej Adhoc. Trudno znaleźć o niej informacje na stronach czy w artykułach poświęconych pawilonowi, jednak na samej wystawie ten optymistyczny przykład był zwieńczeniem całej narracji. Wygląda na to, że ta platforma ma dla twórców ogromne znaczenie. Temat co-housingu jest coraz bardziej popularny w Polsce i może się wydawać, że na Zachodzie ten typ mieszkalnictwa nie jest niczym nowym. W rzeczywistości jednak Adhoc będzie pierwszą spółdzielnią w całym Luksemburgu! Jak mówi sam założyciel, a równocześnie kurator wystawy, Claude Ballini, Luksemburg jest ojczyzną właścicieli. Występuje spory opór psychologiczny społeczeństwa wobec takiego typu mieszkalnictwa. Z tego powodu projekt ma charakter misyjny, w założeniu ma przetrzeć szlak i wywołać potrzebną dyskusję. Zaczęło się w 2014 roku, kiedy szóstka entuzjastów postanowiła działać – teraz to już 22 różne osoby, którym udało się znaleźć ziemię pod długoterminową dzierżawę, plan finansowania i odpowiednie rozwiązania prawne. To niezwykłe, jak wielkie znaczenie społeczne i polityczne ma dla Luksemburczyków ten projekt. W stolicy pieniądza i wielkiego biznesu, w kraju, w którym swoje siedziby mają największe międzynarodowe korporacje, zwyczajna dla nas spółdzielnia może stać się najlepszym lekarstwem na wyobcowanie społeczeństwa i dramatyczny brak perspektyw mieszkaniowych.

Opracowanie: Karolina Tatar

Fot. Platforma Adhoc

Fot. Platforma Adhoc

Fot. Platforma Adhoc

MACEDONIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Budynek komercyjny "Lumiks", Minasa Bakalceva i Mitko Hadzi-Pulji był pierwszym budynkiem prywatnego inwestora o współczesnym wyrazie, który mimo zapowiadanych nowych materiałów i innowacyjności nie przyniósł oczekiwanej zmiany w architekturze Macedonii po 2000 roku.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Upadek wcześniejszego socjalistycznego systemu, gdzie inwestor prywatny posiadał ograniczony kapitał.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Cechą charakterystyczną jest oscylacja między architekturą Europy Wschodniej a stylem międzynarodowym(nowoczesnym). Zawsze jednak z uwzględnieniem tradycji śródziemnomorskiej.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Brutalizm, we wszystkich przykładach. Skopje jest stolicą światowego brutalizmu, dzięki odbudowie po trzęsieniu ziemi w 1963 roku.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Nie mogę wskazać nic więcej poza tendencją do przywrócenia neoklasycyzmu.

"Brutalizm, we wszystkich przykładach. Skopje jest stolicą światowego brutalizmu, dzięki odbudowie po trzęsieniu ziemi w 1963 roku."

Stoyan Pavleski

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Nie ma takiej inicjatywy, którą mógłbym wskazać.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Bez fałszywej skromności byłoby to studio StoneDesign poprzez swoje pionierskie podejście, łamanie schematów, zastosowanie niekonwencjonalnych koncepcji projektowych, wpływ na pokolenia młodszych architektów oraz liczbę zrealizowanych projektów o różnych rozmiarach. Począwszy od prywatnych domów, apartamentów, budynków biurowych, skończywszy na obiektach użyteczności publicznej, takich jak Universal Hall w Skopje.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Wyłączając politykę, byłby to prywatny inwestor, który wciąż nie potrafi odejść od narracyjności i nie jest świadomy światowych trendów.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Holandię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Niestety, wciąż jest to pogodzenie pragnień inwestora z profesjonalnym osądem architekta.

STOYAN PAVLESKI

kraj	Republika Macedonii
zawód	architekt
miejsce pracy	StoneDesign

MACEDONIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Skopje

republika parlamentarna

25 333 km²

prawosławie

10,086 mln USD

6,5%

100%

20%

powodzie, trzęsienia ziemi

W 2001 roku Macedonia podpisała Umowę o Stabilizacji i Stowarzyszeniu (SAA), a od grudnia 2005 roku ma status kandydata na członka UE.

Fot. Darmon Richter, http://www.thebohemianblog.com

NO MAN'S LAND

Kurator wystawy podjął się próby analizy Skopje poprzez defragmentację i eksplorację miasta. Głównym tematem ekspozycji o nazwie „Ziemia niczyja" była przestrzeń pomiędzy strefami prywatną a publiczną. Autor zadawał pytania, na ile jesteśmy wolni w procesie użytkowania własności, gdzie przebiega granica i czy w ogóle istnieje. Pawilon Macedonii otrzymał formę tunelu, którego wewnętrzne ściany pokryto wygiętymi lustrami. W nich odbijały się modele ikonicznych budynków Skopje. Osoba przechodząca przez pawilon widziała ich zdeformowane odbicia. Zabieg ten według kuratora wystawy miał na celu zestawienie ikon architektury z ich subiektywnym odbiorem w krajobrazie miejskim.

Kurator: Stojan Pavleski

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
BRUT - BUNT

Skopje, po całkowitym zniszczeniu w wyniku trzęsienia ziemi w 1963 roku, zostało odbudowane w stylu brutalistycznym. Tę architekturę Macedończycy utożsamiają z wcześniejszym ustrojem, przez co nie cieszy się ich sympatią. W ciągu ostatnich 20 lat w kraju zapanował dość znaczny chaos przestrzenny. I choć ostatnio podjęto działania naprawcze, nie przynoszą one zamierzonych rezultatów. W 2010 roku premier Nikoła Gruewski zaproponował plan przebudowy stolicy w stylu neoklasycystycznym. Plan „Skopje 2014" zakłada przebudowę brutalistycznych obiektów, zaprojektowanych m.in. przez architektów takich jak Arata Izosaki oraz wzniesienie nowych gmachów, mostów i pomników nawiązujących do klasycyzmu. Inwestycja o ogromnej skali budzi kontrowersje zarówno w samej Macedonii, jak i na świecie. Społeczeństwo nie zgadza się z obecną polityką. W 2016 roku w trakcie trwania „kolorowej rewolucji" w sposób pokojowy wyrażono sprzeciw wobec nowej tożsamości kraju. Monumentalne pseudoklasycyzujące gmachy pomalowane zostały na tęczowe kolory. Dzięki dyskusjom wokół programu „Skopje 2014" stolica Macedonii stała się obiektem zainteresowania nie tylko architektów, ale też licznych turystów i międzynarodowych mediów. Również sami Macedończycy rozpoczęli ogólnonarodową debatę na temat tożsamości architektonicznej, wartości miejsc publicznych oraz spuścizny kulturowej.

Opracowanie: Dagmara Pasińska

Fot. Darmon Richter

Fot. Darmon Richter

NIEMCY

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Neues Museum w Berlinie, zrealizowane przez David Chipperfield Architects Berlin: rzuca nowe światło na patynę i zadrapania użytkowe architektury.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Zjednoczenie Niemiec w 1990 roku. Poza transformacją wschodniej części Niemiec w nowy kraj, przyniosło także ogromne zmiany dla całości kraju, który stworzył nowy Berlin.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Techniczne wyrafinowanie: energię, technologie fasadowe, technikę budowania, itd.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
The Elbphilharmonie Hamburg (realizacja Herzog de Meuron, Bazylea). Po latach sporów o koszta, piekno pojedynczego arcydzieła zaczyna powstawać. Już okazuje się być nowym symbolem Hamburga, chociaż nikt nie był jeszcze w środku. Po inauguracji okaże się niesamowitym sukcesem.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Po kilku finansowo nieudanych projektach (nowe lotnisko w Berlinie) władze prawdopodobnie wybrałyby jeden z projektów sprzed 2000 roku, na przykład nowa stacja Berlin Główny.

„Największym wyzwaniem dla architektury jest zaspokojenie zapotrzebowania na tanie mieszkania."

Peter Cachola Schmal

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Budynek przy ulicy Brunnenstrasse projektu Arna Brandlhubera. Pojawia się wszędzie jako nowy symbol zmiany Berlina.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Francis Kéré z Burkina Faso, pracujący w Berlinie. Jego różnorodna i wyjątkowa praca w Afryce jest niesamowicie inspirująca i pokazuje czystą, prawdziwie społeczną architekturę.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Scena berlińska, jej gracze. Około 50% najlepszych projektów budowanych w tym momencie w całym kraju jest projektu biur berlińskich.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Belgię. Powstała nowa, świeża scena, która odrzuciła holenderską dominację i jest sama w sobie rozpoznawalna.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Zaspokojenie zapotrzebowania na tanie mieszkania. Potrzebne są nowe pomysły w dużych ilościach, a społeczeństwo ignorowało to zapotrzebowanie przez bardzo długi czas.

PETER CACHOLA SCHMAL

kraj	Niemcy
zawód	kurator
miejsce pracy	DAM Deutsches Architekturmuseum, Frankfurt

NIEMCY
PODSTAWOWE DANE

Europa

Berlin

republika

357 021 km²

protestantyzm

3356,7 mln USD

11,3%

100%

20,6%

powodzie

W 2015 roku do Niemiec przybyło ponad 1 mln uchodźców.

Fot. Agnieszka Chromiec

MAKING HEIMAT. GERMANY, ARRIVAL COUNTRY

„Making Heimat" jest odpowiedzią na napływ ponad miliona uchodźców do Niemiec w 2015 roku. Wystawa składała się z trzech części. Pierwszą był katalog gotowych lub powstających domów dla uchodźców stworzony przez Deutsches Architekturmuseum (DAM). Druga skupiała się na poszukiwaniu warunków, które powinny zaistnieć , aby w niemieckich zaś trzecią oparto na historiach, które przełamywały stereotypy na temat uchodźców i ukazywały niemieckie społeczeństwo jako wielokulturowe. Zastosowano także rozwiązania formalne, wzmacniające ideowy przekaz pawilonu – symboliczne otwarcie budynku poprzez wybicie otworów w ścianach.

Kurator: Oliver Elser

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
ARCHITEKTURA FRANCISA KÉRÉ

Diébédo Francis Kéré pochodzi z Burkina Faso. Był jedynym dzieckiem w rodzinie, które poszło do szkoły. Z czasem otrzymał stypendium pozwalające na studia architektoniczne w Berlinie. Ponieważ jego edukację przez cały czas wspierała lokalna społeczność, postanowił wrócić i przekazać jej swoją wiedzę, przyczyniając się do polepszenia jakości życia. W 1998 roku, jeszcze jako student, założył Kéré Foundation. Zaczął też zbierać pieniądze na zbudowanie szkoły w swojej rodzinnej wiosce, Gando. Ponad wszystko miał pragnienie powrócić do swoich korzeni i tam wykorzystywać zdobytą wiedzę. Jako architekt opracował innowacyjne techniki budowy, łącząc tradycyjną technologię i materiały Burkinabé z nowoczesnymi metodami inżynierii. Wykorzystuje glinę do tworzenia cegieł. Francis Kéré pracuje z lokalną społecznością, swoją rodziną i przyjaciółmi, którzy pomagali w budowaniu szkoły podstawowej, oddanej do uzytku w 2001 roku. W swojej rodzinnej wiosce był zaangażowany także w budowę biblioteki, rozbudowę szkoły, mieszkania dla nauczycieli, Songtaaba Women's Center, Atelier – placówkę badawczą zajmującą się zrównoważonymi metodami budowy. Marzeniem Kérégo było przekazanie wiedzy i umiejętności swoim rodakom, aby kiedy jego czas minie, społeczność mogła być samowystarczalna. Udało mu się przeszkolić lokalnych rzemieślników, budowniczych, którzy mogą zarabiać na swoje rodziny dzięki nabytym umiejętnościom.

Opracowanie: Agnieszka Chromiec

Fot. GandolT / Creative Commons, licencja CC by 3.0

Fot. Schulbausteine / Creative Commons, licencja CC by 3.0

NORWEGIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Opera w Oslo autorstwa Snøhetty. Jej dach to wielki publiczny plac, dostepny dla wszystkich mieszkańców. Miejsce symbolizujące socjal-demokratyczną Norwegię.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Międzynarodowe uznanie dla małych, skromnych projektów powstających dzisiaj w Norwegii.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Pokora i uszanowanie kontekstu oraz natury.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Z gmachu opery w Oslo.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Narodowymi Szlakami Turystycznymi, operą w Oslo i skocznią narciarską w Holmenkollen.

„Pokora i uszanowanie kontekstu oraz natury."

Casper Mork Ulnes

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Powinno nią być prefabrykowane masowe budownictwo, ale niestety nie jest. Technologia już istnieje, ale brakuje niestety inicjatywy ze strony inwestorów prywatnych i sektora publicznego.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Małe pracownie realizujące wysokiej jakości architekturę za skromne budżety.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Internet.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Japonię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Odzyskanie kontroli nad procesem konstrukcyjnym, walka ze środowiskiem deweloperów mieszkaniowych oraz produkcja lepszej jakości mieszkalnictwa.

CASPER MORK ULNES

kraj	Oslo, Norwegia / San Francisco, USA
zawód	architekt
miejsce pracy	Mork Ulness Architects

NORWEGIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Oslo

republika

324 220 km²

luteranizm

389,4 mln USD

9,7%

100%

58%

trzęsienia ziemi, susze

Ponad 98% energii elektrycznej wytwarzanej w Norwegii pochodzi z ekologicznych źródeł.

Fot. Przemysław Chimczak

IN THERAPY-NORDIC COUNTRIES FACE TO FACE

Pawilon nordycki, podobnie jak w tym roku Dania, postawił na przegląd architektury powstającej w ostatnich latach w Finlandii, Norwegii i Szwecji. Całe zestawienie potraktowane zostało jednak wyjątkowo - na środku pawilonu została zbudowana „piramida potrzeb" Abrahama Maslowa, która w ciekawy sposób doprowadziła do hierarchizacji prezentowanych projektów. Wszystkie pracownie, które zrealizowały projekty w krajach nordyckich w latach 2008-2016 mogły zgłaszać swoje projekty na wystawę, przyporządkowując je od razu do jednej z trzech kategorii: potrzeb podstawowych (architektury będącej odpowiedzią na podstawowe potrzeby społeczeństwa), przynależności (architektury sprzyjającej budowaniu społeczeństwa) oraz identyfikacji (architektury budującej tożsamość kraju bądź narodu).

Kuratorzy: David Basulto

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
NARODOWE SZLAKI TURYSTYCZNE

Narodowe Szlaki Turystyczne to próba połączenia przyrody, architektury i wzornictwa w celu stworzenia czegoś jeszcze wspanialszego - norweskiego udanego przedsięwzięcia. 18 szlaków krajobrazowych znajduje się w zachodniej, środkowej i północnej części kraju, wzdłuż wybrzeży i łańcuchów górskich. Ich łączna długość wynosi 1850 kilometrów, a realizacja projektu trwała około dwudziestu lat. „Autostrady z pięknymi widokami można znaleźć na całym świecie. Co w takim razie czyni norweski projekt połączenia architektury i sztuki wyjątkowym? To proste — nikt na świecie nie zrobił jeszcze tego samego", mówi Per Ritzler, przedstawiciel zarządu norweskich dróg publicznych. W ramach programu nawiązano współpracę z ponad 50 architektami, projektantami krajobrazu, designerami i artystami, prosząc ich o zaprojektowanie jednej instalacji wzdłuż wybranej drogi. Program adresowany był ponadto głównie do architektów pochodzenia norweskiego, co stworzyło doskonałą okazję do promocji młodych projektantów, nie mających nigdy wcześniej szansy działać na tak dużą skalę. Czasami były to punkty widokowe, innym razem schroniska bądź skomplikowane struktury wykorzystujące rzeźbę terenu. Wszystkie je łączy jednak jedna wspólna cecha- mają za zadanie uwypuklać piękno natury, a nie z nią konkurować.

Opracowanie: Przemysław Chimczak

Fot. Ernst Vikne / Creative Commons, licencja CC by 2.0

Fot. Svein-Magne Tunli - tunliweb.no / Creative Commons, licencja CC by 3.0

POLSKA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Nie uważam, że jeden obiekt może wiele zmienić. Wierzę jednak, że zmianę może przynieść rozwój całego kompleksu, którego częścią jest budynek. Dobrym przykładem może być Garnizon, inwestycja znajdująca się w Gdańsku. Prywatny inwestor postanowił nie budować kolejnego ogromnego, zamkniętego osiedla. Zamiast tego otworzył dzielnicę, zapewniając wszystkim różnorodną infrastrukturę miejską. Być może nie brzmi to imponująco, ale w polskich warunkach to zupełnie nowa sytuacja i przykład dla innych miast.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Być może zabrzmi to okrutnie, ale największy wpływ na architekturę mają wojny. Zniszczenie niosą za sobą ogromną potrzebę budowy i szansę na wprowadzenie nowych rozwiązań w większej skali.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Trudno wychwycić cechy narodowe w obecnym, zglobalizowanym świecie. Jeżeli muszę coś wybrać, to może samych architektów? Jest wiele obiecujących, małych pracowni, które nie boją się używać swojego własnego architektonicznego języka. Jednak nie potrafię powiedzieć, że taka sytuacja ma miejsce tylko w Polsce.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Niezwykle trudno jest wypowiedzieć się za całe społeczeństwo. Edukacja architektoniczna jest ciągle na niskim poziomie, więc wybór społeczeństwa będzie zupełnie inny niż architektów. Podejrzewam, że wiele osób wskazałoby obiekt bardzo znany, taki jak Stadion Narodowy, lub z okładek magazynów, np. wieżowiec Libeskinda.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Ponownie, trudno mi wypowiadać się za władze. Na ten moment Polska jest silnie rekalmowana za granicą przez jej historyczne atrakcje, a nie przez współczesną architekturę. Z drugiej strony niektórzy włodarze miast zaczynają dostrzegać potencjał architektury, czego przykładem może być Filharmonia w Szczecinie i Teatr Szekspirowski w Gdańsku.

„Architektoniczny sukces powinni oceniać jej użytkownicy."

Dominika Janicka

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Rozkładane, tymczasowe obiekty zlokalizowane wzdłuż Wisły, zbudowane przez mieszkańców lub drobnych przedsiębiorców. Ich sukces pokazał ogromny potencjał tego terenu, sprawiając, że władze miasta zaczęły wykonywać pierwsze kroki, aby przywrócić rzekę miastu.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Studio JEMS, ponieważ bardzo dobrze radzą sobie z zagadnieniem poruszonym w pytaniu 10.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Architektura liczy się tylko wtedy, gdy jest budowana, a nie pozostaje na papierze. Z tego powodu największy wpływ na architekturę ma ekonomia i sytuacja społeczna.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Architektura — (właściwie całe otoczenie, którego częścią jest architektura) kształtuje i ma bezpośredni wpływ na jakość życia. Architektoniczny sukces oceniają użytkownicy, więc kraje o największej liczbie „szczesliwych mieszkańców". Najczęściej tego typu rankingi wygrywają Dania i inne kraje skandynawskie.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Równowaga pomiędzy szybkim spełnianiem oczekiwań inwestora, zarabianiem odpowiedniej ilości pieniędzy oraz projektowaniem.

DOMINIKA JANICKA

kraj	Polska
zawód	projektantka, szefowa Pracowni Przestrzeni Publicznej w Instytucie Designu w Kielcach
miejsce pracy	Kielce

POLSKA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Warszawa

republika parlamentarna

312 679 km^2

katolicyzm

474,478 mln USD

6,3%

100%

11,8%

powodzie, pożary

Lasy pokrywają ponad 30% powierzchni kraju, co daje Polsce 4. miejsce w Europie w rankingu najbardziej zalesionych krajów.

Fot. Grzegorz Krzemień

FAIR BUILDING

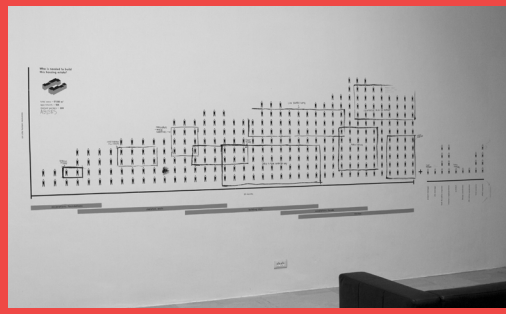
Wystawa poruszała temat etyki w budownictwie. Zwracała uwagę na to, że w przypadku realizacji najczęściej mówi się o architektach i inwestorach, a zapomina o tych, którzy dany obiekt budują, czyli budowlańcach. A to oni spędzają najwięcej czasu na placu budowy, nierzadko ryzykując swoim zdrowiem, a nawet życiem. Pawilon podzielony został na dwie części: pierwszą zaaranżowaną jako plac budowy, gdzie pośród lasu rusztowań mogliśmy poznać pięć historii z placów budowy. Narratorzy opowiadali o niebezpieczeństwach, a także przedstawiali autentyczne historie, w których robotnicy ulegli wypadkowi. Druga część pozwalała zapoznać się ze statystyką, ile osób pracuje przy typowej inwestycji mieszkaniowej na poszczególnych etapach budowy.

Kurator: Dominika Janicka

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
SUKCES WSPÓŁPRACY NA PRZYKŁADZIE NOWYCH ŻERNIK WE WROCŁAWIU

Jednym z najczęściej wskazywanych problemów polskiego budownictwa jest brak współpracy między inwestorem a architektem. Pierwsza strona dąży do maksymalizacji zysków z każdego metra kwadratowego, podczas gdy druga stara się jak najlepiej zorganizować przestrzeń.
Nowe Żerniki we Wrocławiu stanowią pierwszy w Polsce przykład współpracy między władzami miasta, architektami i inwestorami, dzięki której powstanie osiedle dla 7500 mieszkańców. Idea była prosta: stworzyć dobrze zaprojektowaną i funkcjonującą przestrzeń, która będzie jednocześnie atrakcyjna dla inwestorów. Aby to osiągnąć, powstała umowa, w której ramach każda ze stron przygotowuje swoją część prac. Na początku architekci opracowali projekt urbanistyczny całego obszaru. Władze miasta zobowiązały się do uzbrojenia terenów w odpowiednią infrastrukturę techniczną i społeczną (szkoły, przedszkola, obiekty kultury). Inwestorzy, z których zdjęto część obowiązków, chętniej zgadzali się na ustalenia planu miejscowego, nie wyciskając z działki maksymalnej powierzchni użytkowej i podnosząc jakość architektury (m.in. poprzez stosowanie lepszych materiałów). Tak, działka po działce, powstaje nowe osiedle Wrocławia. W ten sposób być może uda się powstrzymać chaotycznie rozrastające się miasta w Polsce, a dzięki wystawie „Fair Building", może uda się również podnieść bezpieczeństwo na placach budowy.

Opracowanie: Grzegorz Krzemień

Fot. Grzegorz Krzemień

Il. Biuro Nowe Żerniki.

PORTUGALIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Torres Amoreiras, kompleks budynków w Lizbonie. Zaprojektowany przez Tomása Taveira i wybudowany w latach osiemdziesiątych, XX wieku. W skład tego postmodernistycznego założenia wchodzą trzy wieże biurowe, zabudowa mieszkaniowa, centrum handlowe. Kształt kompleksu, który szybko stał się landmarkiem, opiera się na chełmach średniowiecznych żołnierzy. Dzięki temu projektowi, Taveira zdobył najważniejszą nagrodę architektoniczną w Portugalii - Valmor Prize.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Międzynarodowa Wystawa EXPO w 1998 roku, która odbyła się w Lizbonie. Tereny wystawowe zlokalizowano przy wschodniej granicy miasta, zaraz przy rzece Tagus. Wpłynęło to w ogromnym stopniu na architekturę oraz przyczyniło się do rewitalizacji tego terenu.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Jesteśmy świadkami w Portugalii innowacyjnego zjawiska w kontekście współczesnej portugalskiej architektury, która przeciwstawia się konserwatyzmowi. Pomimo pewnej nieśmiałości celem jest zbudowanie zrównoważonego środowiska z użyciem odpowiednich materiałów, techniki oraz prawidłowej idei.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Klasztor Hieronimitów zbudowany w XVI wieku. Jest zlokalizowany w Belem, które należy do Lizbony. Od roku 2016 ma status narodowego Panteonu. Budynek reprezentuje schyłek manuelińskiej architektury. Od roku 1983 znajduje się na Liście światowego dziedzictwa UNESCO.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Wystawa EXPO jako udany przykład zbalansowanej rewitalizacji.

> Największym wyzwaniem dla architekta, jest zdolność do pracy na globalną skalę, nie tracąc przy tym autentyczności i kreatywności.
>
> Carlos Moura-Carvalho

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Alte de Lisboa. Projekt rozpoczął się w 1984 roku, w wyniku zawiązania partnerstwa publiczno-prywatnego pomiędzy miastem Lizbona a spółką zarządzającą Alte de Lisboa. W 1998 roku projekt został zatwierdzony High Urbanization Plan Lumiar. Przeniesienie populacji starych kwartałów substandardowych mieszkań rozpoczęło się w 1993 roku w ramach Special Rehousing Programme, a zakończyło się w 2007 roku. Osiedla mieszkaniowe są teraz zarządzane przez spółkę komunalną Gebalis, CML.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Álvaro Siza Vieira, którego budynki były kamieniami milowymi w architekturze na całym świecie, wpływały na architektów wielu pokoleń. Za najlepsze przykłady uchodzą: Tide Pools, Serralves Museum, kościół Marco de Canaveses oraz niedawne Muzeum Fundacji Iberê Camarga, gdzie Álvaro Siza powraca do swoich inspiracji — architektury Le Corbusiera.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Trudno mi powiedzieć.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Niemcy.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Zdolność do pracy na globalną skalę, nie tracąc przy tym autentyczności i kreatywności.

CARLOS MOURA-CARVALHO

kraj	Portugalia
zawód	profesor uniwesytecki, architekt
miejsce pracy	Gabinete de Estratégia, Planeamento e Avaliacao Culturais

PORTUGALIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Lizbona

demokracja przedstawicielska

92 391 km^2

katolicyzm

198,291 mln USD

9,5%

100%

25,6%

pożary, susze

Na 10 milionów mieszkańców przypada milion pustostanów.

Fot. Michał Wasielewski

NEIGHBOURHOOD - WHERE ÁLVARO MEETS ALDO

Jako odpowiedź na temat tegorocznego biennale Portugalia zaprezentowała pawilon ściśle związany z miejscem. Wystawa znajdowała się w centrum założenia Campo di Marte, autorstwa Álvaro Sizy, na wyspie Giudecca. Przedstawiała historie czterech osiedli socjalnych zaprojektowanych przez Álvara Sizę na wspomnianej wyspie, w Berlinie, Hadze oraz w Porto. Poszczególne zespoły zaprezentowane były za pomocą makiet oraz dwóch filmów, które opowiadały historię procesu projektowego oraz wizytę Álvara Sizy na tych osiedlach na początku 2016 roku. Porównanie tych dwóch filmów ukazuje pełną ewolucję założeń. Na ekspozycji przedstawiono również historię przyjaźni Álvara Sizy i Alda Rossiego, bez której prawdopodobnie część projektów nie powstałaby w obecnym kształcie.

Kuratorzy: Roberto Cremascoli, Nuno Grande

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE

WZOROWA PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE PROJEKTOWYM

Fot. Materiały prasowe pawilonu portugalskiego

Álvaro Siza przez wielu uznawany jest za pierwszego stararchitekta, lecz co ważniejsze – również za architekta partycypacji. SAAL był projektem przełomowym dla całej Europy. Po rewolucji w Portugalii zmagano się z problemem mieszkaniowym, który udało się rozwiązać, budując osiedla zaprojektowane przez brygady złożone z architektów, mieszkańców, konstruktorów, prawników, studentów. Często brygady te pracowały na zasadzie wolontariatu. Jednym z ważniejszych projektów powstałych w ramach przedsięwzięcia było osiedle Bouça w Porto. SAAL dało podwaliny partycypacji społecznej. Zaraz po pracy w ramach SAAL Alvaro Siza był zapraszany do konkursów w całej Europie, znaczące były projekty w Berlinie oraz w Hadze. W Niemczech, dokładnie w dzielnicy Kreuzberg, Siza zmierzył się z narastającym problemem mniejszości tureckiej. W Holandii zaś proces partycypacji rozpoczął od zbudowania makiety budynku w skali 1:1. Przyszli mieszkańcy mogli skorzystać z przestrzeni, w której mieli spędzić życie. Alvaro Siza wspomina o wielu zmianach, które nastąpiły po tym eksperymencie. Za jedną z ciekawszych uważa dostosowanie pomieszczeń dla rodzin muzułmańskich, gdzie wykorzystał system podwójnych ścian, dzięki którym wchodzący goście nie widzą mieszkających tam kobiet. Jest 2016 rok, Alvaro Siza odwiedził wspomniane osiedla, by doświadczyć zmian, które nastąpiły na przestrzeni 30 lat. Spotkał tam zarówno pierwszych mieszkańców, jak i nowych, którzy specjalnie wybrali dane osiedle. Pozwala to stwierdzić, że eksperyment przeprowadzony przez Sizę działa, że jego architektura jest ponadczasowa. Kto wie, czy wizyty na początku roku nie były następnym elementem partycypacji społecznej lub zalążkiem nowego projektu...

Opracowanie: Michał Wasielewski

RUMUNIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

W rumuńskiej rzeczywistości najbardziej przełomowa jest normalność. To powinno się zmienić, to punkt odniesienia. Jednak ponownie to normalność stała się równowartością luksusu.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Jak na razie konkursy.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Nic szczególnego. Podobnie jak w innych krajach byłego bloku sowieckiego rzeczywistość jest ciągle eklektyczna.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

„Dom Ludu", zbudowany przez reżim komunistyczny, niestety. Architekci nienawidzą go przez historię, a mieszkańcy Bukaresztu kochają ponieważ jest duży. Prawie tak wielki jak Pentagon.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Nie znam takich przykładów.

„W rumuńskiej rzeczywistości najbardziej przełomowa jest normalność. Co powinno się zmienić to punkt odniesienia. Jednak ponownie to normalność stała się równowartością luksusu."

Tiberiu Bucșa

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Uważam, że ciągle jesteśmy na etapie, w którym to drogie inwestycje są udane, niestety.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Florian i Iulia Stanciu za stworzenie „nowej fali" wspaniałych architektów i za ciekawe eksperymenty.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Magazyny, od najgorszych do najlepszych. Również gust inwestora.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Żaden.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Przyzwoitość, samokrytyka, etyka.

TIBERIU BUCȘA

kraj	Rumunia
zawód	architekt
miejsce pracy	Studio Kim Bucsa Diaconu

RUMUNIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Bukareszt

republika

237 500 km²

prawosławie

177,954 mln USD

5,6%

100%

21,7%

powodzie, trzęsienia ziemi

Rumunia posiada najszczęśliwszy cmentarz. Wszystko dzięki lokalnemu cieśli Stanowi Ionowi Patrasowi, który tworzy kolorowe, drewniane krzyże.

Fot. Grzegorz Krzemień

SELFIE AUTOMATON

Prezentacja Rumunii zachęcała do refleksji nad relacjami, z jakimi mamy do czynienia w naszym życiu. Wystawa znajdująca się w pawilonie rumuńskim oraz w Nowej Galerii Rumuńskiego Instytutu Kultury składała się z siedmiu mechanicznych automatów, które tworzyły 42 drewniane marionetki. Przy każdej instalacji znajdowało się specjalne pokrętło, dzięki któremu można było wprawić figurki w ruch. Od odwiedzającego zależało, czy drewniana marionetka będzie jadła, czy na przykład uderzała dłonią lub głową o blat stołu. I tu pojawia się pytanie: czy będąc takim animatorem, czymkolwiek różnimy się od tych figurek? Bo teoretycznie to obserwator wprawia je w ruch, jednak robi to w sposób z góry określony i nie jest w stanie wpłynąć na działanie całego urządzenia, poza uruchomieniem go.

Kurator: Tiberiu Bucșa

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE ŚWIADOMOŚĆ JAKO KLUCZ DO SUKCESU

Sukces w tej historii nie jest tak oczywisty, bo zależy głównie od nas samych. Często nie jesteśmy świadomi otaczających zależności i tego, jak nasze decyzje wpływają na innych.
Wiele krajów postkomunistycznych ciągle zmaga się z problemem tożsamości. Często dotyczy on również przestrzeni publicznych pozostawionych w spadku po Związku Radzieckim. Do tego aspektu nawiązywała wystawa w pawilonie rumuńskim, przedstawiając każdego z nas jako część systemu, która nie ma wiele do powiedzenia. Kuratorzy zwracali jednocześnie uwagę, że w Rumunii coraz częściej pojawiają się inicjatywy pomagające przywrócić tożsamość miejscom, a przez to ich użytkownikom. Przykładem może być projekt „Interconnection" wykonany przez grupę Limelight. Instalacja polegała na wyświetlaniu psychodelicznych wzorów i obrazów na budynku parlamentu w Bukareszcie. Obiekt ten, nazwany Domem Ludu, przez lata funkcjonował jako ucieleśnienie reżimu Nicolae Ceaușescu, będąc jednym z największych budynków na świecie. Coś, co kiedyś było jednoznacznie kojarzone ze zbrodniami, zyskało nową, przyjaźniejszą, czasami nawet szyderczą „skórę". Projekt pokazał, że mieszkańcy mogą teraz na nowo kreować przestrzeń, która ich otacza.
Gdzie w tym jest udane przedsięwzięcie? Rozwija się niezależnie w każdej z tych osób, którzy zaczynają uświadamiać sobie, jak wiele może od nich zależeć. Ta świadomość, że jednak można wyjść ze z góry narzuconego cyklu staje się pierwszym sukcesem na nowej drodze.

Opracowanie: Grzegorz Krzemień

Fot. Grzegorz Krzemień

Fot. Grzegorz Krzemień

SERBIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Mieszkania socjalne Araveny w Chile. To odpowiedzialna architektura, która z powodzeniem rozwiązuje zadany problem. Świetna, mądra, piękna, zmieniła podejście architektów do prawdziwych problemów społecznych.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Współczesne prace architektów takich jak Jean Nouvel, Hertzog&De meuron, Kazuyo Sejima, Alejandro Aravena, Renzo Piano...

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Brak niepodległości i wolności twórczej praktykujących architektów.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Wieża telewizyjna w Belgradzie. Po zdemolowaniu przez bombowce NATO ludzie stworzyli jej replikę. Jest to symbol Belgradu, serbskich budowniczych, doskonałości estetyki budowlanej.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Jednostką mieszkalno-usługową na wodzie w Belgradzie i nowym mostem nad rzeką Savą. Uważają, że te obiekty to symbole współczesności, dobrych inwestycji oraz architektonicznego kunsztu. Tak naprawdę są one niestety od tego bardzo dalekie.

> Brak niepodległości i wolności twórczej praktykujących architektów.
>
> Zoran Lazović

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Nie istnieje.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Mihailo Čanak i Ivan Petrović, Milosav Mitic, Leonid Lenarčič. Podejście społeczne i doskonała estetyka w postaci pierwszej jednostki mieszkalnej w Nowym Belgradzie.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Bieda, brak kulturowości, polityczna arogancja i wysoka korupcja.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Hiszpanię, Francję, Holandię, Danię, Finlandię... za demokrację w architekturze i zorientowanie na użytkownika. Są również świetni w małych skalach, przywiązują dużą wagę do przestrzeni publicznych i są otwarci na młodych architektów.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Po raz kolejny, wyjście naprzeciw użytkownikowi, środowisku i prawdziwym potrzebom ludzkim. Zaprzestanie używania architektury jedynie w celach finansowych.

ZORAN LAZOVIĆ

kraj	Serbia
zawód	profesor uniwersytecki, architekt
miejsce pracy	Wydział Architektury w Belgradzie

SERBIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Belgrad

republika konstytucyjna

77 474 km^2

prawosławie

36,513 mln USD

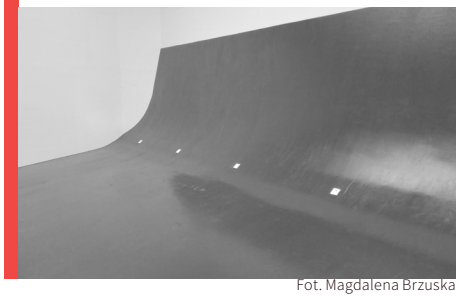
10,4%

100%

19,6%

trzęsienia ziemi, powodzie

Cerkiew św. Sawy w Belgradzie jest jedną z najstarszych cerkwi prawosławnych na świecie.

Fot. Magdalena Brzuska

HEROIC: FREE SHIPPING

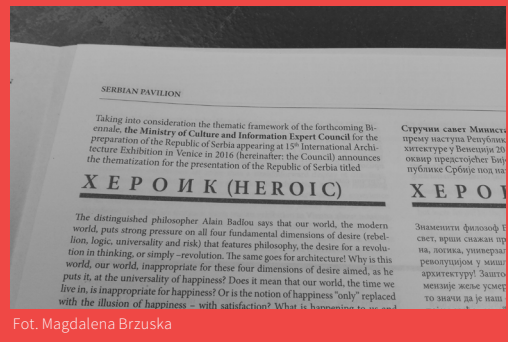
Pawilon serbski stanowił metaforę problemu, przed jakim stają zwykle młodzi architekci. Jest nim brak płatnych miejsc pracy. Na wejściu znajdował się stos podań o pracę. Niezależnie od kwalifikacji wszystkie zostają odrzucone. Minimalistycznie zaaranżowaną przestrzeń głównej sali wypełniała niebieska struktura, która miała prawdopodobnie nawiązywać do błękitnego, rozbujanego oceanu, spływająca ze ścian pawilonu ku rynnie prowadzącej donikąd. Jednolita struktura przerywana była gniazdkami, dzięki którym odwiedzający mogli doładować swoje narzędzia pracy. W tle słychać było natomiast stukot komputerowych klawiatur, pracę myszek i innej maszynerii biurowej.

Komisarz: Ivan Raskovic

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
HEROIZM MŁODYCH ARCHITEKTÓW

Pierwszym problemem, jaki staje na drodze do sukcesu młodym architektom w Serbii, jest brak miejsc pracy. Jego sednem nie jest jednak brak biur architektonicznych czy mała liczba nowych inwestycji. Kończący uczelnie studenci absolutnie nie odbiegają też poziomem od absolwentów innych architektonicznych szkół w Europie. Niestety, większość ofert pracy dla młodych serbskich architektów to propozycje zwykle bezpłatnego stażu. Młodzi architekci stają więc przed wyborem – pozostać w kraju i podjąć heroiczną walkę o godne zatrudnienie, czy opuścić Serbię i szukać spełnienia zawodowego poza jej granicami. Na szczęście dla serbskiej architektury większość decyduje się na pozostanie w kraju i przyczynianie się do rozwoju narodowego dziedzictwa, przedkładając patriotyzm ponad stabilność finansową.

Opracowanie: Magdalena Brzuska

SERBIAN PAVILION

Taking into consideration the thematic framework of the forthcoming Biennale, **the Ministry of Culture and Information Expert Council** for the preparation of the Republic of Serbia appearing at 15th International Architecture Exhibition in Venice in 2016 (hereinafter: the Council) announces the thematization for the presentation of the Republic of Serbia titled

ХЕРОИК (HEROIC)

The distinguished philosopher Alain Badiou says that our world, the modern world, puts strong pressure on all four fundamental dimensions of desire (rebellion, logic, universality and risk) that features philosophy, the desire for a revolution in thinking, or simply –revolution. The same goes for architecture! Why is this world, our world, inappropriate for these four dimensions of desire aimed, as he puts it, at the universality of happiness? Does it mean that our world, the time we live in, is inappropriate for happiness? Or is the notion of happiness "only" replaced with the illusion of happiness – with satisfaction? What is happening to us and

Fot. Magdalena Brzuska

Fot.Magdalena Brzuska

SŁOWACJA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

W Słowacji nie ma budynków wybudowanych po 2000 roku, które same w sobie lub w kontekście całego kraju mogły by uchodzić za przełomowe, wzorcowe, wpływające na współczesną architekturę. Dominują prywatne inicjatywy i to w tych kategoriach powstało kilka znaczących budynków w ciągu ostatnich 15 lat, jednak nie poszerzyły one horyzontów architektury Europy Centralnej.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Koszyce jako Europejska Stolica Kultury 2013. Z szczególnym znaczeniem regionalizmu i metod konstrukcyjnych ukierunkowanych na odrodzenie kultury i przestrzeni publicznej.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Wyjątkowym zjawiskiem we współczesnej Słowacji jest głównie teoria architektury XX. wieku, która jest reprezentowana przez Instytut Budownictwa i Architektury na Słowackiej Akademii Nauk. Twórczość Instytutu i jego przedstawicieli tworzy historię architektury, przedstawiając jej protagonistów na europejskim poziomie, ze zbalansowanym i krytycznym podejściem, niezbędną erudycją i pasją. Negatywnym zjawiskiem jest bardzo mała liczba konkursów architektonicznych oraz projektów zlecanych przez władze lub przez nią współfinansowanych.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Znalezienie pozytywnego czynnika dotyczącego obiektu, struktury lub założenia urbanistycznego zrealizowanego w XXI. wieku, z którego całe społeczeństwo byłoby dumne, jest niemożliwe. Przewrotnie, niektóre prace architektoniczne mogą wzbudzać lokalny entuzjazm i dumę w pozytywnym znaczeniu lokalnego patriotyzmu.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Jeżeli poprzez „władzę" rozumiemy politycznych przedstawicieli, lokalnych włodarzy i osoby wybierane przez obywateli, to niestety mają oni tendencję do „chwalenia się". Najczęściej opowiadają o narodowo-ekonomicznych rozwiązaniach infrastrukturalnych lub przemysłowych – w szczególności inwestycjach drogowych (autostrady, tunele, mosty), hale montażowe itp. Jako przykład architektury godnej pochwalenia może być budynek Banku Narodowego Słowacji w Bratysławie (AABKPŠ). Bardziej profesjonalna odpowiedź mierzy się z problemem poruszonym w pytaniu 4.

„Największym wyzwaniem dla architektury jest opór przeciwko trendom. Bycie sobą. Bycie świadomymi swojej prawdy."

Denis Haberland

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Obiekty o konstrukcji drewnianej uzupełnianej słomą i gliną realizowane w różnej konfiguracji i ekspresyjności. Używane przez małą grupę ekologów, indywidualistów i entuzjastów (Michal Sládek, Bjorn Kierulf, Boris Hochel, architekti BKPŠ) jako własne domy lub wsparcie dla konkretnych grup społecznych (np. Romów). Czy zawsze tego typu projekty są niskobudżetowe — nie wiem.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Architekti BKPŠ (Martin Kus i Pavel Paňák). Prezentują ogromną różnorodność projektów, od założeń urbanistycznych poprzez projekty użyteczności publicznej i mieszkaniowej, rewitalizacje, kończąc na małych formach. Mają również ogromną chęć do publikowania swoich projektów i wizji architektonicznych, mierząc się z debatami publicznymi, które na Słowacji nie są częste.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Po obaleniu reżimu w 1989 roku raczej mogę wymienić negatywne aspekty wpływające na architekturę. W pierwszej kolejności niskie finansowanie inwestycji z pieniędzy publicznych. Następnie brak konkursów architektonicznych, a jeżeli już jakieś są, to na niskim poziomie. Słabe finansowanie nie pozwala na innowacyjne podejście do projektów, materiałów i ducha miejsca. Wioski i miasta mierzą się z problemem braku profesjonalistów, którzy mogliby zapewnić bardziej nowatorskie strategie rozwojowe.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Polskę, Słowenię, Hiszpanię, Holandię i wszystkie te kraje, w których dąży się do poprawy sytuacji architektury i środowiska poprzez dumę narodową i transparentne społeczeństwo obywatelskie, broniące się przed korupcją i klientelizmem.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Oparcie się negatywnym trendom. Bycie sobą. Bycie świadomym swojej prawdy (ucząc przyszłych użytkowników nowej architektury). Podążanie za trendami, ale nie uleganie im. Odnoszenie się do rodzimych wzorców, lokalnych sposobów konstrukcji, materiałów i skali. Obserwowanie i szanowanie siły, trwałości i ekologii konstrukcji. Znakiem jakości struktury jest ograniczenie zmian w konstrukcji i elewacji do minimum, dzięki dobremu projektowi przygotowanemu na wstępnych etapach. Przerwanie monopolu miast — musimy także podjąć działanie na wsi, aby zachować balans.

DENIS HABERLAND

kraj	Słowacja
zawód	kurator zbiorów architektury
miejsce pracy	Slovak National Gallery

SŁOWACJA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Bratysława

republika

48 845 km²

katolicyzm

86,582 mln USD

8,1%

100%

10,5%

powodzie

Bratysława jest jedyną stolicą, która sąsiaduje z dwoma krajami: Węgrami i Austrią.

Fot. Karolina Tatar

THE CARE FOR ARCHITECTURE: ASKING THE ARCHÉ OF ARCHITECTURE TO DANCE

Wystawa opowiadała o losie postsowieckiej architektury na podstawie historii jednego budynku – Słowackiej Galerii Narodowej w Bratysławie.

Projekt autorstwa Vladimíra Dedečeka powstał w 1960 roku, a jego historia, jego wpływ na życie autora i innych architektów, którzy się z nim zetknęli, jest prawdziwie przejmująca. Przedstawiono różne opinie i punkty widzenia. Jedni koniecznie chcą się tego budynku pozbyć, inni zażarcie go bronią. Zogniskowanie narracji na tym jednym, bardzo charakterystycznym przykładzie idealnie pokazało całą złożoność problemu, który jest przecież aktualny we wszystkich krajach postsowieckich.

Kuratorzy: Petr Hájek, Ján Studený, Marián Zervan, Monika Mitášová, Vit Halada, Marián Zervan, Benjamín Brádnansky, The Academy of Fine arts and Design in Bratislava, Trnava University

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
PRZYWRÓCONA GODNOŚĆ

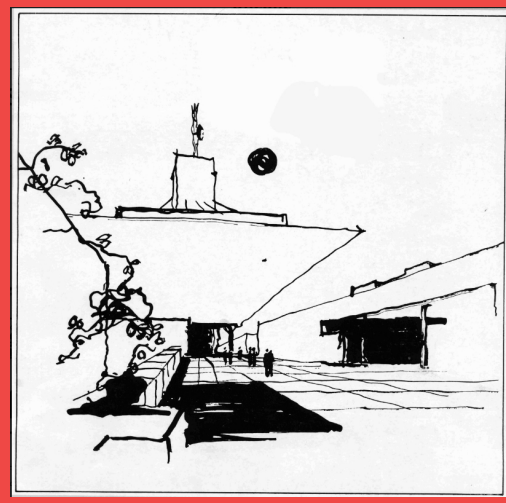
W Bratysławie przy Słowackiej Akademii Nauk z powodzeniem działa Instytut Budownictwa i Architektury, zajmując się między innymi opracowywaniem, katalogowaniem i ochroną najlepszych przykładów rodzimej architektury postsowieckiej. Pracujący tam badacze przedstawiają przykłady modernizmu jako dziedzictwa kulturowego, o które trzeba dbać. Ważne jest, że nie są to jedynie próby przekonywania przeciwników do szacunku i tolerancji dla tej architektury. Grupa przeprowadza ewaluację tego, w jakim stanie jest budynek, co w nim działa, a co wręcz przeciwnie, i jak w danych warunkach można go przywrócić do świetności lub też zmienić na tyle, by poradził sobie w XXI wieku. Wychodzą z propozycjami i pomysłami na nowe życie dla obiektów, które dla wielu są jedynie źródłem problemów.

Powstała również strona internetowa: www.register.ustarch.sav.sk, gdzie zebrane są wszystkie najważniejsze przykłady słowackiego modernizmu wraz z opisami i bogatą dokumentacją fotograficzną czy rysunkową. Tak wyjątkowa, internetowa baza, dostępna dla każdego, przyczynia się do popularyzacji tej dość specyficznej architektury, która przecież na poziomie artystycznym nie ustępuje zachodnim realizacjom z tego samego okresu. Coraz więcej Słowaków zaczyna postrzegać ją jako tę, z której szczególnie powinni być dumni.

Opracowanie: Karolina Tatar

Fot. Carlos Traspaderne with Hasselblad 500 C/M & Ilford film

Fot. Institute of Construction and Architecture, Slovak Academy of Sciences

SŁOWENIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
KSEVT - Centrum Kultury i Europejskich Technologii Kosmicznych, Vitanje w Słowenii 2009 -2012, wspólny projekt dla wystaw i badań oraz centrum społeczne, zaprojektowane przez cztery biura- Bevk Perović Arhitekti, Dekleva Gregorič Arhitekti, OFIS Arhitekti, Sadar + Vuga Arhitekti. Współpraca zamiast rywalizacji.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Otwarte konkursy w późnych latach dziewięćdziesiątych i późniejszych, które pozwoliły architektom przetestować i sprawdzić samych siebie.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Poszukiwanie wysokiej jakości i precyzji w projekcie i wykonianiu ponad narodowościowymi granicami i powołująca do połączenia późno modernistycznej tradycji kraju z nowoczesnymi eksploracjami.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Nie ma takiej.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
KSEVT, stadion piłkarski w Lublanie, Muzeum Miejskie w Lublanie.

„Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju? Poszukiwanie wysokiej jakości i precyzji w projekcie i wykonianiu ponad narodowościowymi granicami."

Aljoša Dekleva, Tina Gregorič

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Kilka projektów mieszkań socjalnych.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Bevk Perović Arhitekti, Dekleva Gregorič Arhitekti, OFIS Arhitekti, Sadar + Vuga Arhitekti, Maruša Zorec

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Nie ma trendów w architekturze, brak publicznych konkursów kształtuje ostatnie pięć lat architektonicznej produkcji.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Hiszpanię, Portugalię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Brak odpowiedzi.

ALJOŠA DEKLEVA, TINA GREGORIČ

kraj	Słowenia
zawód	architekci/założyciele, dyrektorzy AA Visiting School Nanotourism
miejsce pracy	Dekleva Gregorič Arhitekti, AA Visiting School Nanotourism, Technical University Vienna

SŁOWENIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Lublana

republika

20 273 km^2

katolicyzm

42,7 mln USD

9,2%

100%

19,3%

powodzie, trzęsienia ziemi

Prawie 60% powierzchni stanowią lasy.

Fot. Natalia Piesik

HOME AT ARSENALE

W obecnych czasach, gdy słowo „dom" bywa kwestionowane w różnych kontekstach historycznych, kulturowych czy czasowych, kuratorzy zmuszają nas do zastanowienia się nad pierwotnym znaczeniem tego pojęcia. Dom w Arsenale podzielony został na dwie części – bibliotekę, której struktura pozwalała na swobodne przemieszczanie się po jej konstrukcji, oraz miejsce z atrybutami domu – materacem, rośliną doniczkową, rowerem, deskorolką oraz stołem z krzesłem. Zaproszeni przez kuratorów artyści i krytycy wybrali po 10 książek dotyczących tego problemu. W ten sposób Arsenał wzbogacił się o wystawę, która w niedosłowny sposób odpowiadała na temat tegorocznej edycji i tworzyła przestrzeń z jednej strony prywatną (dom), a z drugiej publiczną (biblioteka) – dla każdego.

Kuratorzy i uczestnicy: Petr Hájek, Ján Studený, Marián Zervan, Monika Mitášová, Vit Halada, Marián Zervan, Benjamín Brádnansky, The Academy of Fine arts and Design in Bratislava, Trnava University

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
KULTURA I NAUKA

Według autorów Centrum Kultury i Europejskich Technologii Kosmicznych (KSEVT) w Vitanje, sukces tego obiektu był wynikiem wzorowej współpracy wszystkich projektujących go czterech biur architektonicznych. Z czasem budynek stał się perłą niewielkiej miejscowości w północnej Słowenii.
Początkowo brano pod uwagę dwie lokalizacje – obie związane były osobą Hermana Potočnika – słoweńskiego inżyniera rakietowego. Ostatecznie miejscem powstania obiektu zostało Vitanje. Współpraca czterech biur zaowocowała powstaniem budynku o niewielkich wymiarach, ale o ciekawej konstrukcji i pełnej funkcjonalności. W górnej części znajduje się obszar badawczy, w dolnej przestrzenie wystawiennicze, biblioteka i sala wielofunkcyjna.
Doceniono to i KSEVT został laureatem wielu architektonicznych konkursów, lecz nie to jest naszym udanym przedsiwzięciem. Centrum kultury aktywuje mieszkańców Vitanje – odbywają się tam koncerty, performance'y, mają miejsce wystawy sztuki, a wokół instytucji wytworzyła się mała społeczność.

Opracowanie: Natalia Piesik

SZWAJCARIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Tuż przed 2000 rokiem, wybudowe w 1996 roku termy w Vals, ze względu na zwiększenie zaufania turystów do miejscowości.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Wydaje mi się, że decyzje wspierające ekologię. Przykładem takiego wydarzenia mogą być spotkania parlamentu od 2000 roku do dzisiaj.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Wysoki standard osiągnięty dużym wkładem finansowym, oraz umiejętnościami i doświadczeniem. Ogromne zaintereoswanie klientów i architektów rzeczami - budynkami reprezentacyjnymi, a także trwałymi, ponadczasowymi.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Z tunelu NEAT pod Alpami. Jego realizacja pochłonęła ogromną sumę pieniędzy, oraz wiele czasu. Przede wszystkim dlatego, że nie jest wizytówką architekta, lecz reprezentacyjną i solidnie wykonaną konstrukcją.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Tunel NEAT, z tych samych powodów, co powyżej - ekonomicznych i politycznych rozwiązań.

> Wysoki standard osiągnięty dużym wkładem finansowym oraz umiejętnościami i doświadczeniem.
>
> Jann Erhard

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Przyczepa kempingowa „The Cloud" dla górnika na EXPO w 2001 roku, zaprojektowana przez Diller & Scofidio i Modular.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Valerio Olgiati, Christian Kerez. Obaj są bardzo indywidualnymi myślicielami, mówiąc z perspektywy osoby obserwującej ich z boku (a także pracującej z nimi). Projektują bardzo rozważnie, zawsze mając na uwadzę obecną sytuację oraz kontekst.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Internet. Również bardzo silne są wpływy trendów ekologicznych wprowadzonych do polityki populistycznej.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Bardzo interesujący jest przykład Brazylii. Bardzo utalentowani architekci, jak Artigas, Mendes da Rocha, Niemeyer, Burle Marx, tworzyli ekspresję architektoniczną, tym samym budując tożsamość. Może dzisiaj nie jest to tak widoczne jak kiedyś, ale nadal obecne w Brazylii.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Standaryzacja procesów budowlanych (mam na myśli ten sam status quo). Także rozważne korzystanie z referencji, nieograniczające się jedynie do kopiowania obrazów.

JANN ERHARD

kraj	Szwajcaria
zawód	Architekt, samo zatrudniony. Kiedyś pracował u Christiana Kereza.
miejsce pracy	Zurych

SZWAJCARIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

nieoficjalnie Brno

republika

41 290 km²

katolicyzm

664,7 mln USD

6,4%

100%

22,7%

susze, powodzie

70% powierzchni kraju pokryte jest górami.

Fot. Jakub Andrzejewski

INCIDENTAL SPACE

„Przestrzeń bez programu, bez właściciela, bez zasad, bez funkcji, bez kontroli, bez porządku oraz bez przepływu kapitału.” Christian Kerez, jeden z najbardziej rozpoznawalnych szwajcarskich architektów, razem ze studentami z ETH wytworzył przestrzeń z gipsu na podstawie badań technologii druku 3D. Celem jego pracy było postawienie tezy, że architektura może być przedstawiona przez samą siebie. W szwajcarskim pawilonie znalazła się struktura, którą mogliśmy poznawać wszystkimi zmysłami, poczuć się w niej zagubieni, niczym imigranci z krajów, w których występują konflikty zbrojne. Christian Kerez swoim dziełem zwracał uwagę na wyzwania dzisiejszego świata, takie jak kryzys imigracyjny czy problemy ekonomiczne.

Kurator: Sandra Oehy

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
DROGA DO SUKCESU

Szwajcarska architektura od wielu lat jest na świecie wysoko ceniona. Nie znaczy to jednak, że zaprzestano tam propagowania wiedzy na jej temat czy wspierania młodych architektów.Dzięki licznym szwajcarskim fundacjom oraz konkursom młode biura mają możliwość zaistnieć na rynku lokalnym oraz międzynarodowym. Co sprawia, że tamtejszy rynek nie jest zdominowany przez kilka największych biur architektonicznych? Już na wczesnym etapie edukacji studenci mogą wstąpić do jednej z wielu instytucji architektonicznych, ucząc się zawodu lub wchodząc we współpracę z doświadczonymi projektantami. Jednym z architektów współpracujących ze studentami jest Christian Kerez, który zaprosił swoich studentów z ETH do pracy przy projektowaniu oraz wykonywaniu pawilonu na tegoroczne biennale. W Arsenale znalazła się również instalacja będąca wynikiem współpracy architekta Philippe’a Blocka ze studentami ETH. Po zakończeniu edukacji młodzi architekci otrzymują ulgi podatkowe na prowadzenie działalności. Aby ułatwić im zaistnienie na rynku, instytucje państwowe oraz prywatne, np. magazyn „Hochparterre”, organizują konkursy dla młodych architektów, również na zamówienia publiczne. Szwajcaria jakość swojej architektury zawdzięcza inicjatywom wspierającym edukację oraz praktykę architektoniczną. Tak naprawdę na każdym etapie kariery można liczyć na wsparcie. Samodzielność otrzymują dopiero biura obecne oraz doceniane na rynku światowym.

Opracowanie: Jakub Andrzejewski

Fot. http://www.block.arch.ethz.ch/brg/images/cache/beyond%20bending%204879_1464606045_960x540.jpg?1464606045 [dostęp 15.09.2016, 12:00]

Fot. http://www.michau.se/pics/my_pics/warszawa/2007/070224_wystawa_msn/070224_wystawa_msn_6096.jpg [dostęp 15.09.2016, 12:00]

SZWECJA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Wille miejskie Urbana Villor w Malmö. Dopiero z czasem ocenimy jej finalny wpływ na architekturę, ale już dzisiaj udowadnia, że co-hausing ma szerokie perspektywy i prowadzi do lepszej jakości przy zmniejszonych kosztach.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Lokalny kryzys ekonomiczny w 1991 roku, który dał początek serii zmian legislacyjnych, kompletnie zmieniających sposób finansowania rynku budowlanego.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Świadomość pejzażu miasta.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Nie.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Osiedle mieszkaniowe Hammarby Sjöstad (Sztokholm), dzielnica Norra Djurgardsstaden - za ich wyjątkowe walory ekologiczne.

„Świadomość pejzażu miasta."

Staffan Schartner

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Wille miejskie Urbana Villor

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Magnus Månsson, za jego zdolność do pracy z wszystkimi aspektami konstrukcji jednocześnie, co często generuje niezwykłe i inspirujące efekty.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Koszty budowlane.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Badenia — Wirtembergia.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Komercjalizacja procesu konstrukcyjnego oraz klienci bardziej zainteresowani wydajnością niż jakością architektury.

STAFFAN SCHARTNER

kraj	Sztokholm, Szwecja
zawód	architekt
miejsce pracy	Omniplan AB

SZWECJA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Sztokholm

monarchia

449 964 km^2

luteranizm

492,618 mln USD

3,4%

100%

49,9%

fale sztormowe, tsunami

Aż 74% terenów kraju porastają lasy. Jest to jeden z najbardziej zalesionych krajów Europy

Fot. Przemysław Chimczak

IN THERAPY-NORDIC COUNTRIES FACE TO FACE

Pawilon nordycki, podobnie jak w tym roku Dania, postawił na przegląd architektury powstającej w ostatnich latach w Finlandii, Norwegii i Szwecji. Całe zestawienie potraktowane zostało jednak wyjątkowo - na środku pawilonu została zbudowana „piramida potrzeb" Abrahama Maslowa, która w ciekawy sposób doprowadziła do hierarchizacji prezentowanych projektów. Wszystkie pracownie, które zrealizowały projekty w krajach nordyckich w latach 2008-2016 mogły zgłaszać swoje projekty na wystawę, przyporządkowując je od razu do jednej z trzech kategorii: potrzeb podstawowych (architektury będącej odpowiedzią na podstawowe potrzeby społeczeństwa), przynależności (architektury sprzyjającej budowaniu społeczeństwa) oraz identyfikacji (architektury budującej tożsamość kraju bądź narodu).

Kuratorzy: David Basulto,

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
KIRUNA - JAK PRZENIEŚĆ MIASTO?

Kiruna to miasto położone w północnej Szwecji u podnóża gór Kiirunavaara i Luossavaara, w których wydrążone są kopalnie rudy żelaza. Obecnie złoża Kiirunavaary uważa się za najrozleglejsze na świecie. W 2004 roku podjęto decyzję o planowanej relokacji całego miasta, która ma zakończyć się do 2100 roku. Kompleksowe i holistyczne podejście do całego procesu przeniesienia miasta, włączając w to aspekty urbanistyczne, społeczne, ekologiczne i kulturowe, możemy z całą pewnością uznać za szwedzkie udane przedsięwzięcie.

Fot. dzięki uprzejmości White Architekter

Cała operacja finansowana jest przez należącą do skarbu państwa spółkę LKAB, która zatrudniła pracownię White Arkitekter do stworzenia masterplanu nowej części miasta i zaproponowania rozwiązań mogących usprawnić proces relokacji. I chociaż będzie on trwać przez całe stulecie, to już dzisiaj możemy uznać go za jedno z najbardziej imponujących przedsięwzięć urbanistycznych. Bo nie o same budynki tutaj chodzi, ale o zaplanowanie procesu, z którym mogą utożsamiać się mieszkańcy całego miasta. Zaprojektowano nowe centrum oraz stworzono odpowiednie mechanizmy finansowe umożliwiające mieszkańcom przeniesienie się w najdogodniejszym dla nich momencie. Zadbano również o zachowanie ciągłości kulturowej miasta – poczynając od kompleksowego programu konsultacji społecznych, które od lat uświadamiały mieszkańcom konieczność podejmowanych decyzji, a kończąc na planach przeniesienia najbardziej rozpoznawalnych elementów starego centrum, czyli kościoła i wieży zegarowej. Wszystkie te decyzje pozwalają mieć nadzieję, że program przeniesienia Kiruny okaże się kiedyś wielkim sukcesem.

Fot. dzięki uprzejmości White Architekter

Opracowanie: Przemysław Chimczak

WĘGRY
ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Interesującymi obiektami są Winiarnia i Spa w Egerze (Balázs Marián, Péter Gereben) oraz budynek socialny na Prater Street w Budapeszcie (Csaba Valkai, Péter Kis) lecz nie jestem w stanie wskazać najciekawszego.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Decyzje polityczne w pewnym stopniu kształtują architekturę, ale to kryzys ekonomiczny ma na nią największy wpływ.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Nie jestem w stanie odpowiedzieć na to pytanie w tym momencie.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Większość społeczeństwa nie rozumie i przez to nie lubi współczesnej architektury Na początku musimy pokazać, na czym ona polega i towarzyszyć ludziom poprzez edukację.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Rząd jest najprawdopodobniej najbardziej dumny ze stadionu piłkarskiego i 4. linii metra w Budapeszcie.

> Decyzje polityczne w pewnym stopniu kształtują architekturę, ale to kryzys ekonomiczny ma na nią największy wpływ.
>
> Gábor Fábián

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Na ten moment nie ma niskobudżetowych obiektów budowanych na większą skalę. Jednak jest wiele małych, oddolnych interwencji. Dzięki biennale nasze Centrum Sztuki w Egerze stało się bardzo dobrze znanym projektem. Ellato (nazwa centrum) zostało stworzone bez przepływu gotówki.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Wraz z kryzysem ekonomicznym wielu ważnych architektów (np. Tamás Czigány, Tamás Karácsony, Tamás Dévényi, Péter Kis) przestali pracować bądź zaczęli pracować na uniwersytetach. Dzięki temu pojawili się młodzi architekci, którzy są bardzo inspirujący.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Świadomość środowiskowa i podejście socjalne mają coraz większy wpływ na architekturę Węgier.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Belgię, Danię, Hiszpanię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Na ten moment problem imigracji.

GÁBOR FÁBIÁN

kraj	Węgry
zawód	architekt
miejsce pracy	Arkt Studio.Gábor Fábián

WĘGRY
PODSTAWOWE DANE

Europa

Budapeszt

republika

93 030 km²

luteranizm

120,687 mln USD

7,4%

100%

10,2%

powodzie, susze

Węgrzy wynaleźli między innymi silnik elektryczny, długopis kulkowy, język programowania ASIC i kostkę Rubika

Fot. Grzegorz Krzemień

ÆCTIVATORS. LOCALLY ACTIVE ARCHITECTURE

Węgierski pawilon prezentował opowieść o tym, w jaki sposób stworzyć bardzo dobrze działającą przestrzeń w pozornie nienadającym się do tego miejscu. W mieście Eger na Węgrzech powstało unikalne centrum kultury, zbudowane (dosłownie) przez lokalną społeczność. Wystawa idealnie wpisywała się w główne hasło biennale, prezentując historię grupy ludzi, która pod okiem młodych architektów krok po kroku odbudowywała niewykorzystywany obiekt, przekształcając go w miejsce dla siebie.

Pawilon został zaprojektowany tak, aby przedstawiać ducha tego procesu: wspólny stół, przy którym można wdać się w dyskusję z budowniczymi, karteczki na ścianach ukazujące rzeczy już zrobione i te dopiero czekające na realizację, a także szkice i przekroje. Ponadto zaprezentowano zdjęcia dokumentujące proces rewitalizacji obiektu i to, jak funkcjonuje on obecnie.

Kuratorzy: Gábor Fábián, Fajcsák Dénes

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE

ODBUDOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ PRZEZ LOKALNĄ SPOŁECZNOŚĆ

Nawiązując do słów kuratora wystawy, polityka i ekonomia mają największy wpływ na architekturę. Jednak niektórzy nie zamierzają się z tym pogodzić i mimo szalejącego kryzysu postanawiają odzyskać przestrzeń, która powinna należeć do nich. Grupa wolontariuszy z Egeru postanowiła stworzyć centrum kultury, przekształcając na ten cel opuszczony obiekt. Inicjatywa nie miała wsparcia lokalnych władz, mimo to została przeprowadzona przez różnorodną grupę ludzi, w której skład wchodzili między innymi studenci, pracownicy fizyczni, a nawet więźniowie. Wszyscy oni, pracując pod okiem architektów, poświęcili swój wolny czas na ożywienie tego miejsca. Wykorzystując to, co zostało zastane oraz przekazane przez różne firmy, zrealizowali unikatową przestrzeń, a sam proces budowy bardzo ich zintegrował.

Na kompleks składają się nieduża kawiarnia, kilka sal wystawowych, pracownia oraz ogród, w którym urządzane są spotkania. Zespół funkcjonuje dziś jako miejsce dyskusji, spotkań, a także po prostu relaksu, a przy okazji sam na siebie zarabia, co dowodzi, że jest to zdecydowanie udane przedsięwzięcie.

Opracowanie: Grzegorz Krzemień

Fot. katalog pawilonu węgierskiego

Fot. katalog pawilonu węgierskiego

WIELKA BRYTANIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.
Wieżowiec Shard w Londynie, autorstwa Renza Piana. Pomimo tego, że jest to przepiękny obiekt, powstał dzięki swego rodzaju zinstytucjonalizowanemu przekupstwem, tak zwanym „Section 106", który zwiększył wartość projektu o 500 milionów funtów.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?
Globalny kryzys.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?
Nazwałbym to postmodernistycznym minimalizmem. Jest to połączenie angielskiego minimalizmu z lat dziewięćdziesiątych, szwajcarskiego racjonalizmu oraz neo-historyzmu. Niestety, w przeciwieństwie do pop-postmodernizmu, jest pozbawionym humoru i antyintelektualnym stylem.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?
Aż do momentu głosowania w referendum za Brexitem, nie powiedziałbym, że Brytyjczycy są szczególnie nacjonalistyczni. Nawet teraz, uważam że, ten naród nie jest dumny z niczego, nie mówiąc już o budynkach.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?
Park Olimpijski oraz kompleks budynków- w szczególności pływalni autorstwa Zahy Hadid.

„Za wzorzec architektonicznego sukcesu postrzegam Szwecję, za ich program Milion Houses."

Jack Self

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?
Granby Workshop, projekt rewitalizacji autorstwa Assemble, dzięki któremu zdobyli Nagrodę Turnera.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?
Nie potrafię odpowiedzieć.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?
Wzrost makroekonomii oraz zamożność klienta.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?
Szwecję. Za ich program Milion Houses, który ma zapewnić wysokiej jakości budynki mieszkalnictwa socjalnego.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?
Niestosowność.

JACK SELF

kraj	Wielka Brytania
zawód	architekt
miejsce pracy	REAL

WIELKA BRYTANIA
PODSTAWOWE DANE

Europa

Londyn

monarchia parlamentarna

244 820 km²

katolicyzm

2 848,755 mln USD

9,1%

100%

4,4%

powodzie

Londyn jest najbardziej kosmopolityczną stolicą.

Fot. Anna Gajowiec

HOME ECONOMICS

Wystawa „Home Economics" prezentowała pięć różnych modeli mieszkań, przy których projektowaniu uwzględniono aspekt czasu, jaki spędzamy w danej przestrzeni: godziny, dni, miesiące, lata i dekady. Wnętrza odwzorowano w skali 1:1. Zdaniem kuratorów Wielka Brytania doświadcza obecnie nie tyle kryzysu mieszkalnictwa, ile sposobu zamieszkiwania. Na przestrzeni ostatnich dekad nasze życie zmieniło się radykalnie, zmieniły się struktury rodzin, rola płci, nastąpiły masowe migracje, a także wzrosła liczba seniorów w ogólnej populacji. Nowe technologie dyktują sposoby i normy, według których pracujemy czy spędzamy czas wolny. Wszystkie te czynniki zostały wzięte pod uwagę przy definiowaniu odpowiedzi na pytanie, jak powinien wyglądać współczesny brytyjski dom. Poszczególne projekty wnętrz zostały przygotowane we współpracy z architektami, artystami, deweloperami oraz instytucjami finansowymi. Ekspozycja stanowiła jednocześnie próbę znalezienia alternatywy dla powszechnej architektury mieszkaniowej.

Kuratorzy: Shumi Bose, Jack Self, Finn Wiliams

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
IDEA MIESZKANIA NA SWOIM

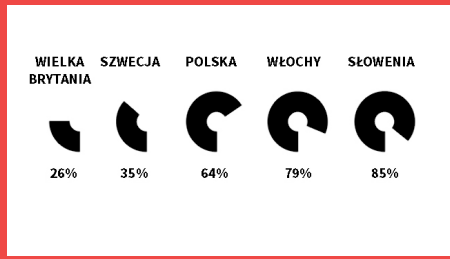
Jest rok 1580. Londyn nawiedza kolejna plaga chorób. Skłania to królową Elżbietę I do wydania proklamacji dotyczącej zasad mieszkania w Londynie. Skutki tej odezwy trwają po dziś dzień i rozprzestrzeniły się na cały świat.

W tym wypadku udane przedsięwzięcie nie jest projektem ani zjawiskiem, lecz ideą. Idea ta zapoczątkowana została w tragicznych okolicznościach, bo podczas kolejnej plagi chorób, która nawiedziła Londyn. Królowa Elżbieta I zarządziła, by każda rodzina posiadała swój własny dom. Celem takiego przymusu było ułatwienie kontroli nad mieszkańcami oraz dbałość o warunki, w jakich żyją. To zapoczątkowało między innymi budowę domów szeregowych, które w ekonomiczny sposób zapewniły schronienie wielu rodzinom. Przy okazji po raz pierwszy na świecie wprowadzono numerację budynków, ale – co najważniejsze – proklamacja wpłynęła na psychikę Brytyjczyków. Posiadanie własnego mieszkania było przymusem. Wraz z nadejściem rewolucji przemysłowej, a następnie dwóch wojen światowych sytuacja na rynku mieszkaniowym diametralnie się zmieniła. Z pomocą przyszła polityka budowy lokali socjalnych, która kontynuowała ideę mieszkania na swoim. Obecnie szacuje się, że w Wielkiej Brytanii jest najwięcej mieszkań socjalnych w Europie, a ich liczba stale rośnie.

Jednym ze sposobów na przedstawienie funkcjonowania tej idei są raporty oparte na badaniach European Quality of Life Survey. Badaną grupą są osoby w wieku od 18 do 29 lat. Ostatnie wyniki, z 2011 roku, pokazują, jak duże dysproporcje istnieją pomiędzy Wielką Brytanią a krajami europejskimi, które pomimo niewielkich odległości charakteryzują się inną polityką mieszkaniową i zwyczajami.

Opracowanie: Michał Wasielewski

Il. Królowa Elżbieta I; obraz olejny ze zbiorów Narodowej Galerii Portretów w Londynie

Il. Michał Wasielewski

WŁOCHY

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Napisaliśmy książkę „Graphic Novel" o budynkach, które nie znajdą miejsca w historii architektury, ale mają ogromną społeczną wartość i głębokie znaczenie, jak na przykład miejsce pamięci Risiera di San Sabba z lat 60 w Trieście.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Wpływ tegorocznego biennale na design i architekturę.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

W ostatnich dwudziestu latach we Włoszech nie było żadnych unikalnych obiektów. Głównie kopiowaliśmy idee, które realizowano gdzieś indziej. Po latach osiemdziesiątych i analizach Alda Rossi'ego nie działo się nic przełomowego. podczas gdy w Hiszpanii istniało duże zrozumienie dla śródziemnomorskiego modernizmu.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Audytorium Renza Piana w Rzymie.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Nie chodzi o pojedynczy budynek, czy strukturę. To wynika z naszej długiej historii. Władze mogłyby się chlubić naszą wielką dokładnością, sumiennością i zdolnością do łączenia wielkiego przemysłu z rzemiosłem w designie i przemyśle samochodowym.

Wyzwaniem stojącym przed architektami jest projektowanie przestrzeni odpowiadającym ludziom, a nie potrzebom rynkowym.

Raul Pantaleo

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Ogólnie rzecz biorąc, we Włoszech nie ma godnej uwagi realizacji niskobudżetowej w ostatnich latach. Dzisiejsza moda na używanie materiałów pochodzących z recyklingu nie czyni ich tanimi (są wykonywane na skalę przemysłową). Niedawne trzęsienie ziemi we Włoszech pokazało, że prefabrykowane niskobudżetowe domy mogą być akceptowalne, ale ich estetyka jest fatalna.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Renzo Piano. Od czterdziestu lat prowadzi analizy w dziedzinie architektury. Jest niesamowity i bardzo spójny w tym, co robi.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Niestety, pieniądze.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Holandię. Niderlandy.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Projektowanie przestrzeni odpowiadających ludziom, a nie potrzebom rynkowym.

RAUL PANTALEO

kraj Włochy
zawód architekt
miejsce pracy TAM ASSOCIATI

WŁOCHY
PODSTAWOWE DANE

Europa

Rzym

republika parlamentarna

301 340 km^2

katolicyzm

1 814,762 mld USD

9,2%

100%

4,1%

susze, powodzie, trzęsienia ziemi, erupcje wulkaniczne

Włochy mają najwięcej na świecie obiektów na liście UNESCO.

Fot. Filip Strzelecki

TAKING CARE PROGETTARE PER IL BENE COMUNE DESIGNING FOR THE COMMON

Włoska wystawa na tegorocznym Biennale Architektury jest przykładem na nowe, rozwojowe tendencje od niedawna obecne we włoskiej architekturze.

Sam podtytuł wystawy „projektowanie dla dobra wspólnego" jest pewnym kierunkowskazem, w jakim może rozwijać się architektura we Włoszech.

Wystawa jest przeglądowym zbiorem dobrze przyjętych społecznie praktyk architektonicznych w wielu skalach. Wyszczególnienie w niej trzech punktów „myślenie", „spotykanie się", „działanie" pokazuje możliwą receptę na problemy dzisiejszych Włoch. Punktem wyjścia do przedstawienia projektów były postulaty "common goals" ustanowione w 2015 roku. Wszystkie projekty powstały w wyraźnej współpracy ze społecznościami, lub w odpowiedzi na ich potrzeby, stąd też grafika wystawy - komiks - łatwy w przekazie, biblia pauperum.

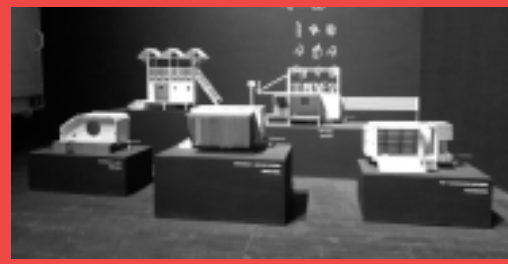
Kuratorzy: TAM ASSOCIATI

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE. MOBILNA ARCHITEKTURA W SŁUŻBIE SPOŁECZEŃSTWU

Myślimy, że architektura potrzebuje kontekstu, co stałoby się, gdyby móc ją swobodnie przemieszczać, a przy tym poprawiać jakość życia żyjących dookoła. odpowiedzią są powstające mobilne pawilony, które służą ludziom w najróżniejszych okolicznościach, a przede wszystkim aktywnie działają.

Tradycja architektoniczna Włoch od zawsze była inspiracją dla wielu twórców. Dziś jednak najbardziej potrzebne są odpowiedzi na problemy przestrzenne i społeczne. Rząd odpowiada na nie między innymi dopłacając osiemnastolatkom 500 euro do wykorzystana na przykad na książki na osiemnaste urodziny. Poza tym w związku z katastrofami brakuje infrastruktury, która mogłaby wypełnić lukę po zniszczonych obiektach. Na fali tych działań i zjawisk powstały MOBILE BOX, które są architektoniczą reakcją, aktem działania w potrzebujących regionach. Pojawiają się HEALTH BOX, przenośne stanowisko medyczne, do użytku w miejscach klęsk żywiołowych, CULTURE BOX, miejsce, które idąc z duchem czasu, ma promować czytelnictwo. W odpowiedzi na problemy własnościowe i wpływ mafii, jest również LEGALITY BOX, który jest znakiem przestrzennym podkreślającym odebranie mafii zagrabionej wcześniej przestrzeni. Na przykładzie mobilnych pawilonów, możemy stwierdzić, że małe formy najpełniej oddziałują na użytkowników. Są czytelne i jak najbardziej dostępne. Służą społeczeństwu.

Opracowanie: Filip Strzelecki

Fot. Filip Strzelecki

Fot. Filip Strzelecki

RAPORT:
AFRYKA

EGIPT

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Dziecięce Centrum Kultury. Nie tylko dlatego, że jest to budynek nagradzany, ale również dlatego, że funkcjonuje on jako otwarty park, gdzie dzieci mogą się spotykać, bawić i uczyć. Ma on również wspaniały wpływ na okoliczną społeczność.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Rewolucja egipska w 2011 roku miała ogromny wpływ na architekturę i urbanistykę w Egipcie.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

W architekturze Egiptu na pewno unikalna jest różnorodność. Style, funkcje oraz materiały różnią się w poszczególnych rejonach w zależności od statusu ekonomicznego, kultury i poziomu edukacji.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Dziecięce Centrum Kultury. Społeczeństwo jest z niego wyjątkowo dumne, ponieważ samo je zbudowało przy współpracy z architektem.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Park Narodowy Wadi El Gemal. Zlokalizowany 50 km na południe od Marsa Alam i osiem godzin lotu od Egiptu. Oficjalne otwarcie nastąpiło w 2003 roku.

„Społeczeństwo nie wierzy w to, że architektura posiada moc do wywoływania zmian."

Eslam Salem

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Projekt Geneina „Meet&Play" dla uchodźców z Syrii i lokalnych mieszkańców.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Abdel-Halim Ibrahim. Nie tylko dlatego, że jest nagradzanym architektem, ale również dlatego, że jego filozofia opiera się na ludziach i społecznościach. Twierdzi on, że siła architektury pochodzi z siły ludzi. Udowodnił, że bardzo ważna jest integracja pomiędzy budynkiem a jego użytkownikami.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Status ekonomiczny, prawo i potrzeby ludzi.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Danię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Największym wyzwaniem dla architektów jest brak wiary społeczeństwa w to, że architektura posiada moc do wywoływania zmian.

ESLAM SALEM

kraj	Egipt
zawód	architekt
miejsce pracy	CDC-Abdelhalim

EGIPT

PODSTAWOWE DANE

Afryka

Kair

jednolita republika półprezydencka

1 001 450 km^2

islam

330,778 mln USD

5,6%

100%

5,5%

trzęsienia ziemi, osuwiska

Kair jest najbardziej zaludnionym miastem w Afryce (ponad 17 milionów mieszkańców).

Fot. Magdalena Brzuska

REFRAMING BACK/ IMPERATIVE CONFRONTATIONS

Egipt pokazał w swoim pawilonie, jaką drogę pokonał od tworzenia tradycyjnej zabudowy do wdrażania nowoczesnych teorii w architekturze. Przedstawił zarówno rozwiązania koncepcyjne, jak i zrealizowane obiekty. Były one jednak spójne z tradycją budownictwa w tym kraju, gdzie wciąż wykorzystywane są lokalne materiały oraz klasyczne rozwiązania konstrukcyjne. Dzięki różnorodności przedstawionych działań można było prześledzić, jak rozwijało się podejście egipskich architektów do środowiska zabudowanego, oraz zauważyć, że coraz większą rolę w projektowaniu odgrywają tam użytkownicy.

Kurator: Ministerstwo Kultury

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
NAUKA POPRZEZ DOŚWIADCZENIE

Jeśli zagłębimy się w osiągnięcia architektury egipskiej z ostatnich dwudziestu lat, zauważymy, że kraj ten już dawno odszedł od tradycyjnej architektury narodowej. Jej przebłyski są obecnie dostrzegalne jedynie w używanych materiałach oraz unowocześnionych rozwiązaniach konstrukcyjnych. W ostatnim czasie egipscy architekci skupili się na wdrażaniu teorii popularnych obecnie w całej Europie. W kraju kojarzącym się głównie z monumentalnymi budowlami i prowizoryczną zabudową architekci skupiają się dziś na partycypacji oraz projektowaniu skoncentrowanym na użytkowniku. Coraz ważniejszą rolę odgrywają również przestrzenie publiczne. Przykładem realizacji, którą egipscy architekci chcą się chwalić jest centrum turystyczne Wadi El Gemal. Zbudowane z lokalnych materiałów, przez lokalnych rzemieślników, w duchu low-tech. Pomimo tak klasycznego podejścia do budownictwa, stanowi ono bardzo rozpoznawalny obiekt, funkcjonujący nie tylko jako punkt turystyczny, vale również miejsce spotkań i aktywności społeczności lokalnej.

Opracowanie: Magdalena Brzuska

Fot. Magdalena Brzuska

Fot. Nour rifai & ramses nosshi

NIGERIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Budynki komercyjne są w Nigerii najbardziej przełomowe, niektóre z nich należą do rządu, inne do międzynarodowych korporacji czy prywatnych firm. Przykład: The Central Bank of Lagos.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Poprzez mnogość pawilonów narodowych, pełnowymiarowe instalacje, dyrektora artystycznego oraz program wydarzeń Biennale Architektury w Wenecji angażuje szerokie grono odbiorców w myślenie o architekturze w nowy, nieoczekiwany sposób, oraz zaprasza do wzięcia udziału w globalnej dyskusji na temat przyszłości tej dziedziny.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

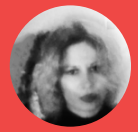
Brak odpowiedzi.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Kościołami.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Brak odpowiedzi.

Kim powinien być architekt? Moim zdaniem teoretykiem, artystą, projektantem nowej rzeczywistości naszego życia, który zabiera głos w sprawach istotnych w danym czasie.

Camilla Boemio

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Brak odpowiedzi.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Kim powinien być architekt? Moim zdaniem teoretykiem, artystą, projektantem nowej rzeczywistości naszego życia, który zabiera głos w sprawach istotnych w danym czasie. Takim architektem jest Ola Dele-Kuku.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Korupcja.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Stany Zjednoczone, północ Europy, Wielką Brytanię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Zdefiniowanie na nowo pojęcia luksusu. Konieczność tworzenia na nowo społeczności, poprzez kreowanie architektury.

CAMILLA BOEMIO

kraj	Włochy, Wielka Brytania
zawód	pisarka, kurator
miejsce pracy	Artist Pension Trust, Diminished Capacity

NIGERIA
PODSTAWOWE DANE

Afryka

Abudża

republika federalna

923 768 km^2

islam

481,066 mln USD

3,7%

48%

27,6%

powodzie, susze

Większość niezależnych nigeryjskich architektów, artystów pracuje za granicą.

Fot. Agnieszka Chromiec

DIMINISHED CAPACITY

Pawilon Nigerii pojawił się na biennale architektury po raz pierwszy. Wystawę zaprezentowano w poprzemysłowym budynku Spazzio na wyspie Giudecca. Autor ekspozycji Ola Dele-Kuku starał się podkreślić tożsamość poszczególnych krajów afrykańskich, w tym Nigerii, zwracając jednocześnie uwagę, że w świadomości większości Europejczyków Czarny Ląd bywa odbierany stereotypowo - jako jednorodny kontynent. W symboliczny sposób artysta zobrazował sytuację konfliktu, który jego zdaniem jest niezbędny, aby nastąpił rozwój. Dwie zderzające się ze sobą rzeczywistości poprzez konflikt dochodzą do porozumienia, tworząc jedną całość. Poszukując języka uniwersalnego, Ola Dele-Kuku odniósł się do podstawowych praw człowieka. Ta niezwykle filozoficzna i głęboka praca była wyrazem jego otwartości w poszukiwaniu prawdy na temat ludzkości.

Kuratorzy: Camilla Boemio, Ola Dele-Kuku

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
PO RAZ PIERWSZY NA BIENNALE ARCHITEKTURY

Nigeria – najludniejszy, najprężniej rozwijający się kraj afrykański. Pomimo znaczącej grupy artystów i architektów wywodzących się z tego regionu Afryki, rząd nie przeznacza żadnych funduszy na rozwój niezależnej kultury i sztuki. Nic więc dziwnego, że rok 2016 jest pierwszym, w którym udało się doprowadzić do realizacji pawilonu narodowego Nigerii na biennale architektury w Wenecji. Za ogromny sukces można uznać już samo uczestnictwo kraju w tym wydarzeniu. Dotychczas Nigeria dwukrotnie próbowała włączyć się w biennale, jednak obie próby zakończyły się fiaskiem z powodu braku odpowiedniego finansowania, tłumaczonego niestabilną sytuacją polityczną bądź odbywającymi się właśnie zmianami u władzy. Rząd nie był zainteresowany promowaniem swoich artystów, architektów. Jednym z nich jest Ola Dele-Kuku, autor wystawy „Diminished Capacity". Razem z Camillą Boemio znaleźli odpowiedni język, by zaprezentować Nigerię na scenie międzynarodowej. Raport z frontu jednego z państw najbardziej doświadczonych przez przemoc, terroryzm i korupcję odnosi się do szerszego kontekstu. Nie dotyczy jedynie sytuacji panującej w Nigerii, ale przedstawia kraj na tle innych państw i regionów składających się na zróżnicowany afrykański kontynent. Należy mieć nadzieję, że ten krzyk o tożsamość będzie dla nas powodem do przemyślenia stereotypowych wyobrażeń, a dla nigeryjskiego rządu – do rozważenia strategii zarządzania finansami.

Opracowanie: Agnieszka Chromiec

Fot. Agnieszka Chromiec

Fot. Augusto Maurandi / dzięki uprzejmości pawilonu nigeryjskiego

REPUBLIKA POŁUDNIOWEJ AFRYKI

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Freedom Park w Pretorii krajobraz, oraz wpisany w niego budynek muzeum, którego tematyka obejmuje kulturę afrykańską i jej różnorodność.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej w 2010 roku.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Różnorodność krajobrazu, kultur i klientów.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Z Freedom Park. Zarówno budowla, jak i towarzysząca jej przestrzeń parku są jednocześnie bardzo subtelne i silne.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Każda lokalna władza posiada swoje własne obiekty, z których jest dumna. Stadiony zbudowane w związku z Mistrzostwami Świata w Piłce Nożnej bardzo wiele wniosły.

Unikalne w współczesnej architekturze RPA są różnorodny krajobraz, kultura i klienci.

Carla Taljaard

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Mamelodi POD autorstwa grupy Architecture for a Change.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Można wyróżnić kilka ważnych architektów, którzy starają się sprostać szczególnym wyzwaniom narzuconym przez kontekst Afryki Południowej. Prace Andrew Makin oraz Architecture for a Change (PTY) mogą posłużyć za ciekawe przykłady.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Polityka.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Brak odpowiedzi.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Zawód nie jest chroniony przez rząd, w związku z czym architekci są zmuszeni dawać zniżki na każdy projekt – ten proces znacząco pogarsza jakość. Co więcej, niewiele jest wsparcia ze strony sektora prywatnego; finansowanie tych projektów również nie jest realizowane na bieżąco.

CARLA TALJAARD

kraj	Republika Południowej Afryki
zawód	absolwentka wydziału architektury
miejsce pracy	Uniwersytet w Pretorii

REPUBLIKA POŁUDNIOWEJ AFYKI

PODSTAWOWE DANE

Afryka

Pretoria

republika parlamentarna

13 812 km²

chrześcijaństwo

312,798 mln USD

8,8%

85,4%

16,9%

trzęsienia ziemi, osuwiska, tsunami, powodzie, pożary

Jak żadne inne państwo na świecie RPA posiada trzy stolice.

Fot. Agata Skórka

COOL CAPITAL: THE CAPITAL OF GUERILL A DESIGN CITIZENSHIP

Wystawa w pawilonie Republiki Południowej Afryki nie była typową prezentacją architektoniczną, której kurator narzucił wspólny dla wszystkich obiektów temat. Wiele eksponatów, uzupełnionych o przeglądowe opisy towarzyszących im inicjatyw, tworzyły relację z pierwszych na świecie „partyzanckich biennale". Pokazane w Wenecji miały zaświadczyć o sile i przekazie wystawy, z której pochodzą. Zapoczątkowane w 2014 roku wydarzenie pod tytułem „Cool Capital" skupiało się na zrzeszeniu pod wspólnym szyldem społecznych inicjatyw z pogranicza sztuki, designu, filmu i architektury. W ponad 150 inicjatywach wzięło udział około tysiąca mieszkańców Pretorii, celebrując tym samym swoje miasto.

Kurator: Pieter J. Mathews

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE W GRUPIE SIŁA

Mający korzenie jeszcze w czasach kolonialnych podział rasowy w RPA jest niewątpliwie jednym z najważniejszych czynników kształtujących tamtejsze społeczeństwo. Do wyborów w 1994 roku, kiedy władzę objął Nelson Mandela, w kraju panował apartheid. Poradzić sobie z tak trudną i nie odległą w czasie przeszłością nie jest łatwo. Jednak społeczeństwo RPA zdaje się odcinać coraz bardziej od tego, co było. Jako ogromny sukces i krok naprzód można zatem poczytywać wiele inicjatyw oraz przedsięwzięć związanych z kulturą i architekturą. Prezentacja w pawilonie narodowym dowodzi, że to ludzie są największą siłą tego kraju. Ich zaangażowanie oraz tak długo skrywanye entuzjazm i radość nareszcie mają szansę zaistnieć. Na biennale się jednak nie kończy. Pojawiający się w odpowiedziach kuratorki kilkukrotnie obiekt, Freedom Park, to miejsce, które jest poświęcone wspólnemu dziedzictwu Afrykańczyków oraz wartościom takim, jak: człowieczeństwo, wolność i różnorodność. Sukcesem RPA wydaje się więc następująca powoli, ale skutecznie i wielopłaszczyznowo zmiana świadomości mieszkańców. Ich nastawienie, coraz większa radość i chęć bycia wspólnotą, w opozycji do lat podziałów, co może stać się w przyszłości jednym z największych atutów tamtejszego społeczeństwa.

Opracowanie: Agata Skórka

Fot. katalog pawilonu RPA

Fot. katalog pawilonu RPA

SESZELE

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Dla naszej propozycji kuratorskiej budynek autorstwa ADD.locus Architects będący przykładem śmiałej próby znalezienia lokalności w zderzeniu z funkcjonalizmem.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Napływ globalnego kapitału oraz turystyka poprzez ograniczanie lokalnej ekspres-ji w architekturze mają ogromny wpływ na język architektoniczny Seszeli.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Architektura zaczyna żyć dzięki swoim użytkownikom. Jednym z najbardziej wyjątkowych aspektów architektury Seszeli jest fakt „udomowienia" przez ludzi o różnych narodowościach i historii. Przenikanie się kultur wpływa na tworzenie się architektonicznej mozaiki.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Bloczki betonowe są materiałem używanym ekstensywnie na wyspie. W pewien sposób charakteryzuje tropikalny charakter wyspy oraz daje możliwość tworzenia specyficznego, lokalnego „ornamentu".

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Nie mogę wypowiadać się w imieniu władz Seszeli.

Architektura zaczyna żyć dzięki swoim użytkownikom.

Andrés F. Ramirez

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Budynek ICH HQ (wyspa Mahé) odzwierciedla typową, niskobudżetową industrialną architekturę. Dzięki wykorzystaniu bloczków betonowych oraz blachy falistej tworzy proste schronienie.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

ADD.locus Architects, których nazywamy „architektami na lata". Stawiają czoła wszystkim architektonicznym wyzwaniom na wyspie, niezależnie od wielkości i przeznaczenia projektu. Pozostaja również w stałym kontakcie ze swoimi klientami i architekturą.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Globalny kapitał.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Mieszkam w Niemczech gdzie architekci odpowiadają na potrzeby społeczeństwa z pomysłem i kreatywnością. Nigdy nie jest to proste i nie zawsze piękne, ale idea jest słuszna i uważam to za pewien sukces.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Źli klienci.

ANDRÉS F. RAMIREZ

kraj	Berlin, Niemcy
zawód	architekt
miejsce pracy	Plane-Site

SESZELE
PODSTAWOWE DANE

Afryka

Victoria

republika

455 km²

chrześcijaństwo

1,44 mln USD

11,9%

100%

brak danych

trzęsienia ziemi, susze

Ze 115 wysp jedynie 33 są zamieszkałe.

Fot. Przemysław Chimczak

BETWEEN TWO WATERS, SEARCHING FOR EXPRESSION IN THE SEYCHELLES

Tegoroczne biennale architektury po raz pierwszy w historii gościło pawilon narodowy Seszeli. Kurator wystawy Andres F. Ramirez z berlińskiego biura PLANE-SITE postanowił sięgnąć po różnorodne środki przekazu, aby w możliwie najpełniejszy sposób zaprezentować kontekst kulturowy i architektoniczny Seszeli. Przedstawione prace wskazują na silne powiązanie architektury z warunkami klimatycznymi i ciągłe nawiązywanie do tradycji budowania z lokalnych materiałów. Wywieszone na wejściu pocztówki pokazują perspektywę zwykłych turystów, którzy chwalą archipelag za jego niesamowite krajobrazy i klimat. Z kolei wyświetlany w centralnej części pokoju film jest zbiorem ujęć z różnych miejsc wyspy, rodzajem narracji zbierającym w sobie obrazy, głosy ludzi i nieustannie im towarzyszące dźwięki natury.

Kurator: Andres F. Ramirez

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE POMIĘDZY ARCHITEKTURĄ A NATURĄ

Największym wyzwaniem stojącym obecnie przed Seszelami jest zachowanie unikalnego, lokalnego stylu architektury, który staje się bezbronny w zderzeniu z globalnymi trendami napływającymi tam wraz z kapitałem. Udane przedsięwzięcie Seszeli to przykład realizacji głównej siedziby firmy ICH autorstwa ADD.locus Architects, w którym projektanci wykorzystali materiały używane w tradycyjnym budownictwie w celu stworzenia współczesnego, funkcjonalnego budynku. W obliczu redefiniowania tożsamości lokalnej architektury Seszele sięgają po współczesne rozwiązania szanujące jednak historyczną spuściznę. Bloczki betonowe użyte w konstrukcji obiektu są materiałem powszechnie stosowanym przy realizacji tamtejszych budynków publicznych. Dzięki wykorzystaniu znaku graficznego firmy na elewacji powstało coś na kształt mozaiki nawiązującej to tradycyjnych, półtransparentnych chat budowanych na archipelagu. Podobną drogę przebywa teraz cała architektura Seszeli – poszukuje odpowiedzi, w jaki sposób, wykorzystując nowe materiały, nie stracić swojej wyjątkowości i kolorytu. Na to pytanie próbuje też odpowiedzieć wyjątkowa, bo przedstawiona po raz pierwszy w historii biennale wystawa w pawilonie narodowym Seszeli.

Opracowanie: Przemysław Chimczak

Fot. Serwis prasowy pawilonu Seszeli

Fot. Serwis prasowy pawilonu Seszeli

WYBRZEŻE KOŚCI SŁONIOWEJ

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Pałac Kultury w Abidżanie był szczególnie przełomowy. Po pierwsze, budynek znajduje się w samym sercu miasta, jest to otwarta przestrzeń w pobliżu zatoki, gdzie wszystkie kultury świata mogą spotkać się i razem tańczyć. Po drugie dach budynku pozwala na naturalną cyrkulację wiatru i wody.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Wybrzeże Kości Słoniowej w ostatnich latach wdraża plany rozpoczęte przez swojego prezydenta Alassana Ouattarę, między innymi budowę 60 tysięcy mieszkań socjalnych, miasteczka lotniczego czy strefy biznesowej „Cocody Bay".
Myślę, że regulacje państwowe mają największy wpływ na architekturę w naszym kraju.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Architektura współczesna Wybrzeża wciąż jest mocno oparta na tradycyjnych metodach konstrukcji.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Szpital im. Św. Józefa Moscati w Jamusukro, który został ukończony w 2015 roku. Architekt M'Bengue stworzył koncepcję architektoniczną, która cechuje piękne jakościowe rzemiosło, będącą w pełni zintegrowaną z Bazyliką. Szpital kosztował 15 miliardów FCFA (22 800 000 euro). Jest to wypełnienie woli papieża Jana Pawła II, który w 1992 roku życzył, aby miasto otrzymało nowoczesny szpital.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Niedawno zbudowany most Henri'ego Konana Bédié, nazwany trzecim mostem lub „HKB": jest to most drogowy łączący północ i południe Abidżanu. Nowa droga skróciła czas przeprawy z pięćdziesięciu do pięciu minut.

„Architekci muszą brać pod uwagę jaki wpływ na środowisko naturalne ma sposób budowania."

Rami Makki

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Most Liana wykonany w zachodniej części Wybrzeża Kości Słoniowej przez społeczność Yacouba aby przekroczyć rzekę Cavally.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Naszym zdaniem jest to Francis Sossah, który jest znany z tworzenia architektury ekologicznej należącej w tym momencie do dziedzictwa kulturowego naszego kraju. Cechuje go dbałość o dobór materiałów i poszanowanie sposobu życie na Wybrzeżu Kości Słoniowej.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Pozostaje nim czynnik ekonomiczny tj. koszt budowy, który wymaga aby prostymi środkami tworzyć dobrą architekturę.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Możemy rozważyć Włochy ponieważ nie są one tylko numerem jeden w dziedzinie designu, ale także w zakresie inżynierii i projektowania budynków. Wenecja może służyć za przykład.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Stworzenie koncepcji, która zaspokoi oczekiwania klienta ale też pozwoli użytkownikom czuć się w przestrzeni komfortowo. Architekci muszą brać pod uwagę jaki wpływ na środowisko naturalne ma sposób budowania w dzisiejszych czasach.

RAMI MAKKI

kraj	Wybrzeże Kości Słoniowej
zawód	student architektury
miejsce pracy	EAA

WYBRZEŻE KOŚCI SŁONIOWEJ

PODSTAWOWE DANE

Afryka

Jamasukro

republika

322 460 km^2

islam

31,753 mld USD

5,7%

55,8%

74,4%

susze

Wybrzeże Kości Słoniowej jest największym na świecie eksporterem ziaren kakaowca.

Fot. Magda Koźluk

DWELL DIFFERENTLY

Wybrzeże Kości Słoniowej gościło na biennale architektury po raz drugi, zajmując przestrzeń w zabytkowym pałacyku na północy Wenecji. Temat, jaki podejmowała wystawa, to kwestia ochrony dziedzictwa (lub jej braku) na przestrzeni lat. Od kolonialnej przeszłości, która pozostawiła po sobie wartościową architekturę, poprzez odzyskanie niepodległości w latach sześćdziesiątych, na niedawnej wojnie domowej kończąc. Historia Wybrzeża nie jest łatwa, a jednocześnie jest podobna do historii innych krajów kontynentu afrykańskiego. Jak w trakcie/po zakończeniu zawirowań polityczno-ekonomicznych chronić dziedzictwo architektoniczne, urbanistyczne, kulturowe i przyrodnicze? Takie pytania, poprzez antyprzykłady, stawiał kurator wystawy. Największą jej część poświęcił jednak pozytywnemu przykładowi, który dziedzictwo ma chronić i który ma się stać wzorem dla całej Afryki: pierwszemu masterplanowi zrównoważonego, możliwie samowystarczalnego miasta Wybrzeża Kości Słoniowej.

Kurator: Francis Sossah

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
PLANOWANIE NARZĘDZIEM OCHRONY DZIEDZICTWA

Urbanizacja, spowodowana przede wszystkim napływem ludności wiejskiej, mocno dotyka afrykańskie miasta. Projekt miasta Songon, jednego z satelitów stolicy kraju, Abidżanu, podejmuje tematy zrównoważonej urbanizacji, dostępnego mieszkalnictwa oraz ochrony istniejących wartości kulturowych i przyrodniczych.Region Songon jest położony nad malowniczą laguną, jednym z najczęściej odwiedzanych przez turystów miejsc w kraju. Bliskość stolicy, oddalonej o zaledwie 20 kilometrów, stwarza ogromny potencjał rozwoju. Projekt zakłada rozrost pięciu istniejących już wiosek, tak aby ukształtowały one jedno miasteczko przy zachowaniu ich obecnej zabudowy. Obszar każdej z wiosek ma pełnić różne funkcje, np. sportowo-rekreacyjną nad samą laguną, administracyjną bliżej drogi w kierunku stolicy, edukacyjną w głębi lądu, bliżej zieleni. Przeplatającą je wszystkie i dominującą ma być funkcja mieszkaniowa, na którą jest największe zapotrzebowanie. System zabudowy ma być opracowany według modułów i łatwy technologicznie, aby jak najwięcej osób mogło w niej partycypować. Kształtowanie form architektoniczno-urbanistycznych ma jak najlepiej wykorzystywać warunki klimatyczne, tj. przepływ wiatrów od/do laguny, jak również pracę słońca nad Songonem. Projekt obecnie jest w fazie wdrażania, został podzielony na etapy, na które kolejno zbierane są fundusze. Zarówno model projektowy, jak i model finansowania mają być inspiracją dla nowych miast w całej Afryce.

Fot. Magda Koźluk

Opracowanie: Magda Koźluk

RAPORT:
AUSTRALIA I OCEANIA

AUSTRALIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Brak odpowiedzi.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Brak odpowiedzi.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Co raz bardziej wzrastające przywiązanie i relacja z otoczeniem. Rozumienie i poszanowanie środowiska naturalnego staje się ważnym czynnikiem w praktyce architektonicznej. Także zrelaksowany sposób życia, gdzie publiczna strefa może przejąć cechy właściwe tej dotychczas domowej.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne, dlaczego?

Brak odpowiedzi.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Most nad klifem w południowej Nowej Wali (The Sea Cliff Bridge) ze względu na swój dramatyczny kontekst i imponujące rozwiązania inżynieryjne.

> Rozumienie i poszanowanie środowiska naturalnego staje się coraz ważniejszym czynnikiem w praktyce architektonicznej.
>
> Amelia Holliday, Isabelle Toland

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Przyczyniające się do rozrostu przedmieść i prowincjonalnych miasteczek przeskalowane domy katalogowe okazały się najbardziej popularnym rozwiązaniem niskobudżetowym w kraju, a to, że Australijczycy tak chętnie wybierają tę opcję, i to mimo niedogodności z nią związanych, tylko to potwierdza.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Glenn Murcutt — ze względu na swoją międzynarodową reputację, wpływ krajowy i międzynarodowy, otwartość na współpracę z architektami różnych generacji. Jego nieustające zaangażowanie w idee każdego kolejnego projektu, co widać między innymi w jego ostatnim projekcie — Australijskim Centrum Islamu w Mel-

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Media. W szczególności media cyfrowe i społecznościowe.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Danię. Ze względu na powszechną świadomość i uznanie wartości architektury i designu w codziennym życiu.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Wartość architektury dla coraz większego grona odbiorców.

AMELIA HOLLIDAY, ISABELLE TOLAND

kraj	Australia
zawód	architektki
miejsce pracy	Aileen Sage

AUSTRALIA
PODSTAWOWE DANE

Oceania

Canberra

federacyjna monarchia konstytucyjna

7 686 850 km²

katolicyzm

1 339,53 mld USD

9,4%

100%

8,4%

powodzie, susze, cyklony

Wielka Rafa Koralowa, która biegnie wzdłuż wybrzeża Queensland ma 2300 km długości i jest największą budowlą koralową na świecie.

Fot. Magda Koźluk

THE POOL ARCHITECTURE, CULTURE AND IDENTITY IN AUSTRALIA

Australijska wystawa po raz pierwszy gościła w nowym pawilonie autorstwa pracowni Denton Corker Marshall, otwartym w maju 2015 roku. Jest to zarazem pierwszy pawilon zbudowany na terenie Giardini w XXI wieku.

W nowej przestrzeni, wewnątrz czarnego kubika, kuratorki z biura Aileen Sage wraz z artystką Michelle Tabet opisały typologie basenów jako zasadniczych przestrzeni publicznych w architektonicznej historii Australii. Zaprojektowały basen, przy którym można było wysłuchać ośmiu historii: znani Australijczycy opowiadali o swoich skojarzeniach z przestrzenią basenów i o tym, jaki ich zdaniem mają wpływ na kształtowanie kultury Australii. Wystawie towarzyszyła ilustrowana publikacja opisująca konkretne wydarzenia historyczne, miejsca i projekty związane z wykorzystaniem wody w architekturze.

Kuratorki: Amelia Holliday, Isabelle Toland, Michelle Tabet

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
KONTEKST WODY

Pawilon australijski wzbudził duże zainteresowanie swoją formą – był basenem dostępnym dla każdego. To jedyny pawilon, który oddziaływał również fizycznie. Autorkom udało się przenieść te wartości kulturowe, które baseny i łaźnie nadal uosabiają w kulturze Australii.

Basen jest bardzo ważnym obiektem użyteczności publicznej, nie tylko jako miejsce formujące dziecięce wspomnienia, ale też jako miejsce sportowych osiągnięć, które współtworzy poczucie dumy narodowej. Miejsce oswajania z cielesnością młodszych, starszych, kobiet, mężczyzn, osób o różnych kolorach skóry. Basen był i jest wyjątkową przestrzenią publiczną i bardzo australijskim doświadczeniem. Niesamowicie przyciągającym w tak kontekstualnym użyciu wody, budującym więź z odbiorcą niemal od razu, czego najlepszym przykładem i udanym przeniesieniem do przestrzeni Giardini jest właśnie sam pawilon australijski. Pokazując tę moc, autorki stawiają też pytanie o proces projektowania przestrzeni publicznych i odpowiedzialności za wspólne dobro, jaka spoczywa na architektach.

Opracowanie: Magda Koźluk

Fot. M. Wasielewski

Fot. A. Pruszyńska

NOWA ZELANDIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Wielofunkcyjny budynek Ironbank (2009) w Auckland, który zapoczątkował rewitalizacje zaniedbanego fragmentu miasta; zaskakujące jak historia stojąca za budynkiem, może stać się jego „elewacją".

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Trzęsienie ziemi w Christchurch (2011), które zniszczyło centralną część drugiego największego miasta w Nowej Zelandii.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Prawdopodobnie rzemieślniczą tradycje Nowej Zelandii.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne, dlaczego?

Auckland War Memorial Museum (Grierson, Aimer i Draffin, 1929) - budowa trwałej jakości na miejscu komendanta

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Rozbudowę Auckland Art Gallery (2011) wykonaną przez FJMT oraz Archimedia , ponieważ ten projekt wygrał „Building of the Year" w 2013 na Międzonoradowym

Trzęsienie ziemi w Christchurch, które zniszczyło centralną część drugiego największego miasta w Nowej Zelandii.

John Walsh

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Projeky budynków wielorodzinnych dla rdzennych mieszkańców okolic Māori i Ngāti Whātua.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Patrick Clifford, ze względu na ciągłe zaangażowanie przez ostatnie trzydzieści lat.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Istnieją dwa czynniki: gotowość do eksperymentu klientów i architektów oraz brak ambicji i zaangażowania klientów publicznych i komercyjnych.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Hiszpanię, patrząc na hiszpańską wystawę na biennale w 2016 roku.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Definiować architekturę na nowo w świecie ciągłych zmian. Na przykład niezbędne jest zrozumieć, że miasto i wieś są nieodłącznie ze sobą związane. Miasto nie może być już rozpatrywane bez wsi.

JOHN WALSH

kraj	Nowa Zelandia
zawód	menedżer komunikacji
miejsce pracy	Nowozelandzki Instytut Architektury

NOWA ZELANDIA
PODSTAWOWE DANE

Oceania

Wellington

monarchia konstytucyjna

268 680 km^2

katolicyzm

113,7 mln USD

11%

100%

43,4%

tsunami

Nowa Zelandia to najpóźniej odkryty kawałek Ziemi.

Fot. Jakub Andrzejewski

FUTURE ISLANDS

Wystawa w pawilonie Nowej Zelandii opowiadała o tożsamości tego kraju. Jak podkreślał jej kurator, jest to najpóźniej odkryty kawałek Ziemi. Zaledwie osiemset lat temu pierwszy raz na wyspie stanęła stopa ludzka. Tematem podjętym przez kuratorów były możliwości, jakie daje wyspa jako fizycznie zamknięta przestrzeń, pozbawiona bezpośrednich granic z innymi kulturami. Wyspa jest piękną metaforą mówiącą o autonomii oraz o więziach jej użytkowników.
Pałac Bollani, miejsce nowozelandzkiej wystawy, został wypełniony lewitującymi wyspami bądź chmurami, obiektami służącymi do ekspozycji wizjonerskich projektów nowozelandzkich architektów z kilku ostatnich lat.

Kurator: Charles Walker

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
WSPÓLNOTA WOBEC KRYZYSU

Istotny wpływ na architekturę Nowej Zelandii miało trzęsienie ziemi w mieście Christchurch, które w 2011 roku prawie całkowicie zniszczyło jego centrum, odbierając ludziom dachy nad głową, przestrzeń publiczną oraz instytucje publiczne.
Władze miasta postanowiły zaprosić architektów oraz urbanistów do opracowania planu odbudowy w sto dni. Problemem, jaki pojawił się podczas rekonstrukcji był brak ogólnodostępnych przestrzeni publicznych. W odpowiedzi zawiązała się inicjatywa Gap Filler. Grupa pojawiała się tam, gdzie wymagała tego sytuacja i znikała od razu po wykonanym zadaniu. Przykładem ich działań jest „pallet city", czyli przestrzeń publiczna wykonana z trzystu palet pozyskanych z placów budowlanych. Instalacja mieściła dwieście osób i była wykorzystywana jako miejsce pokazów filmowych, koncertów oraz wielu innych wspólnych spotkań. Projekt miał być samowystarczalny, dlatego „pallet city" wynajmowano też prywatnym osobom. Inicjatywa Gap Filler jest jedną z wielu, jakie miały miejsce w Christchurch po trzęsieniu ziemi. Ofiary klęski nawet bez dachu nad głową poświęcały swój czas i energię, aby zadbać o wspólne dobro.

Opracowanie: Jakub Andrzejewski

Fot. https://www.flickr.com/photos/martinluff/5530615265/ [dostęp 07.12.2016 21:00]

Fot. Jocelyn Kinghorn

RAPORT:
AZJA

ARMENIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Budzący wiele kontrowersji projekt Northern Avenue jest przełomowy z powodu swojej skali i wpływu na ekonomię całego kraju.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Powstanie ruchów obywatelskich w obronie dziedzictwa i publicznych przestrzeni zielonych, w szczególności „Save Open-air of Moscow Cinema", oraz „We are Lords of Our City". Dzięki tym ruchom rola społeczeństwa w publicznym dyskursie zdecydowanie zyskała na sile.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Życie Alexandra Tamanina, który stworzył pierwszy master plan stolicy kraju - Erywania. Jest on prekursorem armeńskiej architektury modernistycznej. Zapoczątkował również modę na lokalny kamień w późniejszych realizacjach.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Cafesjian Art Center mieszczące się w Cascade (Armeńskie Centrum Kultury), zaprojektowane i zbudowane latach siedemdziesiątych - osiemdziesiątych przez Jima Torosyana, Aslana Mkhitaryana i Sargisa Gurzadyana. Mieszkańcy stolicy uznali to za najładniejsze miejsce w Erywaniu. Ostatnie prace konserwatorskie i rozbudowa uczyniła te przestrzeń miejscem „z najwyższej półki", z malowniczym ogrodem i monumentalną architekturą.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Paradoksalnie dwie realizacje będące rozbudową: pierwsza lotniska Zvartnots-terminal zaprojektowany przez argentyńską firmę; druga to nowy budynek Matenadaran, który jest częścią Muzeum Armeńskich Manuskryptów.

> Rola społeczeństwa w publicznym dyskursie zdecydowanie zyskała na sile.
>
> Sarhat Petrosyan

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Nie mogę odpowiedzieć na to pytanie z powodu braku odpowiednich informacji.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Niestety nie ma nikogo, kto mógłby nosić to miano.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Korupcja jest największym wyzwaniem, z jakim musi się mierzyć Armenia, szczególnie na polu architektury i planowania, które są jednymi z najbardziej skorumpowanych dziedzin.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Ciężko jest wskazać jeden kraj, ale z perspektywy reform myślę, że kraje bałtyckie są dobrymi przykładami z uwagi na swoją postsowiecką historię. Natomiast z punktu widzenia lokalnej tradycji uważam, że Portugalia może być dobrym przykładem, radząc sobie z przeniesieniem tradycji na grunt nowoczesności, co nie nastąpiło jeszcze w Armenii.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Korupcja jest największym wyzwaniem. Słabe regulacje planistyczne i budowlane stwarzają trudne warunki pracy dla architektów.

SARHAT PETROSYAN

kraj	Armenia
zawód	założyciel urbanlab.am
miejsce pracy	Erywań

ARMENIA
PODSTAWOWE DANE

Azja

Erywań

republika prezydencka

29 800 km²

chrześcijaństwo

53,443 mln USD

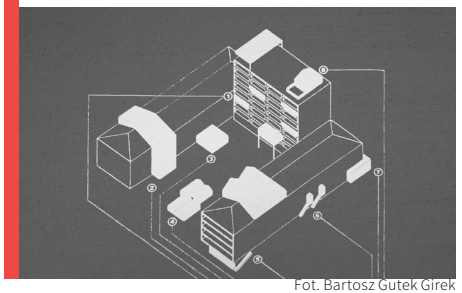
4,5%

100%

1,7%

trzęsienia ziemi, susze, powodzie

97% mieszkańców to chrześcijanie.

Fot. Bartosz Gutek Girek

INDEPENDENT LANDSCAPE

Wystawa w pawilonie armeńskim zatytułowana „Independent landscape" była próbą podsumowania 25 lat niepodległości kraju w kontekście transformacji przestrzeni publicznej. Wolność uznawana jest za wartość samą w sobie, jednak kuratorzy stawiali przed zwiedzającym przewrotne pytanie, czy może być jednocześnie pozytywnym impulsem dla zmian w przestrzeni wspólnej, czy młode społeczeństwo jest w stanie udźwignąć ciężar odpowiedzialności za jakość otaczającego ich świata, gdy po latach niedostatku wciąż pozostaje tak wiele niezaspokojonych potrzeb i oczekiwań. W niewielkim pawilonie zaprezentowano historie „krajobrazu" armeńskich miast, które budziły gorzkie refleksje.

Kurator: Sarhat Petrosyan

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
MIASTO JEST NASZE

Na początku 2012 roku władze stolicy Armenii, Erywania, wydały pozwolenie na budowę kiosku handlowego w parku Moshots. Choć była to niewielka inwestycja, zupełnie nie przystawała do zabytkowego kontekstu. Co więcej, była ona sprzeczna z obowiązującym miejscowym prawem. Wywołało to wzburzenie lokalnych aktywistów, działających pod nazwą Miasto Należy do Nas. Dzięki szeroko zakrojonym akcjom promocyjnym i edukacyjnym do demonstrantów wkrótce dołączyły środowiska inteligenckie, lokalne autorytety, a także zwykli mieszkańcy, którzy zrozumieli wartość miejscowego dziedzictwa. Protestujący przez ponad trzy miesiące okupowali teren inwestycji. Zbudowali tam między innymi mównicę, z której głośno wyrażali swój sprzeciw. Wyłoniony przez manifestantów „sąd publiczny", z pomocą doświadczonych prawników, zadecydował, że budowla wzniesiona niezgodnie z prawem i wolą mieszkańców musi zostać rozebrana. Ostatecznie władze zrezygnowały z inwestycji, a nawet przyznały środki na rekonstrukcję parku.
Choć Miasto Należy do Nas jest nieformalną grupą miejskich aktywistów, odniesione zwycięstwo dało jej znaczący głos w dyskursie o kształtowaniu przestrzeni i siłę do walki w obronie kolejnych miejsc publicznych.

Opracowanie: Bartosz Gutek Girek

Fot. Hayk Bianjyan

Fot. Hayk Bianjyan

BAHRAJN

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która była przełomowa Twoim zdaniem, i określ, jaką zmianę wniosła.

Brak ankiety.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Brak ankiety.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Brak ankiety.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne, dlaczego?

Brak ankiety.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Brak ankiety.

6. Jaka jest najlepsza, niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Brak ankiety.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Brak ankiety.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Brak ankiety.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Brak ankiety.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Brak ankiety.

BAHRAJN
PODSTAWOWE DANE

Azja

Manama

monarchia konstytucyjna

665 km²

islam

32,221 USD

5%

97,7%

brak danych

susza

W 1971 roku uzyskano niepodległość.

Fot. Dagmara Pasińska

PLACES OF PRODUCTION ALUMINIUM

Tematem wystawy był proces produkcji aluminium. Na stalowej konstrukcji o formie nawiązującej do tradycyjnych form arabskich umieszczona została dokumentacja badań dotyczących produkcji aluminium w hucie Alba. Ekspozycja podzielona była na dwie części. Pierwsza to film dokumentalny, prezentujący dokładnie cały proces produkcji z uwzględnieniem wszystkich najmniejszych detali. Druga część składała się z fotografii Armina Linkego. Artysta skupił się na przedstawieniu nie tylko wyrobów, ale również ich otoczenia i miejsca wykonania. Tworzy swego rodzaju portrety przedmiotów, które oderwane od znanego nam kontekstu, zdają się początkowo abstrakcyjne, ale razem tworzą jedną historię. Jest to historia „życia" aluminium, od fazy, kiedy jest jedynie proszkiem, po detal jednego z balkonów na ulicy Manamy. Poznajemy proces, otoczenie, przeznaczenie i w końcu twórców danych przedmiotów. Obserwator zdaje się podglądać produkcję, niemal przeszkadzając postaciom na zdjęciach w ich codziennej pracy. Dzięki tym zabiegom ukazuje się obraz Bahrajnu przez pryzmat produkcji najważniejszego materiału budowlanego w tym kraju.

Kuratorzy wystawy: Anne Haltrop, Neura Al Sayeh

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
EPOKA ALUMINIUM

Trend wykorzystywania aluminium zarówno w małych, jak i wielkobudżetowych projektach pokazuje, że wbrew obiegowej opinii możliwe jest znalezienie symbiozy pomiędzy różnymi grupami interesów oraz ciągłe redefiniowanie lokalnej tożsamości.
Bahrajn to mały kraj położony na archipelagu w samym środku Zatoki Perskiej. Poprzez usytuowanie na szlaku handlowym budował swoją tożsamość w kontekście ciągłej wymiany kulturowej. Wyspa przez lata znajdowała się pod panowaniem innych krajów, a niepodległość uzyskała w latach siedemdziesiątych XX wieku. W związku z tym tożsamość Bahrajnu wykracza poza lokalność. Jest zbudowana na bazie wpływów wprowadzonych poprzez handel oraz migrację. Między innymi dlatego aluminium, które jest pozyskiwane lokalnie, w krótkim czasie stało się dumą narodową i najczęściej wykorzystywanym lokalnie materiałem budowlanym. Zarówno w konstrukcji, jak i wykończeniu.
Za udane przedsięwzięcie należy uznać projekt „Okna i balkony" autorstwa Camille'a Zakhariego. Fotograf poszukuje lokalnej ekspresji w „arabskim stylu". Ta typologiczna seria zdjęć przedstawia tradycyjne domy w Al-Muharrak oraz nieformalne budowle wzdłuż wybrzeża. Artysta udokumentował moment zmiany krajobrazu miasta oraz redefinicji rozumienia współczesnej lokalności, jaka zaszła w ostatnich latach na terenie Bahrajnu.

Opracowanie: Dagmara Pasińska

Fot. Armin Linke i Gulia Bruno

Fot. Armin Linke i Gulia Bruno

CHINY

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Najlepszymi realizacjami architektonicznymi w Chinach w całej historii są moim zdaniem Fujian earthen buildings (FujianTulou). Natomiast najlepszym designem w historii Chin system irygacyjny Dujiangyan. Jeśli chodzi o współczesne realizacje, na przełomowe z nich trzeba będzie jeszcze poczekać.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Katastrofy naturalne i wojna obudziły świadomość niezbędnych potrzeb i społecznej odpowiedzialności, co było zaniedbywane od czasu do czasu w profesji i edukacji architekta.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Rozwijające się Chiny kontynentalne zmagały się z różnymi problemami podczas gwałtownego procesu urbanizacji. Brak równowagi między nimi a proponowanymi rozwiązaniami dał szczególne możliwości projektantom, co zainspirowało mój zespół do rozwoju własnej świadomości społecznej.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Z tymczasowych bambusowych teatrów wznoszonych w dwa tygodnie i demontowanych w dwa dni, gotowych pomieścić pięćset osób podczas uroczystości, w tym religijnych, o każdej porze roku. Ten rodzaj budynku jest wciąż szeroko użytkowany w metropoliach takich jak Hongkong i w niektórych regionach południowych Chin.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Niektórymi konstrukcjami zaprojektowanymi przez chińskich inżynierów, np. mostami Qingshui w Guizhou lub Aizhai w Hunan, przyłączające bardzo odległe miasta i wsie do sieci obszarów zurbanizowanych.

> Największym wyzwaniem dla architektów jest zrozumienie, że ich chęci przewyższają często ich możliwości.
>
> Zhu Jingxiang

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Jest wiele projektów tego typu: Shanghai Garden Fenga Jizhonga (1981), Mathematics Morningside Building Yungho Changa (1998), dom własny i pracownia Ai Weiweiego (1999), memoriał Hu Huishana autorstwa Liu Jiakuna, (2009), szkoły charytatywne oraz miejsca pracy w rezerwacie naturalnym mojego autorstwa (2009-2015).

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Najbardziej inspirującym architektami są Ai Weiwei i Liu Jiakun. Ich prace są prawdziwe, energiczne, ambitne i samokrytyczne.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Ekonomiczna ekspansja i depresja.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Szwajcarię lub Holandię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Chęci architektów przewyższające ich możliwości.

ZHU JINGXIANG

kraj Chiny
zawód doktor architekt
miejsce pracy CUHK — The Chinese University of Hong Kong

CHINY
PODSTAWOWE DANE

Azja

Pekin

republika ludowa

9 562 911 km^2

chińska religia ludowa

10866,4 mld USD

5,5%

100%

brak danych

susze, powodzie, trzęsienia ziemi, erupcje wulkaniczne, tsunami, cyklony, osuwiska

W Chinach przez 3 lata zużywa się więcej cementu niż przez cały XX wiek w USA.

Fot. Filip Strzelecki

DAILY DESIGN, DAILY TAO

Do tworzenia chińskiej wystawy na biennale architektury kurator zaprosił wiele pracowni, które mogły zaprezentować swój dotychczasowy dorobek. Łączyło je podobne podejście do architektury rozumianej jako powrót do korzeni. Zaproszeni zostali: Approach Architecture Studio, Ke Ma, People's Architecture Office, Rùn Atelier, Qun Song, Lu Wang, Xiaoying Xie, Yan Tong, Haitao Huang, Zhi Qu (View Unlimited Landscape Architecture, CUCD), Jingxiang Zhu, Jing Zuo. Zaprezentowane przykłady, dzięki inspiracji tradycyjnymi rozwiązaniami konstrukcyjnymi i materiałowymi, są również ekologiczne, a przede wszystkim udaje się je realizować w obszarach, które nie są poddawane intensywnej urbanizacji.

Kurator: Jingyu Liang

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE.
TRADYCJA JAKO REMEDIUM NA PROBLEMY OBSZARÓW NIEZURBANIZOWANYCH

Dynamiczny rozwój gospodarki chińskiej wpłynął znacząco na budownictwo. Ciągle rozwijają się obszary już zurbanizowane, jednakże brakuje odpowiedniej atencji dla mniejszych miast i wsi Chin kontynentalnych. Sytuacja ta sprawiła, że konieczna jest punktowa interwencja architektów.

Wraz z rozwiązywaniem lokalnych problemów społecznych pojawiła się potrzeba znalezienia efektywnego języka architektury, który byłby zrozumiały dla lokalnych społeczności, a przy tym obniżałby koszty realizacji. Zdecydowano o powrocie do korzeni, nawiązując do tradycyjnych technik budowlanych. Z tego założenia wyszedł między innymi Zhu Jingxiang wraz ze swoim zespołem, na głębokiej prowincji realizując dziesięć obiektów wielofunkcyjnych „Dou Pavilions". Charakteryzują się one użyciem lokalnego materiału oraz tradycyjnych detali złączy drewnianych. Prefabrykowane drewniane szachownice sprawdziły się jako place zabaw dla dzieci i obiekty uzupełniające program budynków edukacyjnych. Ich adaptowalność zamanifestowano, składając jeden z nich na biennale w Wenecji przed pawilonem chińskim.
Sukcesem Chin jest umiejętność wypracowania dobrego rozwiązania architektonicznego, zakorzenionego już w świadomości społecznej. Powrót do tradycji w postaci używanych materiałów, konstrukcji czy detali sprawdził się doskonale. Dzięki takiemu podejściu Chiny rozwijają się już nie tylko w największych miastach.

Opracowanie: Filip Strzelecki

Fot. Filip Strzelecki

Fot. Filip Strzelecki

FILIPINY

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Centrum Kultury Filipin było prawdopodobnie największym przełomem, ponieważ przesuwało ono granicę tego, co możliwe było do zrealizowania w tamtych czasach (późne lata 60'). Od tego czasu prawdopodobnie nie pojawiło się nic bardziej przełomowego.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Globalny kryzys ekonomiczny w 2008roku był dla nas tak samo ważny jak dla reszty świata. Deweloperzy zwolnili swoje inwestycje, niektóre z nich padły kompletnie. Przez to wiele projektów zostało okrojonych z wartości architektonicznej i przeznaczonych wyłącznie to wytwarzania zysków.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Każda architektura jest wyjątkowa jeśli spojrzy się na jej kontekst. Unikalność pochodzi z odpowiedzi na zastany kontekst w którym architektura się znajduje. Obecnie wciąż próbujemy tworzyć teorię architektury więc wszelka unikalność pochodzi z jej eksploracji i eksperymentów.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Obecnie świadomość architektury i jej znaczenia jest bardzo niska. Społeczeństwo nie było jeszcze gotowe w pełni docenić struktur, które my uważamy za wartościowe. NIe twierdzę, że nie mamy z czego być dumni. Po prostu społeczeństwo jeszcze nie do końca rozumie architekturę.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Przypadek jak wyżej. Władze również nie potrafią jeszcze ocenić wartości architektury i nie postrzegają jej jako powodu do dumy. Woleliby chwalić się barokowymi kościołami wybudowanymi podczas hiszpańskiej kolonizacji aby wykorzystać ich walory turystyczne.

Każda architektura jest wyjątkowa jeśli spojrzy się na jej kontekst.

Sudarshan V. Khadka Jr

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Definitywnie nieobliczalna architektura tubylcza, ponieważ jest ona spontanicznym wytworem kontekstu. Zapewnia świetną wydajność oraz stosunek włożonego wysiłu do efektów.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Leandro V. Locsin. Był on inspiracją dla wielu architektów za sprawą swojej umiejętności do wyrażania charakteru Filipin w abstrakcyjny ale również silny sposób.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Koszta, wydajność, łatwość w budowie oraz trwałość.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Japonia jest całkiem udanym krajem pod względem architektury. Przez ich środowisko zabudowane przebija się tożsamość tego kraju, ponieważ są oni w stanie krytycznie podejść zarówno do swojej histori jak i współczesności.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Mamy niesprawiedliwie negetywny pogląd na estetykę oraz zapomnieliśmy o komunikacji z użytkownikami. Doprowadziło to do spadku znaczenia naszej pracy. Powinniśmy ponownie nauczyć się angażować użytkowników i prowokować

SUDARSHAN V. KHADKA JR

kraj	Filipiny
zawód	architekt
miejsce pracy	Leandro V. Locsin partners

FILIPINY
PODSTAWOWE DANE

Azja

Metro Manila

republika konstytucyjna

300 000 km^2

katolicyzm

291,965 mln USD

4,7%

87,5%

29,4%

erupcje wulkanów, tsunami, trzęsienia ziemi

Filipińczycy wysyłają najwięcej na świecie SMSów (350-400 milionów dziennie).

Fot: Magda Brzuska

MUHON: TRACES OF AN ADOLESCENT CITY

Wystawa w pawilonie Filipin przedstawia dziwięć obiektów związanych ze stolicą państwa - Metro Manila. Pomieszczenia wystawy zostłąy podzielone na trzy części reprezentujące kolejno historię, współczesność oraz przyszłość. Każda z sal wystawy zawiera te same obiekty, w takim samym rozmieszczeniu, jednak o różnej formie prezentacji. Ideą wystawy jest pokazanie w jaki sposób zmienia się na przestrzeni lat odbiór przez społeczeństwo różnych budynków i miejsc. Dlatego również obiekty nie są przedstawione za pomocą klasycznych makiet. Zamiast tych, każdy obiekt jest reprezentowany za pomocą modelu metaforycznie przedstawiającego jego znaczenie dla społeczeństwa i tylko minimalnie nawiązującego do rzeczywistej formy obiektu.

Kuratorzy: Juan Pablo S. de la Cruz, Sudarshan V. Khadka, Jr., Leandro Y. Locsin, Jr

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
HISTORIA - WSPÓŁCZESNOŚĆ- PRZYSZŁOŚĆ

Stolica Filipin - Metro Manila została doszczętnie zniszczona podczas drugiej Wojny Światowej. Przez to zdarzenie została ona całkowicie ogołocona z zabytków, które mogłyby świadczyć o jej historii. Obecnie poszukuje ona swojej tożsamości. Manila próbuje w tym celu wykorzystać punkty orientacyjne w mieście. Są to zarówno budynki jak i przestrzenie publiczne oraz elementy środowiska naturalnego. Jednym z takich miejsc jest Międzynarodowe Centrum Konwencji. Jest to część większego założenia kulturalnego w stolicy stworzonego w latach 70. Obiekt ten był świadkiem wielu ważnych dla kraju wydarzeń. Przez lata zmieniało się również podejście społeczeństwa do tego budynku i jego znaczenia. Obecnie jest to niewątpliwie jeden z bardziej rozpoznawalnych obiektów w Manili. Niestety jest on obecnie zagrożony wyburzeniem i zastąpieniem przez nową strukturę. Czy warto jednak niszczyć kolejny obiekt, który dopiero co wpisał się w świadomość narodową?

Opracowanie: Magdalena Brzuska

Fot. Magdalena Brzuska

Fot. Magdalena Brzuska

IRAN

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Od 2000 roku stworzono wiele przykładów niesamowitej architektury, lecz nie przełomowej. Czasy przełomowych realizacji w Iranie przypadają na lata sześćdziesiąte i siedemdziesiąte XX wieku.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Z międzynarodowego punktu widzenia mogłoby to być biennale w Wenecji, lecz w Iranie główny wpływ na architekturę mają konkursy.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Zmiany na płaszczyźnie jakości i technologii.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Wieża Bordż-e Milad Tower, ponieważ jest to obiekt wielofunkcyjny i jednocześnie jest szóstym najwyższym wieżowcem oraz siedemnastą najwyższą wolno stojącą strukturą na świecie.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Z mostu dla pieszych, który został wybudowany dwa lata temu nad autostradą Moddaras w Teheranie rząd stara się zasugerować; że troszczy się o ludzi.

Od 2000 roku stworzono wiele przykładów niesamowitej architektury, lecz nie przełomowej. Czasy przełomowych realizacji w Iranie przypadają na lata sześćdziesiąte i siedemdziesiąte XX wieku.

Behzad Atabaki, Parshia Qaregozloo

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Jak dotąd brak informacji.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Nieżyjący już Hadi Mirmiran oraz Reza Daneshmir — za ich wpływ na poszukiwanie współczesnego języka w architekturze.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Czynniki polityczno-ekonomiczne.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Holandię i Japonię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Słabe zarządzanie urbanistyką oraz kwestie ekonomiczne.

BEHZAD ATABAKI, PARSHIA QAREGOZLOO

kraj	Teheran, Iran
zawód	architekt
miejsce pracy	Studio Behzad Atabaki

IRAN
PODSTAWOWE DANE

Azja

Teheran

republika islamska

1 648 000 km²

islam

425,326 mln USD

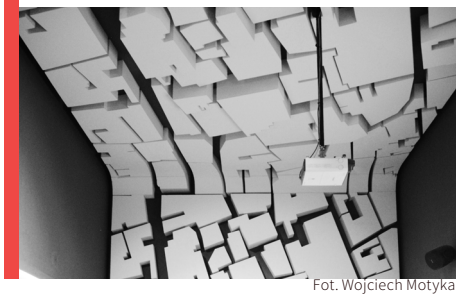
6,9%

100%

0,9%

powodzie, susze

Początki Iranu sięgają 4000 roku p.n.e.

Fot. Wojciech Motyka

REWIND <<PLAY>> FASTFORWARD. CITY MATTERS, COMMUNITY MATTERS MORE

Pawilon irański w weneckim Arsenale sprawiał wrażenie wciśniętego w lukę między sąsiadującymi pawilonami: tajlandzkim i jemeńskim. Pierwsze, co rzucało się w oczy, to schematyczna struktura urbanistyczna, która w postaci nadruku przechodziła od podłogi do sufitu w formie przestrzennych brył.
Aranżacja wystawy mogła wydawać się dosyć enigmatyczna, ale w jej zrozumieniu pomagał opis autorski umieszczony na jednej ze ścian oraz prezentowane filmy wideo opowiadające o udanych przedsięwzięciach rewitalizacji bądź odzyskiwania miast przez ludzi.

Kuratorzy: Behzad Atabaki, Parshia Qaregtozloo

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
POTRZEBA PARTYCYPACJI

W ciągu ostatnich stu lat warunki społeczne, gospodarcze i polityczne doprowadziły do obniżenia poziomu życia w irańskich miastach. Ich dynamiczny, niekontrolowany rozwój spowodowała zwłaszcza stale rosnąca liczba mieszkańców.
Esfahak jest historyczną wioską zniszczoną przez tragiczne trzęsienie ziemi z 15 sierpnia 1978 roku. Posiada jednak unikalny układ, wykształcony około czterysta lat temu. W wyniku rewitalizacji, która ruszyła w 2014 roku, przy udziale profesorów uniwersyteckich, studentów oraz lokalnej społeczności udało się zrekonstruować czterdzieści zabytkowych obiektów, a dawna osada powoli wraca do swojego pierwotnego blasku. Ponadto zaangażowanie mieszkańców i studentów, mogących uczyć się historii rodzimej architektury bezpośrednio przy jej inwentaryzacji i odbudowie, daje nadzieję, że w przyszłości rynek pracy zasili rzesza specjalistów zajmujących się rewitalizacją tradycyjnej irackiej zabudowy.

Opracowanie: Wojciech Motyka

Fot. http://www.iran-daily.com/content/imgcache/file/149078/0/image_650_365.jpg [dostęp: 15.09.2016 12:00]

IZRAEL

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Budynek Porter School for Environmental Studies, Uniwersytet w Tel Awiwie, zaprojektowany przez Nira Chena Yasha Grobman oraz Josefa Cory'ego. [...] *Budynek stał się symbolem zaawansowanych technologicznie ekologicznych rozwiązań architektonicznych, otrzymując jako pierwszy w historii Izraela certyfikat LEED Platinium. Z rozbudowanym systemem wentylacji i oszczędzania wody, ekologiczna strona budynku jest dobrze widoczna. Co więcej, przyczynił się on do poprawy ogólnej świadomości społeczeństwa.* [...]

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Warunki geopolityczne, w szczególności zagrożenie rakietowe (Gaza, Irak, Iran itd.), spowodowały że uchwalono prawo nakładające obowiązek budowania „schronu" wewnątrz każdego domu. To doprowadziło do zmiany typologii zabudowy mieszkaniowej [...].

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Architektura jest bardzo pogmatwana, podążając za międzynarodowymi trendami, jednocześnie szukając lokalnej tożsamości; zachwyca się ekstrawaganckimi realizacjami najlepszych architektów, podczas gdy generalnie jakość zabudowy dookoła pozostaje niska.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Muzeum designu zaprojektowane przez Rona Arada, jako pierwsze przyniosło międzynarodowy rozgłos izraelskiej architekturze, kształtując jednocześnie miastu Holon, w którym się znajduje, własną tożsamość.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

[...] *Z uwagi na swą ogromną wagę dla całego kraju, jego kultury i ochrony pamięci Holocaust Museum, zaprojektowane przez Moshe Safdiego, architekta żydowskiego pochodzenia, o międzynarodowej sławie* [...]. *Dramatycznie ukształtowana betonowa rzeźba, wrzynając się teren, oferuje moc niezwykłych doświadczeń zwiedzającym* [...], *jednocześnie poruszając temat Holocaustu z ogromną powagą.* [...]

> Porter School for Environmental Studies [...] stał się symbolem zaawansowanych technologicznie rozwiązań ekologicznych [...].
>
> Arielle Blonder

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Ganei Shapira — pierwsze tanie socjalne mieszkania w Tel Awiwie, finansowane z budżetu miasta. Architektem jest Orit Milbauer-Eyal.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Dan Eytan jest inspirującą postacią we współczesnej architekturze. Mając osiemdziesiąt cztery lata jest jednym z architektów, którzy w znacznym stopniu wpływają na krajobraz dzisiejszych miast Izraela od lat sześćdziesiątych aż do dnia dzisiejszego. Począwszy od ikonicznego budynku Muzeum Miasta Tel Awiwu, poprzez plan miast irańskich w latach siedemdziesiątych, skończywszy na jego obecnych realizacjach, takich jak udział w pracach nad pawilonem izraelskim na wenckie biennale. Jest on dla mnie symbolem niespożytej energii i bezgranicznej ciekawości.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Polityka ma największy wpływ na kształtowanie architektonicznych trendów, począwszy od regulacji planistycznych, skończywszy na dysponowaniu publicznymi pieniędzmi, dzięki którym można kształtować krajobraz miasta.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Uważam, że Dania może być przykładem architektonicznego sukcesu, łącząc śmiałe wizje z wysokiej jakości budownictwem; promując młodych architektów i tradycje dobrej architektury.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Największym wyzwaniem jest relacja pomiędzy człowiekiem a jego otoczeniem, która znajduje swoje odzwierciedlenie w architekturze. Ważna jest odpowiedzialność za środowisko na poziomie ekologii, podobnie jak odpowiedzialność za pojedyncze budynki formujące przestrzeń publiczną. Ale przede wszystkim w Izraelu szczególnie brakuje wysokiej jakości niedrogich domów mieszkalnych.

ARIELLE BLONDER

kraj	Izrael
zawód	wykładowca uniwersytecki, architekt
miejsce pracy	Amalgama — prywatna praktyka

IZRAEL
PODSTAWOWE DANE

Azja

Jerozolima

republika parlamentarna

20 770 km²

judaizm

296,075 mln USD

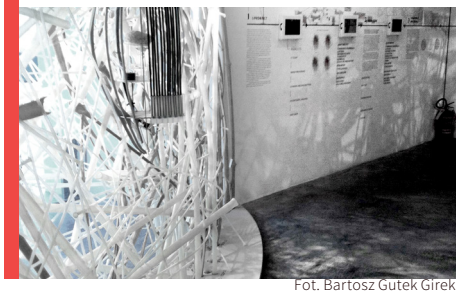
10,9%

100%

8,7%

trzęsienia ziemi, susze

Największa na świecie, po Dolinie Krzemowej, liczba firm technologicznych.

Fot. Bartosz Gutek Girek

LIFE OBJECT

Wystawa w pawilonie izraelskim poruszała kwestię wielopłaszczyznowego przenikania się biologii i architektury. Choć są to pozornie dwie różne dziedziny, kuratorzy postanowili przeanalizować, w jaki sposób mogą się one do siebie zbliżyć. Zakładając, że natura stworzyła świat idealny w najdrobniejszym detalu, człowiek, który obecnie ten świat kształtuje, wciąż musi się wiele nauczyć, czemu jednak sprzyjają najnowsze rozwiązania technologiczne. Futurystyczne projekty przygotowane na wystawę powstały we współpracy architektów z biologami. W ten sposób zrodziła się architektura wykorzystująca potencjał tkwiący w najbardziej elementarnych mechanizmach natury.

Kuratorzy: Ido Bachelet, Arielle Blonder, Yael Eylat Van-Essen, Noy Lazarovich, Ben Bauer

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE W TROSCE O ŚRODOWISKO

Porter School of Environmental Studies została założona w 2000 roku przez Dame i Leslie'go Porterów we współpracy z Uniwersytetem w Tel Awiwie. Jest to miejsce badań i platforma wymiany wiedzy, a także centrum kształcenia w dziedzinie szeroko rozumianego zrównoważonego rozwoju, które wykorzystuje wiele dziedzin nauki. W 2001 roku Dame Shirley Porter postanowiła zbudować nową siedzibę szkoły, która ustanowiłaby nowy standard współczesnej architektury Izraela, kładąc nacisk na kwestię środowiskowe i stając się sama w sobie laboratorium technologii. Przed architektami (Geotectura / Axelrod-Grobman Architects / Chen Architects) stanęło zadanie zaprojektowania pierwszego w Izraelu budynku, który otrzyma platynowy certyfikat LEED. Wykorzystane zostały najnowocześniejsze rozwiązania, takie jak ogniwa fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, systemy odzyskiwania wody szarej i deszczowej, wydajne systemy wentylacji i ogrzewania oraz ochrony przed przegrzewaniem. Dzięki temu nowa siedziba szkoły jest samowystarczalna energetycznie i nie emituje żadnych zanieczyszczeń.
Budynek stał się nie tylko nową ikoną izraelskiej architektury oraz miejscem wymiany doświadczeń naukowców, studentów i zwykłych ludzi, ale przede wszystkim symbolem troski o środowisko, wyznaczającym nowe trendy w projektowaniu.

Opracowanie: Bartosz Gutek Girek

Fot. Oren Rozen

Fot. Shai Epstein

JAPONIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Muzeum XXI wieku sztuki współczesnej, Kanazawa, SANAA. Projekt jest zorientowany bardziej na ludzi i ich zachowania kształtowane przez architekturę, niż na piękno i wygląd samego budynku, choć w tej kwestii autorzy również nie mają się czego wstydzić.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Setouchi Triennale; najbardziej udany festiwal sztuki i architektury w Japonii. Prace rodzimych i obcych artystów, znajdując się w kontekście mniejszych wysp, pozwalają dostrzec, że sztuka i architektura są także częścią lokalnego życia.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Nowe wersje wolnej zabudowy w kontekście zarówno miejskim, jak I wiejskim. Miasta w Japonii były budowane w oparciu o drewnianą konstrukcję, a ludzie przez wieki potrafili dostosowywać to, co dawne i tradycyjne do zmian trybu życia, nowych możliwości i nowych potrzeb. Ta tendencja została zatracona po drugiej wojnie światowej, jednak od niedawna znowu przeżywa renesans.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Generalnie najważniejsze są dla nas konstrukcje drewniane. Zwłaszcza machiya (tradycyjna zabudowa miejska) – drewniana konstrukcja dopracowywana przez wieki tak, aby przy zminimalizowaniu ilości użytego materiału zapewnić maksymalną wytrzymałość statyczną przeciwko trzęsieniom ziemi. Było to szczególnie ważne w kontekście miejskim, gdzie zarówno przestrzeń, jak i ilość budulca były mocno ograniczone.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Ponownie technologia drewnianego układu strukturalnego zabezpieczającego przed trzęsieniem ziemi.

Największym wyzwaniem jest projektowanie zrównoważone czy budownictwo pasywne, ale nie tylko w oparciu o wartości liczbowe lecz również z uwzględnieniem aspektów psychologicznych i antropologicznych.

Mio Tsuneyama

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, będzie nią stadion olimpijski w Tokio na letnie igrzyska w 2020 roku.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Dot Architects. Często aktywnie uczestniczą w realizowaniu swoich projektów. Widać zrozumienie dla podstawowych ludzkich potrzeb, a przy tym ich architektura pozwala poczuć siłę miejsca i przestrzeni.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Projektowanie ekologiczne. Dzisiaj musimy mieć na uwadze dobro środowiska dokładnie tak samo jak rozwinięte kraje europejskie, jednak w dopasowaniu do lokalnych warunków, klimatu, sposobu życia czy dystrybucji materiałów.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Wydaje mi się, że każdy kraj stawia czoła swoim własnym, unikalnym problemom.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Ekologia, projektowanie zrównoważone, budownictwo pasywne. Projektowanie nie tylko w oparciu o wartości liczbowe ale również z uwzględnieniem aspektów psychologicznych I antropologicznych. Mogłoby to znaleźć zastosowanie w niskobudżetowych projektach, których spodziewamy się w Japonii coraz więcej.

MIO TSUNEYAMA

kraj	Japonia
zawód	architekt
miejsce pracy	Biuro MNM

JAPONIA
PODSTAWOWE DANE

Azja

Tokio

monarchia parlamentarna

377 835 km^2

buddyzm/shintō

4 123 000 mln USD

10,2%

100%

4,5%

cyklony, trzęsienia ziemi, tsunami, powodzie

Kraj z jednym z najniższych wskaźników przestępczości na świecie.

Fot. Karolina Tatar

EN: ART OF NEXUS

Choć w stosunku do swojej burzliwej przeszłości Japonia nie wydaje się dzisiaj zagrożona, dynamiczna urbanizacja i przemiany społeczne wywołują w mieszkańcach ogromne poczucie niepewności odnośnie do tego, co przyniesie przyszłość. Zwłaszcza w świetle tragicznego trzęsienia ziemi, które miało miejsce w marcu 2011 roku, kiedy dotychczasowe wzorce i wartości uległy zdezaktualizowaniu, japońskie społeczeństwo zdaje się znajdować w punkcie zwrotnym. Architektura również wkracza w nową erę; twórcy zaczęli koncentrować się na ludziach, na ich relacjach i budowaniu społeczności. Wystawa pokazywała przykłady tego, jak i z czym zmaga się obecnie japońska architektura. Kurator wybrał specjalnie te projekty młodych twórców, które w jego mniemaniu najlepiej odpowiadają równolegle zachodzącym zmianom społecznym.

Kurator: Yoshiyuki Yamana

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
LOKALNA SAMODZIELNOŚĆ

Umaki Camp, jeden z projektów prezentowanych na biennale, powstał w ramach Setouchi Triennale w 2013 roku jako projekt dot architects dla lokalnej społeczności.
Ta wyjątkowa realizacja znajduje się na wyspie Shōdo, którą zamieszkuje około 30 tysięcy osób, z czego aż 40% stanowią seniorzy. Na wyspie można się kształcić jedynie do poziomu licealnego, jest też szpital i w zasadzie niewiele więcej. Jednak dla projektantów najbardziej inspirujący okazali się sami mieszkańcy, którzy tworzą silną społeczność i są po prostu fajnymi ludźmi.
Pomimo tragicznego w skutkach trzęsienia ziemi, a może właśnie dlatego, dot architekci wierzą w potencjał budowania DIY, kampus powstał więc opierając się na bardzo prostej technologii. Nie wymaga posiadania wyszukanych narzędzi, a materiały są łatwo dostępne. Z tego powodu po ewentualnym zniszczeniu, jeśli będą tylko chęci, lokalna społeczność może to miejsce łatwo odbudować bez żadnej pomocy z zewnątrz. Dzięki zastosowaniu pięciu czynników przyciągających ludzi (zwierzęta, warzywa, telewizja, radio, zdjęcia), obóz stał się żywą przestrzenią publiczną, otwartą dla wszystkich. Cały czas odbywają się tam warsztaty i spontaniczne wydarzenia – jest to miejsce, które stało się autonomicznym tworem mieszkańców i platformą łączącą ich z przyjezdnymi.

Opracowanie: Karolina Tatar

Fot. T. Mukai

Fot. T. Mukai

Fot. T. Mukai

JEMEN

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Bank Centralny Jemenu położony w stolicy Jemenu, Sanie, jest pierwszym budynkiem publicznym uosabiającym unikalną architekturę Jemenu w aspekcie praktycznym mający zastosowanie w kontekście technik nowoczesnych. Bank Centralny Jemenu stał się ikoną, na którą większość nowoczesnych budynków publicznych zaczęła się wzorować. Otworzył on nowe okno w rozwoju architektury Jemenu.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Ożywienie gospodarcze lat siedemdziesiątych XX wieku w połączeniu ze stabilnością polityczną tamtego okresu oraz nową wizją przywództwa politycznego jest okresem który miał ogromny wpływ na architekturę Jemenu

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Wpływ lokalnej architektury z większą elastycznością w dziedzinie wielkości i funkcji miał bardzo silny wpływ na architekturę współczesną. Ponadto lokalna architektura miała bardzo mocny wpływ na etapie projektowania, co przejawia się pojawianiem się lokalnej architektury w każdym większym projekcie architektonicznym.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Myślę, że budynek Banku Centralnego Jemenu w Sanie jest największą dumą mieszkańców Jemenu.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Władza może pochwalić się różnorodnością tradycyjnej kultury Jemenu, zaczynając od wieży domów z kamienia i wysokich budynków z cegły suszonej. Jednakże w kwestii ostatnio wybudowanych budynków są to Bank Centralny Jemenu, główna siedziba jemeńskiego Banku Budownictwa i jego oddziały.

”Chciałem zwrócić uwagę na to co obecnie dzieje się w Jemenie.”

Abdulhakim Alsayaghi

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Projekt Saawan Hausing, czyli osiedle mieszkaniowe na wschodnich obrzeżach stolicy Sany.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Uważam, ze architekt Mohammed Qasim Aown, który zaprojektował budynek Banku Centralnego w Jemenie i główną siedzibę jemeńskiego Banku Budownictwa, był też jednym z pierwszych, którzy ukończyli Egipski Uniwersytet, najważniejszych architektów w moim kraju. Ponadto otworzył on własne biuro konsultacji i wyszkolił wielu młodych architektów i inżynierów. Inspirował się architekturą bogatą i różnorodną lokalnie. Co więcej, wielu późniejszych architektów podążało jego śladami.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Silna lokalna architektura oraz wpływ ubogiej nowej architektury z sąsiedztwa Zatoki Perskiej.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Japonię, ze względu na aspekt przyrodniczy, tradycjonalistyczny i zwyczajne piękno tego kraju.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Globalizacja, zmiany środowiskowe i energia.

ABDULHAKIM ALSAYAGHI

kraj	Jemen
zawód	architekt, konserwator, planer
miejsce pracy	Cultural Heritage Unit — Social Fund for Development

JEMEN
PODSTAWOWE DANE

Azja

Sana

republika tymczasowa

527 970 km²

islam

35,954 mld USD

brak danych

48,4%

1%

trzęsienia ziemi

Pierwszy kraj na Półwyspie Arabskim, który przyznał kobietom prawo do głosowania.

Fot. Dagmara Pasińska

PRESERVE BEAUTIFUL YEMEN

Idea powstania pawilonu Jemenu zrodziła się w 2014 roku, kiedy Lidwien Scheepers po raz pierwszy postanowiła pokazać architekturę tego kraju na arenie międzynarodowej. Wraz ze specjalistami w dziedzinie antropologii, archeologii i architektury rozpoczęła przygotowania do opowiedzenia historii o unikatowym dziedzictwie tego kraju. Poprzez nawiązanie współpracy z kuratorem wystawy, który od dziesięciu lat zajmuje się badaniem architektury tradycyjnej na terenie Republiki Jemeńskiej, udało się stworzyć bazę unikatowych informacji. Ekspozycja przedstawiająca różnorodne techniki budowlane, style architektoniczne oraz przykłady rzemiosła i grafiki zestawiona została z dokumentacją płonących, zbombardowanych miast. Wystawa, choć skromna i obiektywnie mała, nie dawała zapomnieć o tym, by pamiętać.

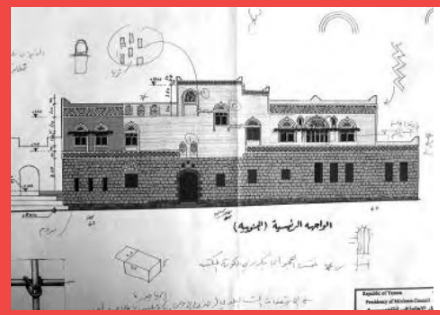
W obliczu wojny, 15. Międzynarodowe Biennale Architektury w Wenecji pozwala Jemenowi po raz pierwszy w historii powiedzieć głośno, że jego architektoniczne dziedzictwo jest dziedzictwem całego świata.

Kuratorzy: Renzo Ravagnan, Istituto Veneto per i Beni Culturali

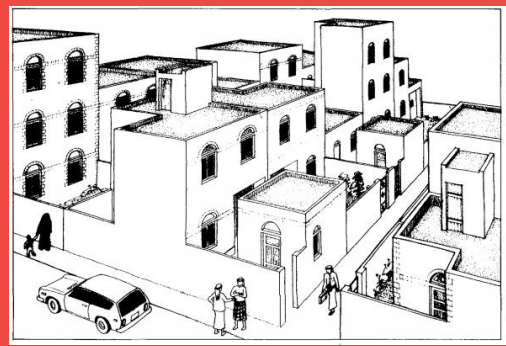
UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
UCZYĆ SIĘ OD "USTA"

„USTA" to wykwalifikowany rzemieślnik, który poprzez znajomość materiałów, lokalnych warunków oraz potrzeb społecznych, nie będąc inżynierem, pełni funkcję budowniczego, urbanisty i grafika. Dowodem na to jest Szibam – miasto zbudowane z około 500 domów posiadających od 5 do 11 kondygnacji w formie wież sięgających 30 metrów. Każdy z budynków ma strukturę konstrukcyjną, fundamenty, klatkę schodową oraz różnorodne rozwiązania fasad. Nieprawdopodobna wiedza budowlana USTA, przekazywana od pokoleń, stała się dziedzictwem narodowym Jemenu. Umiłowanie tradycji przez obywateli wpłynęło na zachowanie roli rzemieślnika w procesie budowania miast. Dzięki temu Jemen jako jedyne państwo Bliskiego Wschodu może pochwalić się zachowaną architekturą tradycyjną, która w kontekście sąsiednich państw czyni go miejscem unikatowym. Unikalne jest również świadome korzystanie ze spuścizny rzemieślników poprzez współczesnych architektów. Osiedle Sawad Sawan kotynuuje dialog miedzy tradycją a współczesnością. Przykład ten jest świadectwem świadomości społeczeństwa o wartości sztuki rzemiosła, będącej inspiracją po dziś dzień.

Opracowanie: Dagmara Pasińska

Fot. TDSR Volume XVI number II 2005

Fot. BCEOM

Fot. TDSR Volume XVI number II 2005

KOREA POŁUDNIOWA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Ondol - podpodłogowy systemem grzewczy. Ta kombinacja ondolu i malu, drewnianej podłogi, jest jedną z bardziej oryginalnych elementów tradycyjnej koreańskiej architektury. Ondol używa się w każdym nowoczesnym typie budynków mieszkaniowych w Korei.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Compressed growth: kombinacja gwałtownej industrializacji, migracji miejskiej i bardzo gęstych środowisk miejskich przez ostatnie sześćdziesiąt lat wciąż najmocniej kształtują architekturę. Od niedawna koreański kryzys i globalny kryzys finansowy w 2008 roku zmieniły rynek budowlany.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Dynamika i różnorodność typów budynków, skal, programów w bardzo gęstych i kompaktowych przestrzeniach miejskich.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Przede wszystkim Południowi Koreańczycy są dumni z przejścia z jednego z najbiedniejszych krajów do jedenastej. Najsilniejszej siły ekonomicznej świata i to zaledwie w pół wieku. Wpływ trendów maleje, a koreańscy architekci zaczynają być częścią globalnej społeczności architektonicznej.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Nie rozumiem do końca, czym są „władze kraju". Jeżeli oznacza to „rząd", „instytucje", „oficjeli", nie mogę odpowiedzieć na to pytanie. Nawet jeśli istnieją takie opinie, są wysoce subiektywne.

„Największym wyzwaniem dla architektury jest pytanie, jak kreatywnie przyswajać wielkie zagęszczenie, przechodząc od ilości do jakości."

Sung Hong Kim

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Nie jestem do końca pewien, czy jest to konstrukcja niskobudżetowa, jednak masowa produkcja i zasoby wysokościowych apartamentowców we względnie krótkim czasie, od lat osiemdziesiątych do 2000 roku, rozwiązała problem mieszkalnictwa efektywnie, choć generowała wiele socjalnych i miejskich problemów.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Środowisko architektoniczne w Korei generalnie zgadza się, że Kim Swoo Geun (1931—1986) i Kim Jung Up (1922—1988) są prekursorami koreańskiej architektury współczesnej. Dla bardziej współczesnych architektów, proszę sprawdzić książkę „Megacity Network: Contemporary Korean Architecture" i oraz pawilon Korei na biennale „The FAR Game: Constraints Sparking Creativity".

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Globalizacja oraz ekonomiczna i społeczna polaryzacja zmieniła strukturę przedsiębiorstw, a w konsekwencji zmieniają się zasady na jakich architekci otrzymują zlecenia, ich strategie i taktyki projektowe.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Każdy kraj ma swoje własne historie sukcesów. Jest to jednak bardziej referencja niż model. Każdy kraj ma inne ograniczenia czy problemy. Inne też innowacyjne możliwości. To naprawdę zależy od tego i jak na to patrzymy.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Jak kreatywnie przyswajać wielkie zagęszczenie, przechodząc od ilości do jakości zmieniając priorytety z krótkoterminowych, indywidualnych korzyści na realizację długoterminowych publicznych zysków.

SUNG HONG KIM

kraj	Korea Południowa
zawód	profesor architektury i urbanistyki
miejsce pracy	University of Seoul

KOREA PŁD.
PODSTAWOWE DANE

Azja

Seul

republika prezydencka

98 480 km²

ateizm

1 378 000 mln USD

7,4%

100%

1,6%

cyklony, susze, tsunami

Jest to pierwszy kraj, w którym wprowadzono cyfrowe podręczniki.

Fot. Karolina Tatar

FAR GAME: CONSTRAINTS SPARKLING CREATIVITY

Wystawa stanowiła próbę objaśnienia zasad panujących na koreańskim rynku deweloperskim. Autorzy nie mają wątpliwości, że jednym z czynników najsilniej wpływających na architekturę Seulu jest jego ekstremalne przeludnienie i gęstość zabudowy (w stolicy żyje już 20% populacji kraju). FAR, czyli wskaźnik intensywności zabudowy, jest ograniczany prawnie, a wraz z wieloma innymi czynnikami, które muszą być wzięte pod uwagę podczas projektowania, w ogromnym stopniu wpływa na jakość życia mieszkańców. Ten specjalistyczny w wielu miejscach na świecie termin wszedł już do codziennego języka koreańskiego społeczeństwa.

Kurator: Sung Hong Kim

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
OGRANICZENIA BUDZĄCE KREATYWNOŚĆ

Autorom wystawy zależało, aby wytłumaczyć, jak skomplikowanym i złożonym problemem jest wielkie zagęszczenie Seulu. Na wstępie musimy przyswoić masę informacji i technicznych szczegółów, które jednak bardzo pomagają w zrozumieniu tego zjawiska.
Początkowo dodawaniem kolejnych metrów kwadratowych parali się jedynie drobni rzemieślnicy czy prości budowlańcy, którzy często nielegalnie oferowali zabudowywanie balkonów, dobudowywanie wiat lub antresoli, jeśli było na nie jeszcze miejsce. W konsekwencji w Seulu pojawił się nieprawdopodobny chaos wizualny – wiele części miasta najzwyczajniej przypomina jedną wielką dobudówkę.
Na szczęście na pewnym etapie do panujących tu reguł dostosowali się również najlepsi architekci. Mimo że ich głównym zajęciem stała się niejako gra z przepisami, dostrzegli wartość tych zabiegów. Dzisiaj w Seulu można obserwować niezwykłe realizacje, które przekuły ograniczenia w siłę i przy maksymalnym wykorzystaniu dostępnej prawnie przestrzeni są niezwykłym wręcz przejawem kreatywności. Dla dobra ludzi architekci poszli krok do tyłu, by ostatecznie zrobić więcej niż kilka do przodu.

Opracowanie: Karolina Tatar

Fot. pawilion Korei Południowej

Fot. pawilon Korei Południowej

KUWEJT

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Mógłbym powiedzieć że Al-Shaheed Park jako projekt miał największy wpływ. Nie jest budynkiem, lecz przeważnie projektem krajobrazu, rozbudowa parku odegrała ważną rolę w połączeniu centrum ze starymi murami miasta oraz przedmieściami. Chociaż istnieje szereg elementów programowych i elementów architektonicznych, takich jak muzeum, biblioteki i tak dalej- co sprawia, że projekt jest przełomowy jako nowy rodzaj interwencji krajobrazu w Kuwejcie, Który wprowadza przestrzeń publiczną, przestrzeń rekreacyjną, a także zapewnia nowe sposoby rewitalizacji i połączenia istniejącej tkanki.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Ostatnio spadek cen ropy oraz globalna recesja, wojna iracka, wojny w Zatoce Perskiej oraz okupacja Kuwejtu.To nie są po prostu zdarzenia gospodarcze lub polityczne, które wpłynęły na rynek nieruchomości lub możliwość budowania w Kuwejcie- lub stanu środowiska zbudowanego w przypadku okupacji. Przeciwnie wydarzenia te stworzyły poczucie niestabilności, w którym architektura nie była postrzegana jako coś trwałego i długowiecznego lecz jako kruchą i tymczasową. Oznaczało to że było mniej chęci do zachowania istniejących budynków(zwłaszcza uszkodzonych struktur) z powodu negatywnego skojarzenia z okupacją, ale także że nie ma powodu by inwestować w dobrej jakości architekturę bo nie było żadnej gwarancji że będzie ona trwała.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Powiedziałbym, że to, co jest unikalne, to mniej współczesna architektura sama w sobie, a bardziej niedawny trend wykorzystania modernistycznej architektury drugiej połowy XX wieku. Chociaż odbywa sie to na razie na małą skalę za pośrednictwem start-upów bądź oddolnych inicjatyw- a więc nie jest szczególnie unikalne jako fenomen ani jako praca architektoniczna- co sprawia , że interesująca jest oddolna inicjatywa by rewitalizować istniejąca tkankę która jest niestety dosyć rzadka w regionie.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Wodne struktury w Kuwejcie są powodem do dumy. Przypominające grzyby, ikoniczne wodne wieże i Wierze Kuwejckie autorstwa Sune Lindström znajdują się często na pocztówkach, zdjęciach oraz rządowych pamiątkach. Powodem jest przede wszystkim ich wyeksponowanie w panoramie, rzeźbiarska jakość oraz ich znaczenie w umacnianiu idei narodowego projektu dla kraju. Ogólnie rzecz biorąc Kuwejt posiada najlepszy zespół prac architektonicznych i modernistycznej architektury wśród innych krajów Zatoki Perskiej, zaliczając prace Waltera Gropiusa, Kenzo Tange, Jørna Utzona oraz pozostałych.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Wieża Al-Hamra autorstwa SOM jest dosc popularna w ostatnim czasie. Zaprojektowana przez SOM ponad czterystumetrowa wieża posiada atrakcyjną formę oraz generalnie dobre wpasowanie w sylwetkę miasta. Ze względu na powściągliwość Kuwejtczyków do budowania w Kuwejcie w ostatnich latach widok wieży w pewnym sensie daje poczucie ulgi, że rzeczy w kraju „posuwają się naprzód".

> Zaistniała konieczność podjęcia wyzwania wytworzenia projektów intelektualnych, które mogą wykraczać poza granice Zatoki Perskiej i nie ograniczać się do skali kraju lub świata arabskiego.
>
> **Ali Karimi**

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

W zależności od tego kogo zapytasz, możesz zostać poinformowany, że pierwsza runda podmiejskiej zabudowy mieszkaniowej dla mas na obrzeżach starego miasta była udaną niskobudżetową inwestycją. Model willi wprowadzony do Kuwejtu jako rezultat tathmeenu (rządowych zakupów gruntów w starym mieście) oraz przesiedlenie ludzi na przedmieścia było sukcesem ze względu na szybkość i rozprzestrzenianie w kraju.
Pojedyncza typologia wprowadzona ponad 50 lat temu teraz jest całością krajowego budownictwa w kraju. Chociaż nie było to przedsięwzięcie udane pod względem miejskim

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Historycznie rzecz biorąc, byłby nim Ghazi Sultan. Sultan, który studiował w USA na uniwersytecie Harvarda, odegrał kluczową rolę na architektonicznej scenie Kuwejtu. Jest on odpowiedzialny za waterfront Kuwejtu, zaproszenie wielu wybitnych architektów do kraju, wybudowanie pierwszej sztucznej wyspy w Zatoce Perskiej, a głównie reprezentowanie młodego pokolenia architektów z rejonu Zatoki Perskiej.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Autonomia miasta-państwa — cała architektoniczna produkcja jest w służbie autonomii lub jest dotknięta groźbą jej utraty. Architektura połowy XX wieku miała podkreślić niezależność Kuwejtu, pod koniec wieku liczba realizacji gwałtownie spadła ze względu na obawę przed utratą niezależności.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Trudno jest wskazać architektoniczny sukces państwa, ponieważ architektura jest relatywnie długowieczna — z sukcesem bywa inaczej. Dla przykładu mogę powiedzieć że w Zatoce Perskiej Kuwejt był sukcesem przez jakiś czas, dzisiaj moglibyśmy wykazać Dubaj jako kraj architektonicznego sukcesu, biorąc pod uwagę dotychczasowy sukces gospodarczy,lecz jakość prac i ich miejskie konsekwencje nie są dobre.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

W przeszłości lokalna, islamskia architektura była opozycją dla architektury współczesnej. Wierzę że takie myślenie architektonicznej społeczności w regionie już nie funkcjonuje. Zaistniała konieczność podjęcia wyzwania wytworzenia projektów intelektualnych które mogą wykraczać poza granice Zatoki Perskiej i nie ograniczać się do skali kraju lub świata Arabskiego.

ALI KARIMI

kraj	Kuwejt
zawód	profesor uniwesytecki, architekt, kurator o pawilonu Kuwejtu
miejsce pracy	USA

KUWEJT
PODSTAWOWE DANE

Azja

Kuwejt

monarchia konstytucyjna

17 820 km^2

islam

112,811 mln USD

3%

97,7%

brak danych

trzęsienia ziemi, susze

Uprawa roli jest niemożliwa. Cała żywność jest przez Kuwejt importowana.

Fot. Wojciech Motyka

BETWEEN EAST AND WEST: A GULF

Pawilon Kuwejtu w Arsenale zaskakiwał zwiedzającego swoim minimalizmem. Podłoga, podobnie jak wszystkie elementy znajdujące się na wystawie, poza białymi makietami wysp, wykonana była z arkuszy nierdzewnej stali. Nawet katalogi, w których opisano historię projektów zagospodarowania trzystu wysp Zatoki Perskiej. Próżno było szukać tam ekranów z materiałami wideo, jedynym elementem, który przybliżał „historię z frontu" w Kuwejcie, był opis autorski na ścianie i zlewające się z podłogą grube katalogi. Chirurgicznie czysta stal po całym dniu pokrywała się podobnym do piasku drobnym tłuczniem przynoszonym przez zwiedzających na butach, przez co pawilon bardziej przypominał kraj, którego historię próbował opowiedzieć.

Kuratorzy: Hamed Bukhamseen, Ali Karimi

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
POSZUKIWANIE TOŻSAMOŚCI

Wojny w Zatoce Perskiej i okupacja iracka odcisnęły gigantyczne piętno w świadomości obywateli Kuwejtu. Po zakończeniu okupacji irackiej w roku 1990 nie chciano rewitalizować budynków ze względu na niepewną przyszłość. Spadek cen ropy, globalna recesja, wojna iracka, okupacja Kuwejtu, wojny w Zatoce Perskiej miały bezpośredni wpływ na zmianę myślenia o sensie inwestowania w rewitalizacje istniejącej architektury bądź budowanie nowych budynków o wysokiej jakości. Wszystkie wymienione historyczne zawirowania wywołały w ludziach niepewność co do zbliżającej się przyszłości. Budowano więc obiekty zaliczające się do tymczasowych, zarówno pod względem jakości wykonania, jak i wykorzystanych materiałów czy projektowanej funkcji. W obliczu niepewnego jutra naprawa istniejących budynków i rekonstrukcja tych zniszczonych w trakcie działań wojennych wydawała się bezcelowa. Tymczasem Kuwejt jest potentatem w regionie pod względem światowej klasy architektury modernistycznej z połowy XX wieku. Na przestrzeni lat realizacje takich projektantów, jak Walter Gropius, Kenzo Tange czy Jørn Utzon, zostały mocno zaniedbane. Dziś, głównie za sprawą oddolnych inicjatyw, coraz częściej są doceniane, co pozwala wierzyć, że stopniowo ulega zmianie również podejście mieszkańców do przyszłości.

Opracowanie: Wojciech Motyka

Fot. Jeffrey van der Wees

Fot. https://66.media.tumblr.com/76d24e-136200b70554a90540023ca3b1/tumblr_ndhz8ynq7O-1qe0nlvo1_500.jpg [dostęp: 15.09.2016, 12:00]

ROSJA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Zwróciłbym uwagę na Skuratov's Art House. Nie ma w tej realizacji niczego przełomowego, jednakże ustanowiła pewien poziom, wysoką jakość, do której dążą teraz współcześni rosyjscy architekci.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Nie mogę mówić w kontekście całego kraju, ale w Moskwie największym czynnikiem była zmiana na stanowisku prezydenta miasta oraz głównego architekta. Zaraz po tym wydarzeniu nastąpiła renowacja miasta, która poza względami urbanistycznymi przyczyniła się również do powstania nowoczesnej architektury.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

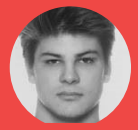
Niestety nie zauważam niczego unikalnego w rosyjskiej współczesnej architekturze. Stara się wpisać w nowoczesną architekturę europejską i poza małymi wyjątkami, zazwyczaj się to nie udaje.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Ciężko wybrać pojedynczy przykład, ale skoro mowa o znaczącym obiekcie, to byłby cały kompleks Museum i Parku Gorkiego. Są to projekty przełomowe w kontekście urbanistyki, dzięki którym powstała również wysokiej jakości architektura.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Jeżeli już muszę wskazać tylko jedną, to byłby to wieżowiec Skuratowa w Mosfilmowskaja.

"Im więcej pieniędzy, tym lepszy będzie projekt."

Egor Grositskiy

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Za takie uważam pawilony w miejscach: Park Neskuchny, Park Gorkiego i kompleks Museum. Nie zważając na porę roku i dnia zawsze są oblegane, a zostały zaprojektowane i zbudowane dość oszczędnie.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

W tym momencie jest to Siergiej Skuratov. Jego architektura stała się wyznacznikiem jakości dla rosyjskich architektów, jest też często kopiowana. W mojej opinii naprawdę wyróżnia się jako jeden z najbardziej interesujących i profesjonalnych architektów w Rosji.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Pieniądze. Im więcej pieniędzy, tym lepszy będzie projekt.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Holandię. Może odpowiedź jest banalna, ale naprawdę uważam, że ten kraj wiedzie prym w zakresie nowoczesnej architektury.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

W moim kraju jest to stabilność finansowa. Niestety wiele obiecujących projektów zostało wstrzymanych ze względu na cięcia finansowe.

EGOR GROSITSKIY

kraj	Rosja
zawód	architekt
miejsce pracy	STT Groupp

ROSJA
PODSTAWOWE DANE

Eurazja

Moskwa

republika federalna

17 075 200 km²

prawosławie

1326,015 mln USD

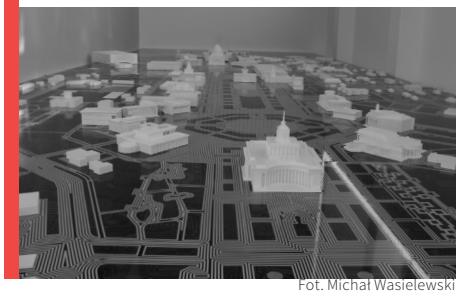
7,1%

100%

3,3%

powodzie, susze, pożary

Na terenie Europy mieszka 78% mieszkańców Rosji.

Fot. Michał Wasielewski

V.D.N.H URBAN PHENOMENON

Wystawa w rosyjskim pawilonie zorientowana jest wokół moskiewskiego parku wystawienniczego V.D.N.H. istniejącego od 1939 roku. Kompleks jest dziś rewitalizowany, tak by w przyszłości stać się miejscem kulturotwórczym oraz pełniącym funkcję edukacyjną. Temat wystawy porusza kwestię ważną nie tylko dla Moskwy i Rosji, ale również dla całego świata, który obecnie, bardziej niż zwykle, staje przed pytaniem: jak rozwijać intelektualny potencjał społeczeństwa oraz stworzyć mechanizmy pod efektywne kreowanie kultury. Prezentowana ekspozycja dotyczy przeszłości, teraźniejszości oraz przyszłości kompleksu V.D.N.H. Tytułowy park, stworzony jako przestrzeń publiczna dla kultury oraz rekreacji, na przestrzeni lat stał się miejscem szerzenia ideologii socjalistycznej, a następnie chaotycznym targowiskiem. Dziś, dzięki przeprowadzanej rewitalizacji, park stał się podstawą do debaty o roli urbanistyki w społeczeństwie. Wystawa zajmuje dwa piętra pawilonu, parter poswięcono historii kompleksu. Na piętrze, w centrum ekspozycji, umiejscowiono filmową instalację, mającą odzwierciedlać dzisiejszy charakter parku.

Kurator: Sergey Kuznetsov

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
PRZYWRACANIE DUCHA SOCREALIZMOWI

Fot. Denis Esakov

VDNkH to potężne założenie wystawiennicze w Moskwie, otwarte przez Józefa Stalina w sierpniu 1939 roku. Głównym założeniem tego kompleksu było przedstawienie potęgi ówczesnego Związku Radzieckiego. Wśród szerokich alei, przed rozległymi placami, usytuowane były pawilony każdego z krajów należących do ZSRR oraz pawilony tematyczne, które ukazywały nam jak wspaniałe osiągnięcia udało się stworzyć w socjalistycznym Związku Radzieckim. Wraz z wojną nastąpił powolny upadek tej przestrzeni. Przełom nastąpił w 2013 roku, kiedy teren parku wrócił w ręce władz moskiewskich. Powstał długofalowy projekt, który obejmuje architekturę krajobrazu, architekturę pawilonów i pozostałych obiektów oraz programu wydarzeń. Sama idea powstała na fali udanych rewitalizacji przestrzeni publicznych w Moskwie, o których w ankiecie wspomina między innymi Egor Grositskiy. Jednak pod pozornym, zachodnioeuropejskim trendem rewitalizacji kryje się ciekawa rewitalizacja myśli socrealistycznej. Już w 2009 roku na teren parku powróciła bardzo ważna rzeźba Very Mukhiny, Rabochiy i Kolkhoznitsa, która przedstawia postaci kobiety i mężczyzny z sierpem i młotem. Następnym etapem przekształceń był powrót do oryginalnej nazwy, która nadana była przez samego Józefa Stalina. Zmianie uległo również samo logo kompleksu, które odnosi się do dziedzictwa radzieckiej grafiki lat trzydziestych, sześćdziesiątych i osiemdziesiątych. Sama funkcja parku poza dodaniem ścieżek rowerowych, wybudowaniem lodowiska oraz wypożyczalni sprzętu się nie zmieniła. Dalej jest to przestrzeń do prezentacji najnowszych osiągnięć w technologii, przemyśle, nauce i kulturze. Rewitalizację, poza oczywistymi względami poprawy jakości przestrzeni publicznej, cechuje nowy nurt w Rosji, powrotu do myśli socjalistycznej i architektury socrealistycznej, często nazywany hipster-stalinizmem czy postsocrealizmem. Powrót ten wydaje się być przełomowy dla Moskwy, co zostało przedstawione na wystawie biennale architektury a podkreślone stwierdzeniem, że kompleks VDNkH jest dziedzictwem nie tyle narodowym, ile ogólnoświatowym.

Opracowanie: Michał Wasielewski

SINGAPUR

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Mówiąc architektonicznie, pierwszy wieżowiec Moulmein zaprojektowany przez WOHA, zmienił zasady gry. Jest to pojedyńczy wieżowiec - kondominium - mały, ale znakomity projekt. Był to pierwszy projekt, który postrzega budynek mieszkaniowy jako coś więcej niż tylko zgromadzenie indywidualnych jednostek oraz został wkomponowany w urbanistyczną skalę.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Nie potrafię myśleć o konkretnym wydarzeniu, ale o stopniowym uznawaniu za ważne architektonicznego dziedzictwa połowy lat siątych. Ma to ogromny wpływ na naszą architekturę.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Wysoki poziom współgrania ze sobą architektury. Jesteśmy w stanie osiągnąć wysokie standardy w konstruowaniu, używając materiałów wysokiej jakości. Architektura ma swoje miejsce w ekonomii.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Galerii Narodowej. Przemiana Starego Ratusza i Sądu Najwyższego w Narodową Galerię Sztuki. Zamknięte niegdyś budynki władz obecnie są otwarte dla wszystkich.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Pinnacle @Duxton, świetny wieżowiec dla publicznego mieszkalnictwa, umiejscowiony obok dzielnicy biznesowej. Pokazuje sukces budownictwa mieszkaniowego w wysokim zagęszczeniu,i to jak Singapur radzi sobie z ograniczoną powierzchnią kraju.

”Zamknięte niegdyś budynki władz obecnie są dostępne dla wszystkich.”

Yee-Chin Teo

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Nocny market, który rozkwita co roku w Geylang Serai podczas trwania ramadanu. Są to tymczasowe konstrukcje: stalowe ramy, płócienne dachy, podłogi ze sklejki, ale właśnie to tworzy atmosferę tej ulicy.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

William Lim jest najważniejszym architektem w Singapurze, ponieważ wyszkolił wielu lokalnych architektów oraz podtrzymał architektoniczny dyskurs pomiędzy architektami. Był najważniejszą osobą podkreślającą ważność architektonicznego dziedzictwa.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Znalezienie odpowiednich rozwiązań uwzględniających klimat tropikalny.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Szwajcarię.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Podtrzymać połączenie pomiędzy społeczeństwem a urzędnikami mimo pracy z wysoko skodyfikowanymi strukturami prawnymi i kapitalistyczną ekonomią.

YEE-CHIN TEO

kraj	Singapur
zawód	architekt
miejsce pracy	Singapur

SINGAPUR
PODSTAWOWE DANE

Azja

Singapur

republika

716 km²

buddyzm, chrześcijaństwo

295,7 mld USD

4,9%

100%

0,5%

pożary, sztormy, susze

Singapur składa się z głównej wyspy otoczonej 62 mniejszymi.

Fot. Natalia Piesik

SPACE TO IMAGINE, ROOM FOR EVERYONE

W 2011 roku zamknięto linię kolejową łączącą granicę Singapuru z Malezją. 24-kilometrowy odcinek torów wraz z przyległą przestrzenią pozostawał niezagospodarowany. Aby zaradzić tej sytuacji, urząd ds. przebudowy zorganizował konkurs na projekt nowej aranżacji tych terenów, prace w osobnych kategoriach zgłaszać mogli zarówno doświadczeni projektanci, jak i studenci.

Kurator: Wong Yunn Chii

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
ZMIANA PRZESTRZENI

Uzyskano w ten sposób ponad dwieście wizji nowej strefy rekreacji i odpoczynku. Miejsce to jest ważne, ponieważ łączy ze sobą aż sześć głównych zielonych przestrzeni w Singapurze. Zdaniem mieszkańców ten nowy park powinien być przyjazny dla wszystkich – niepełnosprawnych, starszych, rodzin z dziećmi. Aby było to możliwe, każdy z nowych „przystanków" dawnej linii ma się znajdować blisko domu lub osiedla.
Po kilku latach od rozstrzygnięcia konkursu i realizacji fragmentów założenia urząd nadal współpracuje z mieszkańcami i ze studentami, starając się, by miejsce jak najlepiej odpowiadało potrzebom użytkowników.
Historia "zielonego łącznika" pokazuje, w jaki sposób władze miasta we współpracy z mieszkańcami potrafią zmienić charakter wspólnej przestrzeni w skali całego kraju.

Opracowanie: Natalia Piesik

Fot. Natalia Piesik

Il. Natalia Piesik

TAJLANDIA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Met zlokalizowane na Santhorn Rd. Wniósł nowy rodzaj krzyżowej wentylacji w wysokościowych budynkach mieszkalnych.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Udział słynnych, światowych architektów w kształtowaniu tajlandzkiej architektury.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Unikatowość naszej współczesnej architektury jest mieszanką tajlandzkich materiałów, tradycyjnych przestrzeni z dzisiejszym kontekstem.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

MahaNakhon, ostatni wysokościowiec, który stał się nowym najwyższym budynkiem w Tajlandii. Budynek jest ikoną i stoi w środku CBD.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Budynek Sithakarn, nowe audytorium uniwersytetu Mahidol, ponieważ reprezentuje ono współczesną Tajlandzką architekturę.

> Unikatowość naszej współczesnej architektury jest mieszanką Tajlandzkich materiałów, tradycyjnych przestrzeni z dzisiejszym kontekstem.
>
> Sinn Phonghanyudh

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

W naszym kraju wiele konstrukcji bazuje na wzmacnianym betonie, ponieważ tajlandzcy wykonawcy są zaznajomieni z tą techniką.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Lek Boonnak, który reprezentuje podejście głęboko filozoficzne oraz zrozumienie duchowego odczuwania architektury.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Głównie ekonomia, która wpływa na koszty, oraz czas.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Japonię ponieważ ludzie rozumieją wartość architektury oraz angażują się w robienie architektury. Wykonują swoją pracę doskonale. Ponadto japoński design idealnie pasuje do ich kultury.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Brak świadomości na temat wartości architektonicznej.

SINN PHONGHANYUDH

kraj Tajlandia
zawód architekt
miejsce pracy Plan Architect

TAJLANDIA
PODSTAWOWE DANE

Azja

Bangkok

monarchia konstytucyjna

945 087 km^2

buddyzm

395,281 mln USD

6,5%

100%

23%

trzęsienia ziemii, powodzie

Jedna dziesiąta wszystkich gatunków zwierząt żyje w Tajlandii.

Fot. Wojciech Motyka

CLASS OF 6.3: RE-BUILDING NINE SCHOOLS AFTER THE 2014 CHIANG RAI

Tajlandzki pawilon, oszczędny w środkach, ukryty w mroku, wykorzystywał niczego nieświadomych zwiedzających do interakcji. Przestrzeń wypełniały setki cieniutkich drutów, na których końcach znajdowały się drewniane, schematyczne domki. Krok zwiedzającego wprawiał je wszystkie w nerwowe, chaotyczne wibracje. Jedyne, co w tym morzu drewnianych modeli było statyczne, to dziewięć makiet szkół odbudowanych po trzęsieniu, które dotknęło północną Tajlandię w roku 2014. Makiety wykonano z niezwykłą pieczołowitością, którą pozwolono docenić zwiedzającemu dzięki punktowemu oświetleniu. Pomalowane na czarno ściany ozdabiał tylko prosty tekst opisujący całą historię Class of 6.3 oraz kilka ekranów prezentujących materiał wideo.

Kurator: Theeranuj Wongwaisayawan

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
LEKCJA WYCIĄGNIĘTA Z KATASTROFY

4 maja 2014 roku północną część Tajlandii nawiedziło trzęsienie ziemi o sile 6.3 w skali Richtera, niszcząc tysiące budynków, w tym dziewięć szkół podstawowych, i pozostawiając setki dzieci bez miejsca do nauki.
Grupa projektowa Design for Disasters, będąca organizacją non-profit, poprosiła dziewięciu tajlandzkich architektów o zaprojektowanie nowych budynków dla dziewięciu zniszczonych szkół. Projekty musiały uwzględniać niewielki koszt budowy i krótki czas realizacji oraz, co najważniejsze, rozwiązania zabezpieczające przed skutkami ewentualnych trzęsień ziemi w przyszłości. W całym przedsięwzięciu wzięli udział nie tylko architekci, inżynierowie i konsultanci różnych branż, ale też dyrektorzy szkół oraz nauczyciele. Tym samym katastrofa z 2014 roku zjednoczyła całe społeczeństwo – starych i młodych, amatorów i profesjonalistów.
Przy całym tragizmie sytuacji Tajlandczycy wiele się nauczyli i być może uda im się zapobiec tak poważnym skutkom trzęsień ziemi w przyszłości.

Opracowanie: Wojciech Motyka

Fot. http://www.thailandvenicebiennale.com/synopsis [dostęp: 15.09.2016, 12:00]

Fot. http://www.thailandvenicebiennale.com/synopsis [dostęp: 15.09.2016, 12:00]

TURCJA

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Brak odpowiedzi.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Przyznawana cyklicznie przez Aga Khan nagroda jest najważniejszym wyróżnieniem, które radykalny sposób definiuje kształt, jaki ma architektura Turcji na tle międzynarodowym. Od 1980 roku jest głównym wydarzeniem promującym architekturę z Turcji. Z przynajmniej jednym projektem wytypowanym w każdym cyklu plebiscyt prezentuje różne typy prac – od działania kontekstowego po adaptacje nowych trendów. Można zanotować ogromny wpływ, jaki ma ta selekcja na działania współczesnych architektów.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Przełom w dziedzinie konstrukcji, jaki miał miejsce w ostatniej dekadzie, podniósł poziom architektury w Turcji. Większość realizacji uważa się za sukces, również na tle światowym. Mimo to skala projektów oraz wymagania ekonomiczne są często zbyt przytłaczające i nie przystają do dzisiejszej dzisiejszej świadomości architektonicznej. To co jest unikalne w tureckiej architekturze to brak konstruktywnej krytyki oraz teoretyzowanie na temat skali zmian i konstrukcji. W ciągu najbliższych dekad być może uda się to zmienić.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Jeśli chodzi o architekturę w Turcji duma społeczeństwa może być zdefiniowana zarówno poprzez realizacje zabytkowe i o znacznych wartościach kulturowych, jak i przez najnowsze, wielko skalowe projekty. Pozostaje to w sprzeczności z ogólnym wykształceniem architekta, zdefiniowanym przez kontekstowe oraz krytycznie regionalistyczne podejście. Prawdopodobnie obiekty ważne w świadomości ludzi nie pokrywają się z tymi, jakie architekci wskazują jako dziedzictwo.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Prawdopodobnie władze Turcji pochwaliły by się, jako najważniejszym realizowanym wciąż projektem trzeciego nowego lotniska. Wynika to jednak głównie z faktu, że obiekt ten jest największy na świecie. O wiele bardziej, niż znaczenie architektoniczne zostały by wyróżnione techniczne parametry, takie jak: ilość pasów startowych, bądź maksymalna liczba obsłużonych pasażerów.

> Wpływ, jaki ma rozwój budownictwa na tkankę historyczną i środowisko naturalne, jak również na przestrzeń miejską (wiele lokalizacji w Turcji posiada znaczenie historyczne), to wyzwania dla dzisiejszych architektów.
>
> Namik Günay Erkal

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Wielkoskalowe projekty mieszkaniowe, które radykalnie zmieniły funkcjonowanie i skalę istniejących miast — nie koniecznie była to zmiana pozytywna.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Brak odpowiedzi.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Sektor budowlany, oparty na różnego rodzaju realizacjach mieszkaniowych. Wymagania rynkowe i ich populistyczne nastawienie mają największy wpływ na trendy.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Uważam Hiszpanię, z uwagi na umiejętność zachowania równowagi pomiędzy promocją nowej generacji lokalnych architektów,a realizacjami przeprowadzanymi przez światowej sławy biura. Inna ważną cechą jest siła administracji lokalnej i jej zdolność w stwarzaniu samodzielnego, żyjącego na zasadach dobrej konkurencji środowiska. Wszystko to dzieje się podczas odnotowanego niedawno kryzysu gospodarczego generowanego głównie przez gospodarki budowlanej.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Najważniejszym wyzwaniem dzisiejszych architektów jest praca w sprzecznych kontekstach. Wpływ, jaki rozwój budownictwa wnosi w tkankę historyczną i delikatne środowisko naturalne, jak również na przestrzeń miejską.

NAMIK GÜNAY ERKAL

kraj	Turcja
zawód	architekt, wykładowca, publicysta, pisarz
miejsce pracy	Middle East Technical University

TURCJA
PODSTAWOWE DANE

Azja/Europa

Ankara

republika parlamentarna

780 580 km²

islam

718,221 mln USD

5,4%

100%

12,8%

trzęsienia ziemi, osuwiska, susze, powodzie, pożary lasów

Stambuł jest najbardziej zaludnionym miastem w Europie.

Fot. Agata Skórka

DARZANÀ: TWO ARSENALS, ONE VESSEL

Turcja w przewrotny sposób zaprezentowała dziedzictwo, zarówno kulturowe, jak i architektoniczne, które dawne Bizancjum dzieliło z Wenecją. Ogromna instalacja w postaci statku była jedynym elementem wystawy w Arsenale. Mierząca około trzydzieści metrów i złożona z ponad pięciuset elementów znalezionych w stambulskiej stoczni, miała za zadanie zachwycać swoim pięknem oraz zwrócić uwagę na miejsce, z którego się wywodzi. Zatem to zabytkowe zabudowania tureckiego Arsenału miały wzbudzić nasze zainteresowanie. Promocji pawilonu towarzyszyła publikacja, która w kompletny sposób prezentuje historię tego miejsca: od momentu powstania przez czasy świetności, aż do dziś, kiedy obiekt ten pozostaje niewykorzystany, a przez to popada w ruinę. Jak zapowiedziano w opisie wystawy, instalacja po zakończeniu biennale ma zostać rozebrana i przetransportowana z powrotem do Stambułu, gdzie będzie dalej prezentowana.

Kuratorzy: Feride Çiçekoğlu, Mehmet V. Kütükçüoğlu, Ertuğ Uçar, İKSV

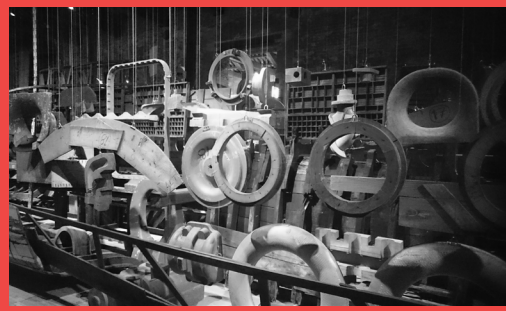
UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
MISJA RATUNKOWA

Turcja to kraj, który na brak atrakcji narzekać nie może. Od wieków na styku pomiędzy Europą a Azją, chrześcijaństwem a islamem, ma bardzo bogatą i różnorodną kulturę. Najbardziej rozpoznawalny obiekt wyrażający tę właśnie cechę stanowi Hagia Sophia. Mieszczący obecnie muzeum budynek, jest często jedynym, z którym kojarzone bywa miasto. Rząd, który zwraca uwagę głównie na realizacje „rekordowe", nie zdaje się brać czynnego udziału w promocji nowych atrakcji. To zatem sukces, że ani Hagia Sophia, ani nawet najnowsze lotnisko nie znalazły się w centrum zainteresowania twórców wystawy na biennale
w Wenecji. Zabudowania starej stoczni oraz przedstawione w metaforyczny sposób za pomocą łodzi pokrewieństwo kulturowe jest tym, czym chcą się pochwalić przed koneserami architektury z całego świata.
Bastarda, jak nazywają kuratorzy łódź, w listopadzie tego roku powróci do swojego portu w Stambule z misją ratunkową. Pomoże w promocji i rozpowszechnieniu tamtejszego Arsenału, zarówno wśród turystów, jak i mieszkańców, czyniąc go kolejnym ciekawym punktem na mapie stolicy Turcji.

Opracowanie: Agata Skórka

Fot. Agata Skórka

Fot. Agata Skórka

ZJEDNOCZONE EMIRATY ARABSKIE

ANKIETA

Wszystkie pytania dotyczą sytuacji w kraju w XXI wieku.

1. Wskaż realizację, która Twoim zdaniem była przełomowa, i określ, jaką zmianę wniosła.

Burj Khalifa. Ten projekt przyniósł Dubajowi nie tylko tytuł najpiękniejszego perskiego wybrzeżnego miasta w regionie, ale sprowadza też więcej turystów i odwiedzających, którzy chcą zobaczyć najwyższy budynek na świecie.

2. Jakie wydarzenie miało największy wpływ na architekturę?

Budynek Burj Al Arab - budowa została zaczęta w 1994 roku i ma największy wpływ zarówno na obraz Dubaju jak i na cały kraj. Ten budynek stał się ikoną nowoczesnej architektury Emiratów.

3. Co postrzegasz jako unikalne we współczesnej architekturze Twojego kraju?

Ferrari World Abu Dhabi - jest unikatowym projektem i jest najlepszym nowoczes--nym projektem w ostatnim roku w Emiratach Arabskich.

4. Z jakiej realizacji ostatnich lat społeczeństwo jest dumne i dlaczego?

Palm Dubai - dlatego że jest to pierwszy projekt sztucznej wyspy wykonanej przez człowieka i widać ją z kosmosu tak jak Wielki Mur Chiński.

5. Jaką realizacją ostatnich lat władze w Twoim kraju chciałyby się pochwalić za granicą i dlaczego?

Burj Khalifa - dlatego że jest to najwyższy budynek na świecie i jest nie tylko unikatowy ze względu na wysokość, ale posiada Fontanny Dubaju, które także stanowią atrakcję.

> Burj Khalifa. Ten projekt przyniósł Dubajowi nie tylko tytuł najpiękniejszego, perskiego, wybrzeżnego miasta w regionie, ale też więcej turystów i odwiedzających, którzy chcą zobaczyć najwyższy budynek na świecie.
>
> Mahyar Moharamzadech

6. Jaka jest najlepsza niskobudżetowa realizacja w Twoim kraju?

Jako mieszkaniec Dubaju jest mi bardzo ciężko znaleźć i przytoczyć istniejące konstrukcje niskobudżetowe.

7. Kto Twoim zdaniem jest najważniejszym/inspirującym/znaczącym architektem w Twoim kraju i dlaczego?

Jamil Jadallah — jest jednym z najznamienitszych architektów w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, zrealizował dużą liczbę projektów w dzielnicy Dubai Marina i innych częściach miasta.

8. Jaki czynnik najbardziej kształtuje trendy architektoniczne w Twoim kraju?

Luksus jest największym trendem wpływającym na architekturę Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

9. Który kraj postrzegasz jako wzorzec architektonicznego sukcesu?

Kraje skandynawskie są w naszym mniemaniu bardzo dobrym przykładem sukcesu architektonicznego.

10. Co jest największym wyzwaniem architektonicznym, jakie stoi przed architektami?

Największym wyzwaniem dla architektów Zjednoczonych Emiratów Arabskich jest przeniesienie kulturowych elementów w naszych projektach.

MAHYAR MOHARMZADECH

kraj	Zjednoczone Emiraty Arabskie
zawód	architekt
miejsce pracy	Dubaj

ZEA
PODSTAWOWE DANE

Azja

Abu Zabi

monarchia absolutna

83 600 km²

islam

370,29 mln USD

3,6%

97,7%

0,1%

sztormowe przypływy, susze, trzęsienia ziemi

Abu Zabi jest pierwszym miastem zero-carbon, zero-waste i car-free.

Fot. Anna Gajowiec

TRANSFORMATIONS: THE EMIRATI NATIONAL HOUSE

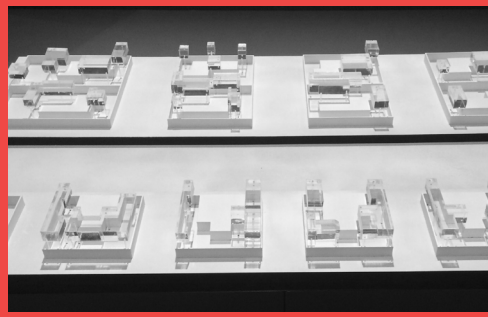
Wystawa Zjednoczonych Emiratów Arabskich na przykładzie typologii domów stworzonych w latach siedemdziesiątych, tak zwanych sha'abi, przedstawiała tradycyjny sposób myślenia o rozwoju architektury, która zmienia się wraz z użytkownikami. To perspektywa zastosowana przewrotnie, w kontraście do współczesnej, megalomańskiej architektury, która zawładnęła takimi miastami Emiratów, jak Dubaj czy Abu Zabi. Zdaniem kuratora nie jest to jednak wyłącznie retrospekcja porządkująca największy rządowy projekt z ubiegłego wieku, lecz wskazówka i odniesienie do tego, jak kształtuje się obecna architektura kraju i o czym powinni pamiętać architekci i inwestorzy nowo powstających budynków.

Kurator: Yasser Elsheshtawy

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIE
GLOBALIZACJA Z PRZYMRUŻENIEM OKA

Przewrotność w ujęciu Zjednoczonych Emiratów Arabskich polega na zachowaniu tożsamości mimo absorbowania ogromnych pokładów kultury zachodniej. Z biegiem czasu wyrazistość lokalnej kultury jest wprost proporcjonalna do ilości wchłoniętych wzorców zachodnich. Mieszkańcy Emiratów czerpią siłę z przetwarzania obcych wartości i wykuwania z nich swoich nowych tradycji.
Ze względu na imponujące PKB kraju i bogactwo samych mieszkańców nowe inwestycje w Emiratach powstają w szalonym tempie, by wymienić tylko współczesny Dubaj, w którym ciężko dziś doszukać się niemrawej skromności obecnej tam jeszcze pod koniec XX wieku. Emiraty stawiają na obiekty będące wyzwaniem dla konstruktorów i atakują swoją krzykliwością. Co ciekawe, projekty tych budynków i przestrzeni miejskich powstają w większości w skandynawskich czy amerykańskich biurach, które w swoich ojczyznach realizują obiekty charakteryzujące się umiarem i prostotą. To podejście ulega jednak zupełnej przemianie, kiedy klientem staje się bliskowschodni inwestor. Często jest w stanie nakłonić klasyków architektury skandynawskiej do zaprojektowania budynku w kształcie róży pustyni czy kałamarnicy. Widać, że mimo ogromnej fascynacji zachodnią kulturą, zamawiający potrafią bezboleśnie przełożyć ją na swój język. Jako Europejczycy dążymy do unifikacji, co sprawia, że zanika nasza różnorodność, podczas gdy tożsamość młodego państwa, jakim są Zjednoczone Emiraty Arabskie, rośnie i się wyodrębnia.

Opracowanie: Anna Gajowiec

Fot. Anna Gajowiec

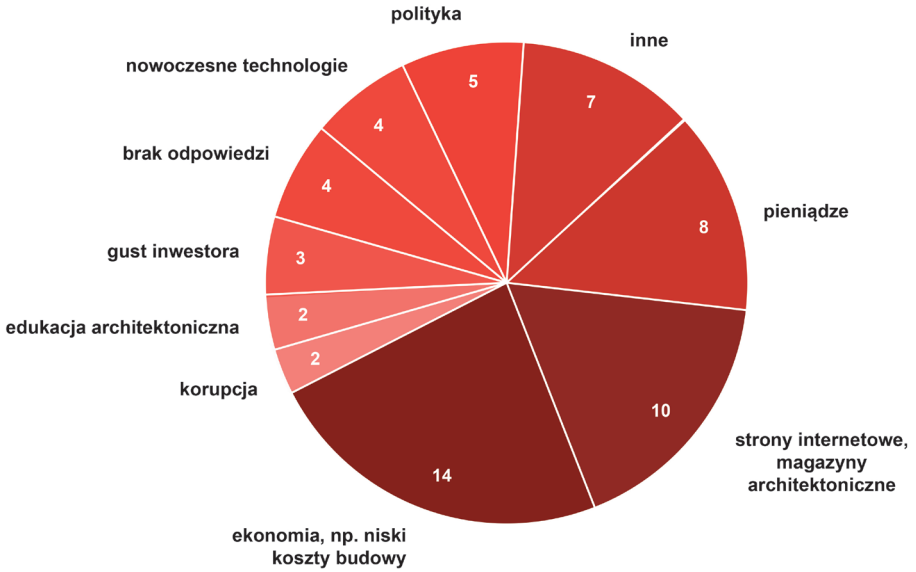
Fot. Anna Gajowiec

UDANE PRZEDSIĘWZIĘCIA W LICZBACH

W lipcu tego roku, podczas spotkania organizacyjnego, na potrzeby warsztatów uczestnicy opracowali specjalną ankietę składającą się z 10 pytań, które według nich najlepiej pozwoliłyby zobrazować kondycję architektury na świecie. Ankieta skierowana była do kuratorów poszczególnych pawilonów narodowych, a pytano w niej o realizację, która była przełomowa dla architektury danego kraju, o wydarzenie, które miało na architekturę największy wpływ, o unikalne cechy rodzimej, współczesnej architektury, a także o powstałe w ostatnim czasie obiekty, z których dumne jest społeczeństwo oraz te, którymi władze poszczególnych państw chciałyby pochwalić się zagranicą. Interesowała nas ponadto najlepsza niskobudżetowa realizacja w danym kraju, najbardziej znaczący architekt, czynnik, który w największym stopniu kształtuje architektoniczne trendy, a także państwo, które ankietowany postrzega jako wzorzec architektonicznego sukcesu oraz największe wyzwanie, jakie stoi przed architektami.

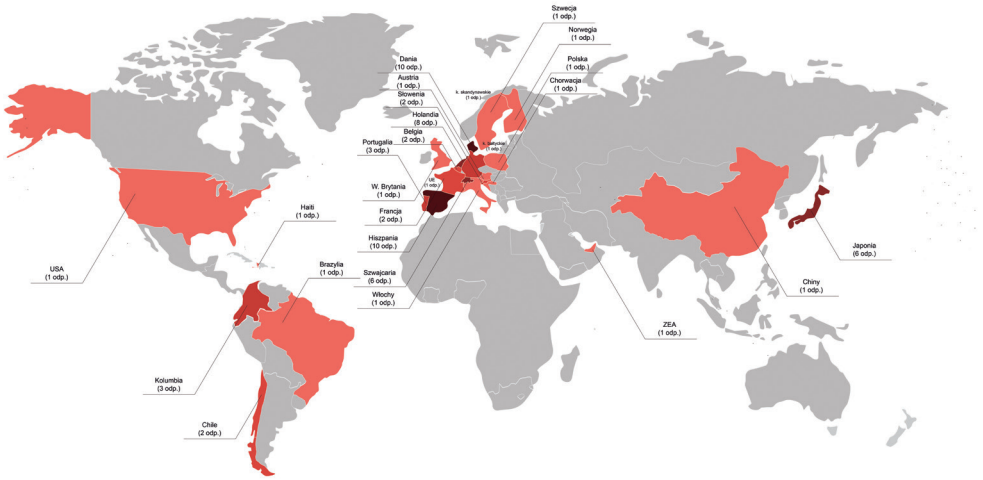
Uzyskane przez studentów odpowiedzi z ankiet pozwalają nam szerzej spojrzeć na obecne w świecie architektury zjawiska oraz główny temat tegorocznej wystawy.

Na pytanie o czynnik, który ma największy wpływ na trendy architektoniczne, wymieniano zwykle ekonomię (14 odpowiedzi), media (10 odpowiedzi) i środki finansowe (8 odpowiedzi).

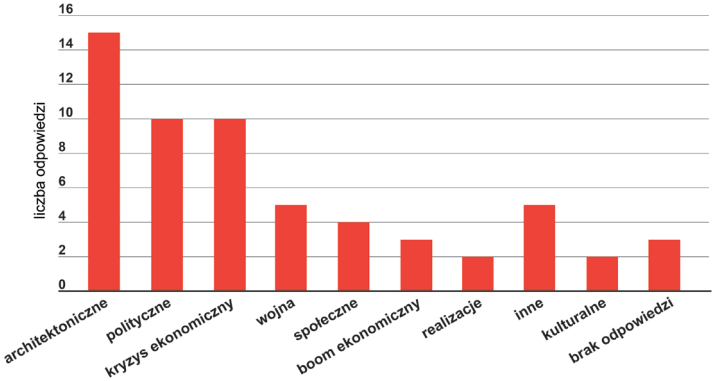
Czynniki kształtujące trendy architektoniczne w danym kraju

Analiza odpowiedzi pokazuje też, jakie kraje uznawane są za wzorzec architektonicznego sukcesu. Najczęściej ankietowani wymieniali Hiszpanię i Danię (po 10 razy), następnie Holandię (8 razy), Japonię i Szwajcarię (6 razy). Aż trzy z sześciu krajów Ameryki Południowej jako przykład architektonicznego wzorca wybrało swojego sąsiada – Kolumbię.

Kraje, które ankietowani postrzegali jako wzorzec architektonicznego sukcesu; liczba odpowiedzi podana w nawiasach

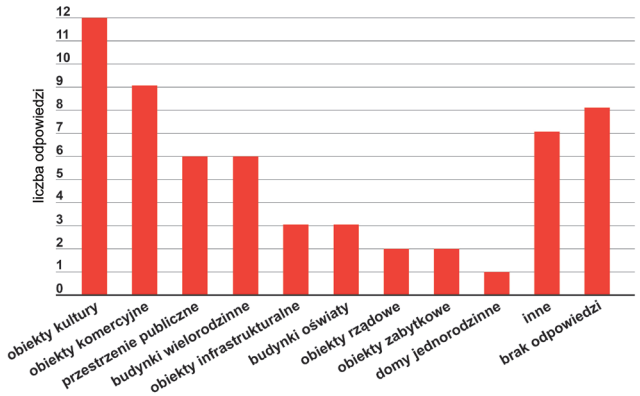
W dziedzinie ważnych dla danego kraju wydarzeń architektonicznych najwięcej odpowiedzi dotyczyło konkursów, wystaw i nagród (17 odpowiedzi), po dziesięć wskazań miał kryzys ekonomiczny z 2008 roku i zmiany geopolityczne. Kuratorzy z Luksemburga i Słowacji wymienili natomiast uzyskanie tytułu Europejskiej Stolicy Kultury.

Wydarzenia mające największy wpływ na architekturę w danym kraju

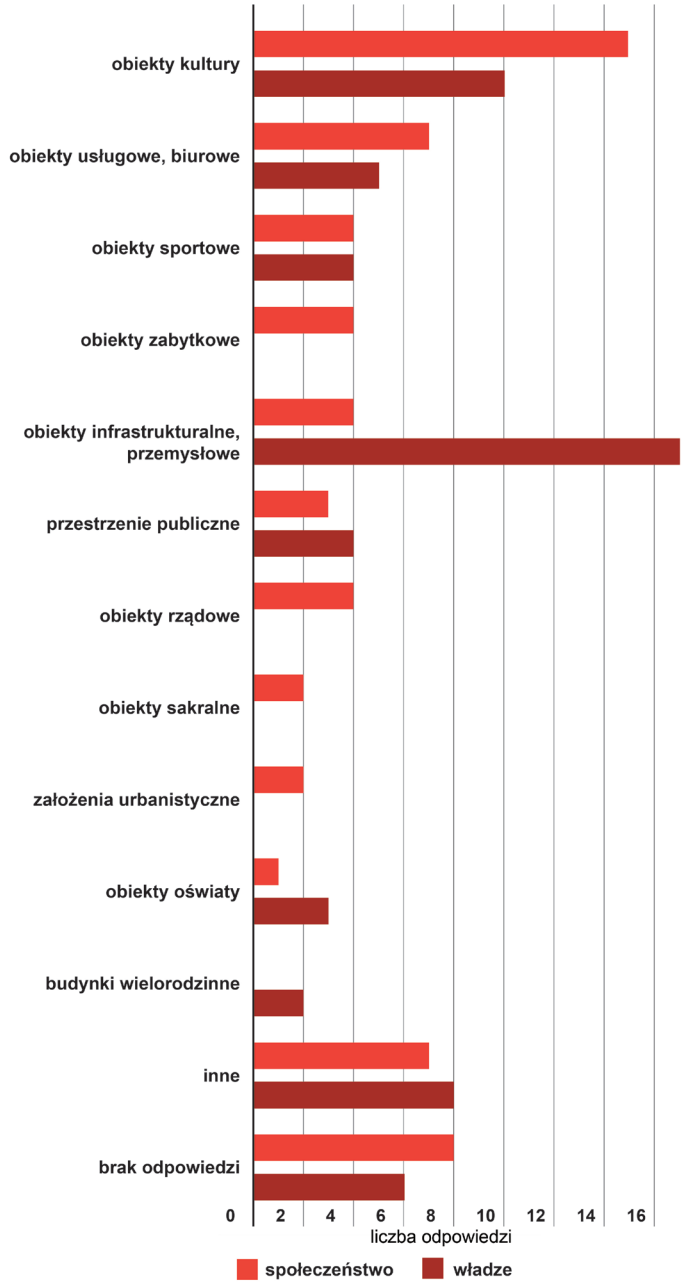
Ciekawe odpowiedzi przyniosło pytanie o unikalne cechy w architekturze danego kraju. Można było spodziewać się 59 odmiennych, tymczasem w wielu jako wyróżnik wymieniano łączenie lokalnych, tradycyjnych wartości z dominującymi trendami globalnej architektury. Takie odpowiedzi pojawiały się zarówno w krajach Ameryki Południowej (Brazylia, Urugwaj), jaki i azjatyckich (Japonia, Izrael) czy europejskich (Słowenia). Jak widać, unifikacja architektury wciąż postępuje, a nawiązania do lokalności występują tylko jako dodatek, na przykład w postaci materiałów tradycyjnie wykorzystywanych w danym regionie.

Z kolei na 59 odpowiedzi dotyczących przełomowych obiektów powstałych w danym kraju w ciągu ostatnich 16 lat, 12 dotyczyło budynków kultury. Za wyjątkowo znaczące respondenci uznawali ponadto obiekty komercyjne (9 odpowiedzi), ale też przestrzenie publiczne – High Line w Nowym Jorku czy park Al Shaheed w Kuwejcie. Nie wszyscy gotowi byli wskazać jeden, konkretny obiekt. Zdaniem Marcello Danzy, kuratora pawilonu Urugwaju, przełomowe dla architektury nie tylko tego niewielkiego południowoamerykańskiego państwa są idee i twórczość Holendra Rema Koolhaasa. Z kolei kurator Chile, architekt Juan Román, jako doniosłą realizację wskazał drewniany dom jednorodzinny w Tongoy autorstwa Thomasa Klotza.

Realizacje uznane za przełomowedla architektury danego kraju według podziału na funkcje

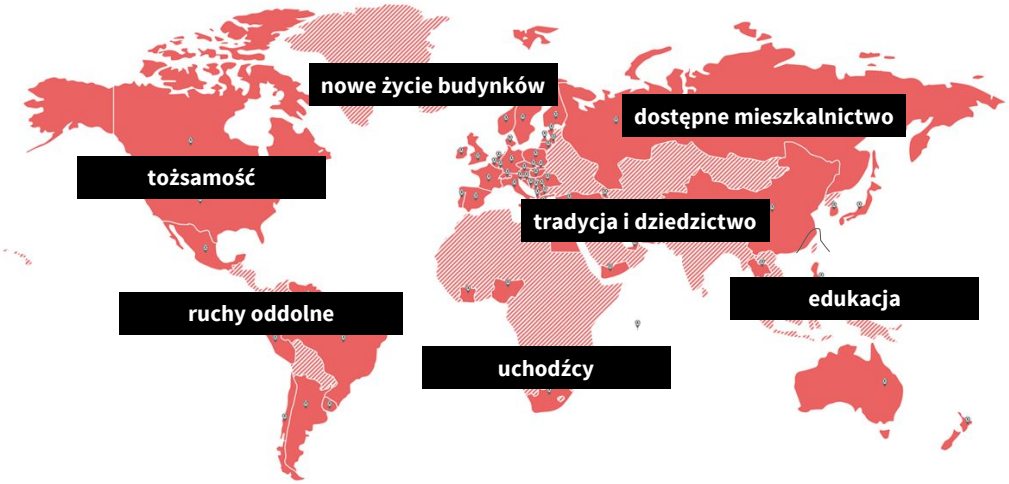
Co istotne, obiekty wybrane przez ekspertów nie pokrywały się z tymi, z których ich zdaniem dumne jest społeczeństwo danego kraju. Jedynie pięciu kuratorów wskazało te same realizacje w obu kategoriach (Estonia, Norwegia, RPA, Jemen i Egipt). Według przedstawiciela Stanów Zjednoczonych, Cynthii Davidson, przełomowym obiektem jest High Line w Nowym Jorku, ale budynkiem ważnym dla społeczeństwa Narodowe Muzeum Afroamerykańskiej Historii i Kultury w Waszyngtonie. Jeszcze inne realizacje wybierano jako znaczące w oczach państwowych władz. Tu przeważały obiekty infrastruktury (17 odpowiedzi), takie jak kopalnia diamentów Diavik w Kanadzie, Międzynarodowy Port Lotniczy Carrasco w Montevideo (Urugwaj) czy most dla pieszych nad autostradą Moddaras w Teheranie.

Obiekty, z których dumne jest społeczeństwo i władze w danym kraju

Opracowanie: Beata Tylec

WNIOSKI KOŃCOWE

Tożsamość

Pojęcie tożsamości architektonicznej opiera się zazwyczaj na charakterystycznym dla danego regionu budownictwie oraz sposobie ukształtowania krajobrazu i oznacza rozpoznawalny, wywodzący się z kultury, tradycji, historii badanego obszaru przekaz przestrzenny.
W perspektywie tematyki kolejnych edycji Międzynarodowego Biennale Architektury w Wenecji kwestia tożsamości pojawia się wielokrotnie, ale dziś znacznie mniejszą uwagę skupiają budynki ikony jako pojedyncze wyznaczniki tożsamości, większą zaś całe obszary kulturowe czy krajobrazowe. Sztandarowym przykładem może tu być prezentacja Amazonii jako źródła peruwiańskiego dziedzictwa i program jej ochrony (pawilon Peru, wystawa „Our Amazon Frontline). Z kolei współpraca społeczności lokalnych (pawilon Meksyku, wystawa „Unfoldings and Assemblages") jako stały proces w kierunku zaspokajania potrzeb mieszkaniowych i ulepszania otoczenia unaocznia to, w jaki sposób wzrasta poczucie wspólnotowej tożsamości i identyfikacji z miejscem zamieszkania. Edukacja, działania kolektywne, świadomość społecznych celów – określanych z perspektywy lokalnej, ale także globalnej – to czynniki kształtujące współczesną architektoniczną tożsamość.

- Ewa P. Porębska

Tradycja i dziedzictwo

Szybka urbanizacja, która w różnych częściach świata trwała od końca XIX wieku, sprawiła, że współcześnie bardzo często mieszkamy i pracujemy w ukształtowanym już krajobrazie kulturowym, który determinuje naszą tożsamość i relacje społeczne. Umiejętność odnajdywania się w świecie pamięci, dziedzictwa kulturowego oraz procesów długiego trwania to jedno z kluczowych wyzwań, przed którymi staje dzisiaj architektura. Bez niej nie znajdziemy odpowiedzi, jak zmieniać i iść do przodu, a równocześnie zachowywać to, co najbardziej wartościowe.

- Michał Wiśniewski

Edukacja

Od lat siedemdziesiątych liczba osób studiujących architekturę stale rośnie. Zjawisko to dotyczy jednak przede wszystkim Europy i USA. W najszybciej rozwijających się krajach globalnego Południa udział architektów w realizacji projektów nie jest tak częsty, co znajduje odzwierciedlenie w jakości powstających budynków i przestrzeni. Największymi wyzwaniami, jakie stają dzisiaj przed edukacją architektoniczną, jest jej szybki rozwój przede wszystkim w tych krajach, w których potrzeby budowlane są największe. Potrzebne są też większe uwrażliwienie najmłodszych na przestrzeń, przesunięcie centrum debaty na temat architektury z form ku relacjom społecznym oraz refleksja nad środowiskiem naturalnym. Architektura wciąż ma tutaj bardzo wiele do zrobienia.

- Michał Wiśniewski

Uchodźcy

Obserwowany od 2014 roku wzrost liczby uchodźców z krajów ogarniętych konfliktami zbrojnymi i kryzysem ekonomicznym, głównie z Azji i Afryki, doprowadził do tragicznych wydarzeń i zjawisk, zbiorczo określanych kryzysem migracyjnym. Problem ten nie tylko jest poważnym zjawiskiem społecznym, ale także ma wyraźne odniesienia do strefy przestrzennej, w tym architektonicznej. Przestrzennemu aspektowi kryzysu poświęcone zostały wystawy czterech krajów wykazujących się największą solidarnością z uchodźcami. Za wybitny przykład wrażliwości społecznej należy uznać pawilon austriacki, którego wystawa stanowiła dokumentację czterech sfinansowanych z budżetu wystawy interwencji architektonicznych, wykonanych z myślą o przebywających w Wiedniu uchodźcach.

- Agata Twardoch

Dostępne budownictwo mieszkaniowe

Temat dostępnego budownictwa mieszkaniowego nie przestaje być aktualny. Kryzys mieszkaniowy jest stanem permanentnym, niemożliwym do całkowitego rozwiązania. Nawet gdy nie występuje statystyczny deficyt mieszkaniowy, są grupy, które potrzebują mieszkaniowego wsparcia. Nie dziwi więc, że na tegorocznym biennale, którego kurator jest znany między innymi ze swoich niestandardowych i społecznie wrażliwych rozwiązań dla problemu mieszkaniowego (por. np. osiedle Quinta Monroy), kwestie mieszkaniowe są wyraźnie obecne: swoje wystawy poświęca im pięć krajów, a wątki widoczne są w pawilonie głównym oraz w Arsenale.

- Agata Twardoch

Nowe życie budynków

Struktury ekonomiczne miast uległy przeobrażeniu. Migracje dużych kapitałów, mobilność jednostki i rozpowszechnienie internetu rozpoczęły zmiany w krajobrazie miast. I tak jak pojawienie się samochodu w okresie modernizmu zaczęło rozpychać i deformować zastałą tkankę miejską, tak dziś obserwujemy zamieranie pojedynczych budynków, dzielnic czy całych aglomeracji. Małe interwenecje skupione na bieżących potrzebach zaczynają konkurować z wielkimi wizjami. Pustostany mieszkalne, stare fabryki, opuszczone dworce, szerokie ulice, wiadukty, tunele, parkingi naziemne i wielopoziomowe, przydomowe garaże, wiaty parkingowe czy galerie handlowe stały się nowymi kontekstami projektowymi.

- Maciej Siuda

Ruchy oddolne

Wizyjność projektów architektonicznych w dwudziestym pierwszym wieku zmieniła swoją skalę. Obok ciągle powstających koncepcji totalnych w krajach azjatyckich, w wielu miejscach na świecie zrodził się nurt projektów oddolnych, będący reakcją na niedoskonałość całościowych założeń urbanistycznych. Równolegle, obok tradycyjnie pojmowanej roli architekta-twórcy, konsekwentnie rozwija się nowa formuła architekta-przewodnika, który fasylituje procesy projektowe. Te z kolei zaczęły rozszerzać swoją formułę, dopuszczając do współprojektowania użytkowników miast, polityków i ekspertów z dziedzin pozaarchitektonicznych.

- Maciej Siuda

SUMMARY

SUCCESS ST0RIES

This is what we would like people to come and see at the 15th International Architecture Exhibition: success stories worthy of being told, and exemplary cases worthy of being shared, said Alejandro Aravena, director of this year's Biennale of Architecture in Venice. Chairman of the Biennale Paolo Baratta added that time was ripe for a Biennale dedicated to the exploration of the new frontier that demonstrates the vitality of architecture, and stressed the role of the younger generation of architects, and broad participation by students of architecture. Pursuing this line of thought, the Editor-in-chief of the Architekturamurator architectural magazine Ewa P. Porębska came up with an idea to organise a series of student workshops titled Success Stories, to be held in Venice on 12-17 September 2016. The project was organized jointly by the Architektura-murator and the International Cultural Centre in Krakow, and was granted financial support from the Polish Ministry of Culture and National Heritage.

From among over 100 students, who applied for the workshop, the jury selected 15 persons from the leading schools of architecture in universities of technology in Poland: Jakub Andrzejewski, Przemysław Chimczak, Magda Koźluk and Filip Strzelecki (Warsaw); Magdalena Brzuska and Anna Gajowiec (Gliwice); Agnieszka Chromiec (Gdańsk); Bartosz Girek and Karolina Tatar (Krakow); Grzegorz Krzemień (Kielce); Wojciech Motyka and Michał Wasielewski (Wrocław); Dagmara Pasińska (Łódź); Natalia Piesik (Szczecin), and Agata Skórka (Poznań). In reference to the title of this year's Biennale, Reporting from the Front, the group, under the guidance of 5 tutors, was to seek out positive undertakings and inspiring solutions in the field of architecture in various parts of the globe. To begin with, each student had to find information on the countries he/she was assigned, such as their population, currency, GDP per person, unemployment rate etc. During their stay in Venice, the students visited the exhibition, and in the afternoons and evenings they discussed the materials collected and profiles of individual countries.

Moreover, a special questionnaire composed for the project was to help obtain answers about good practices in 63 countries, which participated in this edition of the Venice exhibition. Presented to the curators of the national pavilions, the questionnaire consisted of 10 questions on e.g. a watershed construction in a given country; a seminal event; valued architects; the best low-budget construction; and challenges facing architects. This helped the students assemble very diverse histories embracing great buildings, discoveries of little known architects, and examples of social, political and educational activities; taken all together, it made up a mosaics showing a multifaceted world.

To sum up their project, the students presented the histories of 15 countries chosen from among all Biennale participants, and organized a public discussion in the Polish Pavilion. Answers from the curators of the national pavilions, information from other sources, and their own observations served to prepare a report on the condition of global architecture. The report of 300 pages is available at www.successstories.pl. The students received answers from 58 countries. Asked about a country perceived as a model of architectural success, most respondents indicated Spain and Denmark, then the Netherlands, Japan and Swithzerland.

Among the groundbreaking buildings, predominant were these serving cultural purposes, but also commercial buildings and public spaces. Only in 5 cases structures chosen as important by the curators were the same as those they indicated as the pride of their societies or their governments. To the questions about seminal events, which influenced architectural trends in their countries, most curators answered with architectural competitions, but quite numerous among them also mentioned the economic crisis and geopolitical changes; the most influential factors they believed to be the economy, media and sources of financing.

The project was recapitulated at a conference held in the International Cultural Centre in Krakow on 17 November. The director of the Centre, Michał Wiśniewski, is of the opinion that the project exceeded the expectations, bringing many new ideas on better public spaces, living conditions, a better world. The histories presented show architecture to be a unique and powerful tool, which shapes the world, he said. They refer to such themes as identity, grassroots movements, new life of buildings, tradition and heritage, education, refugees, accessible housing. This refers … to all countries and the entire world." He also pointed to the need for discussion on these subjects among Polish students, who ever more often get involved in active creation of their environment. Their work during the workshops helped look at our problems and discussions in a broader perspective—see a "bigger picture, as from the top of a ladder shown on the poster of this year's Biennale.

AUTORZY I ORGANIZATORZY

ARCHITEKTURA murator

„Architektura-murator” – polski miesięcznik architektoniczny wydawany przez ZPR Media S.A., ukazujący się od 1994 roku, skierowany do architektów, urbanistów, inżynierów oraz osób zajmujących się projektowaniem graficznym i designem, ale jednocześnie dostępny dla szerokiej publiczności. W 2014 roku za szczególne dokonania w dziedzinie upowszechniania kultury czasopismo otrzymało Honorową Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, było także wielokrotnie nagradzane za szatę graficzną. Redakcja „Architektury-murator” jest organizatorem wielu wydarzeń i konkursów, m. in.:

– konkursu *Życie w Architekturze* pod patronatem Prezydenta RP. Do 2015 roku odbyło się 5 warszawskich i 3 ogólnopolskie edycje konkursu, rywalizowało w nich ponad 2900 realizacji;

– Konkursu Studenckiego organizowanego od 1998 roku, jednego z najpopularniejszych w Polsce cyklicznych konkursów projektowych dla młodych, którego celem jest promowanie zdolnych i obiecujących studentów architektury;

– wystawy *Kolekcja Architektury-murator dla Muzeum Sztuki Nowoczesnej* w Warszawie przygotowanej w 2014 roku z okazji jubileuszu 20-lecia istnienia miesięcznika. Zaprezentowano na niej 25 makiet wybitnych obiektów architektury wybudowanych w Polsce po 1989 roku;

– wystawy *Polska. Architecture* przygotowanej w 2015 roku dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, prezentującej 20 nowo zbudowanych lub zrewitalizowanych obiektów, sportretowanych przez polskich fotografów architektury, ukazujących wybrane budowle w kontekście ważnych dla Polski wydarzeń.

Międzynarodowe Centrum Kultury

International Cultural Centre

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie ma status narodowej instytucji kultury, która prowadzi działalność badawczo-naukową, edukacyjną, wydawniczą i wystawienniczą, wypełniając misję dyplomacji publicznej poprzez międzynarodowy dialog w kulturze. Wśród wielu innych aktywności MCK zajmuje się organizacją wykładów i konferencji oraz realizuje bogaty program edukacyjny, w tym studia podyplomowe Akademia Dziedzictwa. Decyzją ministrów kultury państw Grupy Wyszehradzkiej MCK koordynuje działania stałej Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy V4, corocznie organizuje kurs letni V4 Heritage Academy, a w cyklu dwuletnim jest gospodarzem międzynarodowej konferencji – Forum Dziedzictwa Europy Środkowej – która gromadzi ekspertów zajmujących się dziedzictwem w Europie Środkowej, a także specjalistów z całego świata podejmujących studia nad regionem. Wielojęzyczne książki i albumy wydawane nakładem MCK pozwalają dotrzeć nie tylko do polskich, ale też do zagranicznych czytelników, natomiast program wystawienniczy Galerii MCK zaznajamia publiczność z szerokim spektrum światowej sztuki i architektury. Hasłem wywoławczym działalności MCK jest interdyscyplinarność. Funkcjonuje na wielu polach, łączy różne punkty widzenia, korzysta z dorobku wielu dziedzin, by w sposób jak najbardziej szeroki, a równocześnie spójny i obiektywny móc dzielić się wiedzą z zakresu dziedzictwa kulturowego w wymiarze uniwersalnym.

Wydarzenie zostało sfinansowane z funduszy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP.

Ewa Porębska
Inicjator

Architekt, krytyk architektury. Redaktor naczelna miesięcznika „Architektura-murator” i wiceprezes wydawnictwa ZPR Media SA. Działa na rzecz popularyzacji najlepszych wzorców architektury – napisała wiele artykułów na tematy związane z architekturą, jest pomysłodawczynią i kuratorką licznych wystaw poświęconych tej tematyce. Juror Europejskiej Nagrody Architektonicznej imienia Miesa van der Rohe 2013 oraz Nagrody European Prize for Urban Public Space 2016. Członek jury World Architecture Festiwal w Barcelonie w latach 2008-2010.

Beata Tylec
Koordynator

Architekt, fotoedytor, redaktor ds. studenckich „Architektury-murator”, absolwentka Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej i Fachhochschule Muenster w Niemczech; członek jury dwóch edycji konkursu Porta by Me 2016 i 2017. Organizatorka Konkursu Studenckiego miesięcznika „Architektura-murator”.

Maciej Siuda
Tutor

Architekt, absolwent z wyróżnieniem Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej, stypendysta Universidad Politecnica de Valencia, jego dyplom XYZ STRUCTURE prezentowany m.in. w Muzeum Guggenheima w Nowym Jorku, finalista w międzynarodowym konkursie Archiprix na MIT w Bostonie, w latach 2008-2011 architekt w takich biurach projektowych, jak Sou Fujimoto (Tokio) czy Grupo Aranea (Alicante). Wykładowca w School of Form oraz na Politechnice Świętokrzyskiej. Od 2010 roku prowadzi własną działalność projektową. Realizuje projekty w Hiszpanii, Włoszech, w Stanach Zjednoczonych, w Polsce i na Haiti.

Agata Twardoch
Tutor

Architekt i urbanista, adiunkt na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej (dyplom WA PŚl 2004, doktorat 2010). Zajmuje się dostępnym budownictwem mieszkaniowym i alternatywnymi formami zamieszkania, prowadzi badania naukowe, otwarte wykłady popularyzatorskie i warsztaty projektowe. Pisze do czasopism branżowych. Projektuje architekturę, przestrzeń publiczną i wnętrza. Jej projekt domu własnego reprezentował Polskę na międzynarodowej wystawie „V4 Domy Jednorodzinne w krajach Grupy Wyszehradzkiej 2014”. Współwłaścicielka biura architektonicznego Pracownia 44STO.

Michał Wiśniewski
Tutor

Historyk architektury, pracownik Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i Międzynarodowego Centrum Kultury. Członek zarządu fundacji Instytut Architektury. Zajmuje się badaniami nad architekturą i rozwojem miast w XIX i XX wieku, architekturą i sztuką nowoczesną oraz ochroną zabytków. Autor książek i artykułów, na temat architektury XX wieku, kurator wystaw o architekturze.

Jakub Andrzejewski

Urodził się w 1995 roku w Warszawie. Od 2014 roku jest studentem Wydziału Architektury na Politechnice Warszawskiej. W wolnym czasie robi konkursy architektoniczne i działa w inicjatywie Teraz. Jest też członkiem Stowarzyszenia Akademickiego Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej

Magdalena Brzuska

Studentka Architektury na Politechnice Śląskiej. Współpracuje z licznymi organizacjami miejskimi oraz start-up`ami spełniając się w nich zarówno twórczo jak i naukowo. Poza studiami zajmuje się projektowaniem usług oraz grafiką użytkową.

Przemysław Chimczak

Architekt, współzałożyciel think-tanku BLOK-BLOG. Absolwent Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej i Politecnico di Milano oraz zarządzania projektami SGH. Obecnie student architektury na Politechnice Warszawskiej. Autor „Masterplanu 60+", „Obszaru Wyspa Słodowa" oraz licznych publikacji w prasie branżowej. Laureat konkursów w Polsce i za granicą.

Agnieszka Chromiec

Studentka Architektury na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej, wolny słuchacz w Pracowni Wnętrz Miejskich na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, członek Grupy Gdyby. Zafascynowana wpływem architektury na osobiste doświadczenie człowieka, oraz jakość życia miejskiego. Nieustannie poszukuje inspiracji w ograniczeniach rzeczywistości.

Anna Gajowiec

Projektant i grafik, studentka politechniki Śląskiej. National Contact dla Polski w ramach międzynarodowych warsztatów projektowych Meeting of Design Students. Zaangażowana w wizualną oprawę OSSY Katowice 2014. Entuzjastka architektury nawodnej i modułowej.

Bartosz Girek

Student piątego roku Architektury na Politechnice Krakowskiej. Stypendysta na Politecnico di Milano, oraz Universidade da Beira Interior w Portugalii. Pracował w Dominique Perrault Architecture, NL Architects, BudCud, CH+ architekci. Uczestnik wielu warsztatów studenckich (OSSA, Architektoru).

Magda Koźluk

Studiowała na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej i Szkole Technicznej w Monachium. Jest członkinią Koła Naukowego Socjologii, Psychologii i Antropologii Miasta. Praktykuje w jednym ze stołecznych biur architektonicznych. Interesuje się filmem i zagadnieniami związanym z edukacją globalną.

Grzegorz Krzemień

Student V roku Architektury na Politechnice Świętokrzyskiej w Kielcach. Uczestnik wielu warsztatów i inicjatyw związanych z architekturą i designem (OSSA i Architektour). Organizator Warsztatów Architektonicznych 1m3 2016. Finalista konkursu „Citterio i Ty" organizowanego przez firmę Hansgrohe oraz laureat konkursu wnętrze.Światło.cień.

Wojciech Motyka

Student trzeciego roku Architektury na wydziale Politechniki Wrocławskiej. Ubiegłoroczny finalista konkursu o staż w duńskim biurze formy VELUX. Wiceprezes Koła Naukowego LabDigiFab przy Politechnice Wrocławskiej, zajmującego się projektowaniem parametrycznym i cyfrową fabrykacją w architekturze. Tegoroczny stażysta w warszawskim biurze WWAA. Uczestnik warsztatów Architektour2015 i 2016.

Dagmara Pasińska

Studentka Politechniki Łódzkiej, obecnie pierwszego semestru studiów magisterskich na wydziale Architektury. Po ukończeniu pierwszego stopnia studiów, podjęła praktykę zawodową w biurach architektonicznych w Bazylei i Zurichu. Aktywnie uczestnicząca w ogólnopolskich i międzynarodowych warsztatach architektonicznych. Zainteresowana historią sztuki, sztuką współczesną, muzyką dawną oraz teorią architektury.

Natalia Piesik

Urodziła się w 1993 roku. Studentka Akademii Sztuki w Szczecinie. Absolwentka Liceum Plastycznego im. Constantina Brancusi w Szczecinie. Od 2011 do 2013 członek Oficyny Graficznej. Uczestniczyła w wielu warsztatach artystycznych i projektowych.

Agata Skórka

Studentka Architektury, z Poznania. Stypendystka Rektora Politechniki Poznańskiej, uczestnik wielu warsztatów architektonicznych. Szuka reguł w zmianach jakie obserwuje oraz inspiracji w ludziach z pasją, których spotyka. Obecnie przebywa na wymianie studenckiej w Budapeszcie.

Filip Strzelecki

Studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej oraz na Facolta di Architettura e Societa Politecnico di Milano. Wyróżniony dyplom inżynierski pod kierunkiem prof. Konrada Kuczy – Kuczyńskiego. Doświadczenie zawodowe zbierane w BBGK Architekci i PLUS 3 Architekci. Współzałożyciel grupy projektowej JJPRS. Członek Stowarzyszenia Akademickiego WAPW.

Karolina Tatar

Studentka trzeciego roku architektury na wydziale Politechniki Krakowskiej. Częściowo studia realizowała na Istanbul Technical University w Turcji oraz University College of Northern Denmark. Uczestniczka licznych warsztatów, m.in.: OSSA, Architektour, EASA, SESAM. Główna koordynatorka XX edycji warsztatów OSSA 2016.

Michał Wasielewski

Urodzony w 1993 roku. Zamieszkały we Wrocławiu, wychowany w Brzegu. Od zawsze wyznaje zasadę, że najważniejszy w życiu jest klimat, co stara się przekładać na swoje decyzje projektowe i życiowe. Za największą trudność uważa napisanie swojego życiorysu w kilku zdaniach.

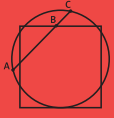
opracowanie:
Ewa P. Porębska
Beata Tylec
Maciej Siuda
Agata Twardoch
Michał Wiśniewski
Jakub Andrzejewski
Magdalena Brzuska
Przemysław Chimczak
Agnieszka Chromiec
Anna Gajowiec
Bartosz Girek
Magda Koźluk
Grzegorz Krzemień
Wojciech Motyka
Dagmara Pasińska
Natalia Piesik
Agata Skórka
Filip Strzelecki
Karolina Tatar
Michał Wasielewski

skład i opracowane graficzne:
Magdalena Brzuska
Agnieszka Chromiec
Anna Gajowiec
Beata Tylec
Michał Wasielewski

Sfinansowane przez:

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Organizatorzy:

Międzynarodowe Centrum Kultury

International Cultural Centre

ARCHITEKTURA muratorr